اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.rouzegaremadan.ir

دوشنبه ● ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ ● ۱۱ ذی القعده ۱۴۴۵ ● ۲۰ مه ۲۰۲۴ ● سال هفتم ● شماره ۱۳۰۸ ● ۸صفحه ● قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

نیاز به اصلاحات اساسی در بخش معدن برای رقابت در بازارهای جهانی

رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران با اشاره به اینکه در برنامه هفتم توسعه، رشد هشت درصدی در کل اقتصاد کشور و ۱۳ درصدی برای بخش معدن تعریف شده است، تأکید کرد: تحقق این درصدها با شرایط فعلی، سخت به نظر می‌رسد. بهرام شکوری رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران گفت: برای رقابت در بازارهای جهانی نیازمند اصلاحات اساسی هستیم...

۳

لزوم تأمین برق مورد نیاز کشور با احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر

معاون اول رئیس‌جمهور اضافه شدن ۱۰۳۴۷ مگاوات معادل ۶۵ درصد کل ۸ سال دولت قبل، ۸۹۷۸ مگاوات نیروگاه در حال احداث، احداث ۲ هزار مگاوات نیروگاه حرارتی دولتی و برنامه ریزی برای احداث ۳۰ هزار مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر و ۱۵ هزار مگاوات نیروگاه حرارتی خصوصی با همکاری وزارت نیرو و صندوق توسعه ملی را از جمله برنامه‌ها و اقدامات انجام شده در دولت مردمی برای رفع ناترازی مصرف برق در کشور عنوان کرد

۷

«روزگار معدن» دلیل عدم درآمدزایی در معدن را بررسی کرد:

فقدان سرمایه

۳

طرح: مهدی کاوه ای AI

یادداشت‌ها

صادرات فولاد با اعمال شاقه
۲

رفت و برگشت
۳

مشکلات حل‌نشدنی صنعت
۴

تولید قطعات نسوز بر پایه تکنولوژی روز
۶

نقدی بر گزارش «مسیرهای توسعه زنجیره متانول»
۷

مصائب بزرگ بازار سهام
۸

تیترهای روز

کم‌رونقی بازار فولاد مانع تولید
۴

پیامدهای پروژه «راه توسعه» برای انرژی ایران
۷

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی سالیانه صاحبان سهام

شرکت آهن و فولاد ارفع (سهامی عام) شماره ثبت ۲۴۲۲۹۵ شناسه ملی ۱۰۱۰۲۸۳۰۰۸۸

الف - زمان و محل برگزاری مجمع عمومی عادی سالیانه:

بدینوسیله از کلیه سهامداران محترم شرکت آهن و فولاد ارفع (سهامی عام) دعوت می‌شود تا در جلسه مجمع عمومی عادی سالیانه سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۲ شرکت که راس ساعت ۱۰ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۱۲ به نشانی تهران - خیابان ولیعصر - بالاتر از جام جم- نرسیده به چهارراه پارک وی، مجتمع فرهنگی ورزشی تلاش برگزار می گردد، حضور به هم رسانند.

ب - دستور جلسه:

۱. استماع گزارش فعالیت هیات‌مدیره در خصوص عملکرد سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲
۲. استماع گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی شرکت برای عملکرد سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲
۳. بررسی و تصویب صورت‌های مالی شرکت برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲
۴. اتخاذ تصمیم در خصوص تقسیم سود سهام سال مالی منتهی به ۲۹ اسفندماه ۱۴۰۲
۵. انتخاب حسابرس مستقل و بازرس قانونی (اصلی و علی‌البدل) و تعیین حق الزحمه ایشان برای سال مالی منتهی به ۳۰ اسفند ماه ۱۴۰۳
۶. انتخاب اعضای هیات‌مدیره
۷. تعیین حق حضور اعضای غیر موظف هیات‌مدیره و حق‌الزحمه آنان در کمیته‌های تخصصی زیر نظر هیات‌مدیره برای سال مالی منتهی به ۳۰ اسفندماه ۱۴۰۳
۸. تعیین روزنامه کثیرالانتشار به منظور درج آگهی‌های شرکت.
۹. تعیین پاداش اعضاء هیات‌مدیره برای عملکرد سال مالی منتهی به ۲۹ اسفندماه ۱۴۰۲
۱۰. سایر مواردی که تصمیم‌گیری آن در صلاحیت مجمع عمومی عادی می‌باشد.

ج - نحوه دریافت برگه حضور در جلسه:

در اجرای ماده ۹۹ لایحه اصلاحی قانون تجارت و رعایت ماده ۱۹ اساسنامه شرکت، سهامداران حقیقی می‌توانند شخصاً یا از طریق وکیل با ارائه وکالت‌نامه رسمی و یا قائم‌مقام قانونی شخص صاحب سهم با همراه داشتن اصل شناسنامه یا کارت ملی و درخصوص سهامداران حقوقی نیز نماینده یا نمایندگان شخص حقوقی صاحب سهم به شرط ارائه مدرک وکالت(اعم از عادی یا رسمی) یا نمایندگی با امضای صاحبان امضای مجاز شخص حقوقی، از ساعت ۸ صبح روز زمان برگزاری مجمع در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۱۲ به آدرس محل تشکیل مجمع مراجعه و برگه ورود دریافت نمایند.

(توجه: درج شناسه ملی، شماره ثبت سهامدار حقوقی، همچنین کد ملی، شماره شناسنامه، نام پدر و تاریخ تولد نماینده معرفی شده در معرفی‌نامه همراه با کارت ملی نماینده الزامی می‌باشد.)

همچنین پیرو ابلاغیه شماره ۱۲۲/۱۲۸۴۴۱ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۱۰ سازمان بورس و اوراق بهادار به منظور رفاه حال سهامداران محترم امکان حضور مجازی سهامداران از طریق مراجعه به پایگاه اطلاع‌رسانی سایت شرکت به آدرس www.arfasteel.com امکان‌پذیر بوده و سهامداران محترم می‌توانند سوالات خود را همزمان و از طریق برخط انجام دهند.

هیات‌مدیره شرکت آهن و فولاد ارفع (سهامی عام)

تجلیل مجمع مشورتی روسای شوراهای اسلامی شهرهای مرکز استان کشور از پیشکسوت‌ترین شهردار ایران؛

تقدیر از شهردار قم به پاس ۲۱ سال تلاش اثرگذار در عرصه‌های مختلف مدیریت شهری

در آئین پایانی اجلاسیه مجمع مشورتی رؤسای شوراهای اسلامی شهرهای مرکز استان کشور، از ۲۱ سال تلاش دکتر سقائیان‌نژاد شهردار قم در عرصه‌های مختلف مدیریت شهری کشور تقدیر شد.

در آئین اختتامیه هفتاد و یکمین اجلاس مجمع مشورتی رؤسای شوراهای اسلامی شهرهای مرکز استان کشور که صبح پنجشنبه در شهر قم و با حضور مهدی چمران رئیس شورای شهر تهران و رئیس مجمع مشورتی، سیدمحمد آقامیری استاندار، احمد امیرآبادی نماینده مجلس شورای اسلامی، روسای شورای اسلامی شهرهای مراکز استان کشور، حجت‌الاسلام‌والمسلمین روان‌بخش و محمد منان رئیسی منتخبین مردم قم در دوازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی و جمعی دیگر از مسئولان کشوری و استانی و اعضای شورای اسلامی شهر قم برگزار شد، از دکتر سید مرتضی سقائیان‌نژاد به‌عنوان پیشکسوت‌ترین شهردار ایران تقدیر شد.

در متن لوح تقدیر رئیس مجمع مشورتی رؤسای شوراهای اسلامی شهرهای مرکز استان کشور به شهردار قم آمده است: تمشیت بهینه امور و تداوم حضور نیروهای متعهد، متخصص و کارآمد در مدیریت شهری به یُمن قدردانی از مدیران لایق تداوم و قوت می‌یابد.

به شکرانه توفیق و پاسداشت همت وثیق جنابعالی در اعمال مدیریت و اجرای بهینه امور شهرداری طی ۲۱ سال (۱۲ سال در اصفهان و ۹ سال در قم) بدین‌وسیله مجمع مشورتی رؤسای شوراهای اسلامی شهرهای مرکز استان‌ها از توانمندی‌های مدیریتی که در حوزه‌های خرد و کلان باهدف دمیدن روح زیربنایی در عرصه‌های مختلف عمرانی، علمی، معنوی و اسلامی در کالبد شهر مقدس قم، اندیشمندانه اهتمام ورزیده‌اید و نیز با هم‌افزایی، هم‌اندیشی، هم‌سویی و هم‌فکری با اعضای شورای شهر هفتاد و یکمین اجلاس مشورتی را به شایستگی برگزار نمودید، با قلبی سرشار از اخلاص و ارادت و در کمال امتنان و افتخار این لوح سپاس تقدیم محضر ارزشمندتان می‌گردد.

گفتنی است سید مرتضی سقائیان‌نژاد شهردار قم، علاوه بر مدارج علمی در سطوح عالی و دارا بودن کرسی تدریس دانشگاهی و همچنین تجربیات اجرایی و مدیریتی کلان، سبقه ۱۲ ساله مسئولیت شهرداری اصفهان را در کارنامه خود داشته و از خردادماه سال ۱۳۹۴ با انتخاب ادوار شورای اسلامی شهر سکان شهرداری قم را بر عهده دارد.

روزگار معدن
دوشنبه
۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۱۱ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۰ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۸

یادداشت

صادرات فولاد با اعمال شاقه

کریم سلمانپور
کارشناس صنعت و بازار فولاد

مقدار تولید فولاد کشور در بیشتر تولیدات زنجیره فولاد، بیش از مقدار مصرف داخلی است و شکاف بین تولید و مصرف فولاد در چشم‌انداز صنعت فولاد در افق ۱۴۰۴ نیز بیشتر خواهد شد. اینکه چرا مقدار مصرف سرانه فولاد در کشور کمتر از متوسط نرخ مصرف در جهان و منطقه است خارج از موضوع این متن بوده، آنچه در این متن مورد بررسی خواهد بود، انواع موانع و جرایم تعریف‌شده برای صادرات فولاد است.اگر شما تولیدکننده فولاد باشید باید ابتدا کل تولید خود را در بورس عرضه کرده و در صورت عدم‌خرید محصولات عرضه شده در بورس کالا، اجازه صادرات مقدار خریداری‌نشده در بورس را خواهید داشت. بورس کالایی که مقدار عرضه، قیمت عرضه، شرایط عرضه، خریدار و مقدار خرید را (با ابزارهایی) تعیین می‌کند. به عبارتی تولیدکننده باید بازاریابی کند، در نمایشگاه‌های بازارهای هدف حضور فعال داشته باشد، عقد قرارداد نمایندگی یا بازاریابی با عوامل مقیم بازارهای هدف را منعقد کرده، بعد منتظر بماند که اگر محصولات تولیدی‌اش در بازار مدیریت‌شده توسط بورس‌کالا و وزارت صمت خریداری نداشت، تنها آن مقدار را صادر کند. ولی برای شرکت‌های تجاری و کارت‌های بازرگانی یک بار مصرف محدودیت‌های فوق بعضا وجود ندارد.حال فرض کنیم صادرات انجام شد و کالا نیز تحویل شد. حال صادرکننده باید ارز خود را در سامانه‌ای که بانک مرکزی اعلام کرده و به قیمتی که بانک مرکزی آن را مدیریت می‌کند، عرضه کرده و در صورت عدم‌اجرای این فرامین، با انبوهی از تنبیهات تا سرحد پایان حیات اقتصادی خود مواجه می‌شود. محدودیت در ارائه خدمات بانکی، عدم‌وصول اسناد تجاری، عدم‌تخصیص ارز، تعلیق کارت بازرگانی، عدم‌استرداد حقوق و عوارض گمرکی، عدم‌صدور بیمه‌نامه صادراتی، جرایم نقدی و... بخشی از این تنبیهات است. جالب‌تر اینکه مبنای مبلغ تعهد ارزی محصولات صادراتی شما در جای دیگر و توسط ذی‌نفعی دیگر تعیین می‌شود. البته همه پرونده‌های عدم‌رفع تعهدات ارزی صادرکنندگان فولاد تا اواخر سال ۱۴۰۰ به علت استفاده گمرک از قیمت اعلام‌شده توسط یک نشریه انگلیسی است.حال با تمام این محدودیت‌ها، اگر صادراتی صورت گرفت، بر صادرات برخی از اقلام فولادی عوارض و مالیات وضع می‌شود. این همه موانع و مشکلات در کنار بخشنامه‌های خلق‌الساعه و عطف بماسبق، رمق صادرات و صادرکننده و تولیدکنندگان را گرفته است.اهمیت توسعه صادرات جهت تامین ارز موردنیاز کشور، افزایش اشتغال و رونق اقتصادی و تقویت جایگاه کشور در اقتصاد منطقه‌ای و جهانی برای همه مسوولان محترم اقتصادی کشور روشن است. در این خصوص پیشنهاد می‌شود:

۱-با توجه به نوع تولیدات، محل استقرار کارخانه تولیدی نسبت به مبادی صادراتی کشور، حجم تولید کشور از هر محصول و مقدار مصرف واقعی، لزوم عرضه محصولات نهایی در بورس (کالا) به عنوان شرط صادرات حذف شود.

۲-برگشت ارز حاصل از صادرات حتما مورد نظر و مورد اجماع تمام فعالان اقتصادی کشور است ولی چگونگی برگشت ارز، نرخ‌گذاری منطقی ارز صادرکننده و تسهیل واردات کالاهای موردنیاز کشور یا واگذاری ارز حاصله به سایر واردکنندگان برای رفع تعهد ارزی، باید در دستور کار قرار گیرد.

۳-اخذ مالیات از نتیجه حاصل از تلاش تولیدکنندگان و صادرکنندگان مورد تایید است، اما وضع عوارض بر صادرات، عدم‌برگشت یا تاخیر در برگشت مالیات ارزش افزوده کالای صادراتی، انگیزه صادرات را از تولیدکنندگان سلب کرده است.

۴-نرخ صادراتی محصولات فولادی تحت‌تاثیر عوامل متعددی است و هیچ‌گاه قیمت محصولات فولادی صادراتی تولیدکنندگان مختلف در بازارهای مختلف یکسان نبوده، بررسی اسناد مثبته صادرکننده می‌تواند اختلاف بین ارزش واقعی صادرات با ارزش‌گذاری صورت گرفته توسط گمرک را مرتفع کند.

۵-اعطای مشوق‌های صادراتی برای صادرات محصولات نوردی فولادی با توجه به اثرات مثبت صادرات این محصولات در اقتصاد کشور می‌تواند انگیزه تولیدکنندگان را برای سرمایه‌گذاری بلندمدت برای صادرات افزایش دهد.

۶-منطقی شدن قیمت مواد اولیه با محصولات صادراتی خواسته بحق تولیدکنندگان محصولات نوردی است. چگونه می‌توان با خرید شمش ۵۲۲ دلاری داخلی، محصول نهایی به بازارهای جهانی صادر کرد. هم اکنون قیمت پایه شمش فولاد در بورس‌کالا به ازای هر کیلوگرم رقمی نزدیک به ۱۹هزار و ۵۹۰ تومان است که با احتساب نرخ ارز تعیین‌شده برای فروش ارز حاصل از صادرات از قرار ۳۷هزار و ۵۰۰ تومان برای هر دلار بالغ بر ۵۲۲ دلار خواهد بود. در صورتی‌که بالاترین قیمت صادراتی شمش فولادی ایران ۳۷۸ دلار فوب بوده که با احتساب حداقل ۲۰ دلار به عنوان هزینه‌های حمل و بارگیری کشتی، بدون در نظر گرفتن تفاوت شرایط پرداخت فروش داخلی با صادراتی، هر تن شمش داخلی ۶۴ دلار گران‌تر از شمش صادراتی خواهد بود. اتخاذ راهکاری برای اصلاح قیمت مواد اولیه محصولات صادراتی می‌تواند صادرات محصولات نوردی را افزایش دهد.

خبر

رشد صادرات جهانی سنگ آهن

صادرات جهانی سنگ آهن در ژانویه تا مارس سال جاری میلادی ۶ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد داشته به ۳۷۶ میلیون تن رسید. پنج صادرکننده برتر جهان ۳۳۲ میلیون تن از این رقم را در دست داشتند که نسبت به ۳۱۸ میلیون تن سال قبل رشد داشت.به گزارش فولاد ایران،در این بین صادرات استرالیا با ۲۰۳ میلیون تن رتبه نخست را داشت که یک درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افت داشت. پس از آن برزیل با ۸۴ میلیون تن (۱۲ درصد رشد)، افریقای جنوبی با ۱۶ میلیون تن (۷ درصد رشد)، هند ۱۵ میلیون تن (۳۳ درصد رشد) و کانادا با ۱۳ میلیون تن و رشد ۲۳ درصدی نسبت به سال قبل قرار داشتند.افزایش صادرات جهانی سنگ آهن نشان دهنده افزایش واردات مواد اولیه به چین بوده که با رشد ۶ درصدی در سال به ۳۱۰ میلیون تن است.علاوه بر این، افزایش تولید و فروش برزیل و هند عامل مهمی در بهبود تجارت سنگ آهن بوده است. در کوتاه مدت، صادرات جهانی سنگ آهن همچنان بالا خواهد ماند زیرا شرکت های بزرگ تولید خود را حفظ می کنند.صادرات از هند نیز احتمالا افزایش خواهد یافت. با این حال، افزایش ذخایر سنگ آهن بنادر چین نگران کننده است و به بالاترین میزان در دو سال گذشته یعنی ۱۴۵ میلیون تن رسیده اند.

دولت حقوق دولتی معادن را کامل بدهد

فرماندار ماهنشان با ابراز خرسندی بابت بازگشت حقوق معادن دولتی بعد از روی کارآمدن دولت سیزدهم گفت: البته این پول به طور کامل هنوز واریز نمی‌شود و امیدواریم با تلاش و همت مسوولان استانی، حقوق دولتی معادن به طور کامل در راستای حل مشکلات مردم برگردد.

محمدرضا محمدی فرماندار شهرستان ماهنشان اظهار داشت: حقوق دولتی معادن بر اساس تبصره ۶ ماده ۱۴ قانون معادن باید از طریق معادن فعال در استان‌ها به حساب خزانه واریز شود و سپس ۱۵ درصد آن به استان و شهرستان مربوطه برگردد.

وی افزود: ۹۲ درصد حقوق دولتی که به حساب استان واریز می‌شود سهم شهرستان ماهنشان است و آن هم بیشترین میزان سهم معدن انگوران است. فرماندار شهرستان ماهنشان گفت: خوشبختانه دو سالی است که سهم حقوق دولتی به استان برمی‌گردد و قبل از آن متأسفانه برگشتی به استان نبود و این موضوع را باید مسوولان مربوطه پاسخ دهند چرا در این راستا پیگیری‌های لازم را انجام نداده بودند.

وی ادامه داد: در سال ۱۴۰۲ حقوق دولتی معادن که به این شهرستان تعلق یافت ۴۸ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان بود. وی ادامه داد: از این مبلغ وصول شده، یک درصد آن به حوزه سلامت، ۵۹ درصد حوزه راه‌سازی، ۱۷ درصد حوزه آموزش و پرورش، چهار درصد حوزه ورزش، دو درصد حوزه آبخیزداری، دو درصد حوزه محیط زیست و نهایتاً ۱۵ درصد حوزه آب شرب تخصیص یافت.

محمدی در ادامه از عدم بازگشت حقوق معادن به طور کامل به استان و شهرستان انتقاد کرد و گفت: اگر قرار باشد طبق قانون، ۱۵ درصد آن به استان و شهرستان برگردد باید مبلغی حدود ۲۰۰ میلیارد تومان به شهرستان تعلق یابد ولی متأسفانه این میزان رقم به استان از طریق خزانه برنمی‌گردد.

وی تشریح کرد: باید چرایی این موضوع مشخص شود که چرا قانون عیناً رعایت نمی‌شود. قطعاً بازگشت حقوق معادن به نحو احسن به نفع مردم منطقه و در راستای محرومیت‌زدایی هزینه خواهد شد.

البته در گذشته این حقوق دولتی به شهرستان و استان برگشت داده نمی‌شد و بعد از روی کارآمدن دولت سیزدهم، این موضوع انجام شده است ولی اگر به طور کامل این پول بازگشت داده شود قطعاً بسیاری از محرومیت‌های شهرستان مرتفع می‌شود وی در پایان تأکید کرد: مردم ولی‌نعمتان این انقلاب هستند و دولت سیزدهم هم خود را دولت مردم معرفی کرده است و بنابراین تمام تلاش ما این است که در راستای رفاه و خدمت‌رسانی به مردم تلاش کنیم.

سرمایه‌گذاری موردنیاز برای تکمیل زیرساخت‌ها و انرژی زنجیره فولاد بررسی شد:

مسیر توسعه پایدار صنعت فولاد

گروه خبر

صنعت فولاد کشور طی سال‌های گذشته رشد قابل‌توجهی در ظرفیت‌سازی، تولید و تجارت داشته، به گونه‌ای که با حفظ رتبه دهم تولید فولاد در جهان توانسته است ۴.۵درصد از تولید ناخالص ملی را به خود اختصاص دهد، این در حالی است که متوسط این میزان در جهان معادل ۱.۵درصد است.

همچنین رشد اقتصادی کشورها و توسعه فعالیت‌های عمرانی و صنعتی، با تولید و مصرف این محصول استراتژیک رابطه مستقیم دارد. بدیهی است در راستای ثبات و توسعه پایدار این صنعت باید محدودیت‌ها و چالش‌هایی که در مسیر رشد قرار گرفته است شناسایی و برای رفع آنها برنامه‌ریزی شود تا با انجام اقدامات لازم شاهد وضعیت بهتری باشیم. براساس آخرین نتایج طرح جامع فولاد کشور چالش‌ها، محدودیت‌ها و عوامل موثر بر توسعه متوازن و پایدار این صنعت به شرح زیر است.

▣ افق پیش‌رو

در جدول «وضعیت کلی مجوزهای صنعت فولاد کشور در سال ۱۴۰۲» آخرین وضعیت صدور مجوزهای زنجیره فولاد کشور در سال ۱۴۰۲ نشان داده شده است. وضعیت طرح‌های فعال و قابل تحقق در افق ۱۴۰۴ جهت توازن تولید ۵۵میلیون تن فولاد مشخص بوده و همچنین وضعیت طرح‌ها در افق ۱۴۱۰ معادل ۶۵میلیون تن ظرفیت تولید فولاد، ۸۰میلیون تن ظرفیت تولید آهن اسفنجی و... که نشان از مازاد ظرفیت خارج از توازن زنجیره فولاد دارد مشخص شده است. عدم‌کنترل صدور مجوزها با توجه به کسری ماده اولیه، انرژی، زیرساخت، مشکلات صادرات، کاهش مصرف داخل، مکان‌یابی نامناسب و... می‌تواند به کاهش نرخ به‌کارگیری از ظرفیت و پایین بودن بهره‌وری، ائتلاف منابع ملی و سرمایه‌گذاری انجام‌شده در واحدهای معدنی و فولادی کشور منجر شود (سرمایه‌گذاری احداث واحدها با در نظر گرفتن طرح‌های مازاد بر توازن زنجیره معادل ۷میلیارد یورو برآورد می‌شود). در این خصوص لازم است کنترل صدور مجوزها و هدایت سرمایه‌گذاری‌ها توسط متولیان امر و مسوولان وزارت صمت صورت پذیرد. همچنین در جهت ادغام واحدها، مشارکت و سهامداری در جهت ایجاد ظرفیت‌های بهینه اقتصادی در مکان‌های مناسب به جای احداث واحد جدید اقدام لازم به عمل آید و توسعه کمّی فولاد به توسعه کیفی تبدیل شود.

▣ عوامل توسعه پایدار

سرمایه‌گذاری و توسعه در حوزه زیرساخت و انرژی طی سال‌های گذشته بسیار عقب‌تر از سرمایه‌گذاری در احداث واحدهای فولادی بوده است. بدیهی است از مهم‌ترین عوامل توسعه پایدار صنعت، رفع محدودیت‌ها و چالش‌های انرژی و زیرساخت در مسیر تولید است که با توجه به مازاد ظرفیت ایجادشده تا افق ۱۴۱۰ بالغ بر ۱۴میلیارد یورو سرمایه‌گذاری در حوزه زیرساخت و انرژی نیاز خواهد بود. با توجه به کاستی‌های سرمایه‌گذاری انجام‌شده توسط متولیان امر، در امر توسعه زیرساخت و انرژی که طی سال‌های گذشته وجود داشته است، واحدهای معدنی و فولادی جهت تولید و توسعه پایدار خود در این حوزه‌ها ورود کرده و سرمایه‌گذاری در این حوزه را آغاز کرده‌اند. توسعه نیروگاه، شیرین‌سازی و انتقال آب، توسعه مسیر ریلی و... از اقدامات موثری است که توسط واحدهای معدنی و فولادی در حال انجام است و اخیرا نیز مطالعات و مهندسی جهت سرمایه‌گذاری در حوزه‌های میادین گازی جنوب کشور، ذخیره‌سازی گاز در فصول سرمایه و تزریق هیدروژن به واحدهای احیا، آغاز شده است.

▣ چشم‌انداز معدن‌کاری

از محدودیت‌های اصلی که در آینده می‌تواند در پایداری این صنعت تاثیرگذار باشد، تامین ماده اولیه خواهد بود. در این خصوص لازم است معدن‌کاری فراسرزمینی، استفاده از سنگ‌آهن‌های باطله، کم‌عیار و هماتیت، توسعه اکتشافات در عمق، احیا و توسعه معادن کوچک‌مقیاس، تامین ماشین‌آلات و تجهیزات در معادن، معدن‌کاری دیجیتال، استفاده بیشتر از بازیافت آهن قراضه و... در برنامه معادن و صنایع معدنی قرار گیرد. البته واحدهای معدنی اقدامات موثری در این خصوص در مرحله انجام دارند که در نمودار «تحلیل وضعیت ذخایر سنگ‌آهن و عمر معادن بعد از سال ۱۴۰۴» نشان داده شده است.

▣ مصرف سرانه کشور

بررسی روند مصرف سرانه کشور طی سال‌های گذشته نشان می‌دهد که در بهترین حالت در افق ۱۴۰۴، مصرف ظاهری فولاد معادل ۲۲میلیون تن خواهد شد که در مقایسه با ظرفیت‌سازی‌های انجام‌شده فاصله قابل‌توجهی خواهد داشت. بدیهی است در کشورهای توسعه‌یافته سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی محرک اصلی کانون‌های اصلی مصرف (صنعت، ساختمان، زیرساخت و...) خواهد بود و این کشورها برنامه تولید فولاد خود را براساس نیاز و اولویت مصرف داخل تنظیم می‌کنند. در کشور پیش‌بینی می‌شود با سرمایه‌گذاری خارجی و رفع تحریم‌ها تا افق ۱۴۱۰ معادل ۲۶میلیون تن مصرف داخلی وجود خواهد داشت که در مقایسه با ظرفیت‌های مازاد ایجادشده معادل ۶۷میلیون تن، باید این فاصله زیاد، از طریق صادرات کنترل و مدیریت شود که امری دشوار خواهد بود.

▣ مازاد تولید

با توجه به مازاد ظرفیت‌های ایجادشده و محدویت مصرف داخل؛ رصد و توسعه بازارهای صادراتی، تحلیل رقبا و تعامل با کشورهای هدف صادراتی امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. همچنین کشورهایی که هدف صادراتی ایران بودند، بعضا خود برنامه توسعه فولاد داشته و حتی برنامه صادرات نیز خواهند داشت (مانند کشورهای حاشیه خلیج‌فارس). کشوری مثل هند هم برنامه گسترده صادراتی دارد که در آینده از رقبای اصلی ایران خواهد بود.

▣ لزوم رونق ارتباطات جهانی

تولید و صادرات محصولات دارای ارزش‌افزوده بالا و تنوع تولید گریدهای محصولات فولادی از عوامل موثر بر توسعه پایدار این صنعت خواهد بود. لازم به ذکر است که حدود ۸درصد از ظرفیت ۶۷میلیون تن فولاد در افق ۱۴۱۰ می‌تواند به تولید محصولات دارای ارزش‌افزوده بالا، آلیاژی و... اختصاص یابد (میانگین تولید فعلی این محصولات در ایران حدود ۳ تا ۴درصد است). در این بخش برنامه‌های توسعه واحدها در حال برنامه‌ریزی و انجام است.

▣ تامین مالی

برنامه‌ریزی برای تامین منابع مالی به‌منظور اجرای طرح‌های معدنی و فولادی و حوزه زیرساخت و انرژی از طریق بازار سرمایه و روش‌های نوین تامین منابع مالی از اقدامات موثر در این صنعت است. همچنین شرکت‌های سرمایه‌گذاری پروژه‌محور اقدامات موثری در دست انجام دارند.

▣ تکنولوژی تولید

به‌روزآوری تکنولوژی تولید، افزایش بهره‌وری در واحدهای موجود، افزایش نرخ به‌کارگیری از ظرفیت‌های موجود، بومی‌سازی و توسعه داخل از موارد اصلی است که مورد توجه ذی‌نفعان این صنعت قرار گرفته است.

▣ کمبود انرژی؟

با توجه به کسری انرژی، زیرساخت و مشکلات موجود، پیش‌بینی می‌شود عدم‌توازن تولید و مازاد در حلقه‌های زنجیره فولاد در سال‌های آتی نیز همچنان ادامه خواهد داشت (برای مثال در حال حاضر مازاد گندله وجود دارد، ولی با توجه به حجم قابل‌توجه طرح‌های در دست اجرای واحدهای احیای مستقیم در سال‌های آتی مازاد آهن اسفنجی وجود خواهد داشت). این تولیدات باید از طریق توسعه مصرف داخل در بخش پایین‌دست زنجیره و مازاد بر آن از طریق صادرات مدیریت شود. صادرات در حلقه‌های پایین‌دست و محصولات فولادی زنجیره فولاد برای کشور ارزش‌افزوده و ارزآوری بیشتری خواهد داشت. این امر از طریق به‌روزآوری قوانین، دستورالعمل‌ها، عوارض صادراتی و... قابل کنترل خواهد بود.

▣ فولاد سبز

استفاده از هیدروژن و تولید فولاد سبز در جهت رعایت ملاحظات محیط‌زیستی و کاهش مصرف انرژی در برنامه واحدهای فولادی قرار گیرد. از سوی دیگر در این حوزه مطالعات اولیه توسط واحدهای برخوردار فولادی کشور در حال انجام است.

▣ همکاری با نهادهای علمی

استفاده از فرصت‌های انقلاب صنعتی چهارم و پنجم (تحول دیجیتال و...) با همکاری مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی در دست انجام است. همچنین در حوزه‌های مختلف آموزش‌های لازم و مطالعات انجام شده و در مرحله پیگیری است. در راستای پایش برنامه‌ها و اهدافی که به آنها اشاره شد، متولی‌گری با ضمانت اجرایی و تعامل با انجمن‌های تخصصی توسط ستاد زنجیره فولاد کشور الزامی خواهد بود. با توجه به گستردگی برنامه‌ها و رفع چالش‌ها و محدودیت‌های صنعت فولاد، افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ دیگر جوابگوی نیازهای این صنعت نخواهد بود و لازم است افق چشم‌انداز جدید تعریف و برنامه‌های عملیاتی میان‌مدت (برای مثال ۱۴۱۰) و بلندمدت (برای مثال ۱۴۲۵) تهیه و پایش شود. در خصوص توسعه پایدار صنعت فولاد با استفاده از نتایج طرح جامع فولاد کشور که در رویداد جامع معدن و صنایع معدنی در محل هتل المپیک از تاریخ ۳۰ اردیبهشت‌ماه تا ۳ خرداد ۱۴۰۳ توسط رسانه «دنیای‌اقتصاد» برگزار خواهد شد، به تفصیل توضیحات ارائه خواهد شد.

معاون وزیر صمت خبر داد :

پراکندگی معدنی و وجود ذخایری آهن، طلا و مس در کردستان

به گزارش «روزگارمعدن» به نقل از روابط‌عمومی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور، کردستان دومین استان اجراکننده طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشافات ذخایر معدنی کشور بود که امروز این طرح در استان به ایستگاه پایانی رسید و نتایج آن نویدبخش توسعه سرمایه‌گذاری در این منطقه است.

بر اساس این گزارش، معاون وزیر صمت و رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور در مراسم اختتامیه طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی در پهنه دیواندره(کردستان) که پیش از ظهر امروز یک‌شنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ برگزار شد، گفت: از ابتدای دولت سیزدهم به دنبال اجرای موفقیت‌آمیز طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی کشور در استان خراسان جنوبی، استان کردستان هم به عنوان گام دوم مطالعاتی طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی کشور انتخاب و عملیات یکپارچه آن به عنوان اولویت سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور در دستور کار قرار گرفت.

به گفته دکتر علیرضا شهیدی، در راستای این طرح، سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور با همکاری معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت صمت و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) از خرداد سال ۱۴۰۱ تا پایان سال ۱۴۰۲ در استان کردستان ۷۵ پروژه اکتشافی انجام داده است.

وی با بیان این‌که طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی استان کردستان شامل ۲۵ بلوک اکتشافی در پهنه‌ای به مساحت ۱۵ هزار ۶۲۵ کیلومتر مربع است، تصریح کرد: در هر بلوک لایه‌های اطلاعاتی شامل نقشه‌های زمین‌شناسی، ژئوشیمی و زمین‌شناسی اقتصادی در مقیاس یک‌پنجاه هزارم مطالعه و تهیه شده است.

رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور ادامه داد: همچنین لایه‌های اطلاعاتی ژئوفیزیک هوابرد نیز در طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی استان کردستان به میزان ۲۲هزار کیلومتر خطی به روش‌های مگنتومتری و رادیومتری برداشت شده است.

معاون وزیر صمت بیان این‌که از کل استان ۱۴ هزار ۳۸۱ نمونه برای داده‌های نقشه ژئوشیمی و ۳ هزار ۱۶۷ نمونه کانی‌سنگین سنجش و آزمایش شده، تصریح کرد: با پایان یافتن عملیات اجرایی طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی استان کردستان، نتایج اولیه از پراکندگی معدنی و وجود ذخایری چون آهن، طلا و مس در سطح استان خبر می‌دهد که بهره‌گیری از این داده‌ها می‌تواند منجر به توسعه سرمایه‌گذاری و در نتیجه افزایش اشتغال در منطقه شود.

۲۶۰ هزار کیلومتر مربع از مساحت کشور تحت پوشش طرح تحول زمین‌شناسی

وی با بیان این‌که براساس برنامه هفتم توسعه ۲۶۰ هزار کیلومترمربع از مساحت کشور باید زیر پوشش طرح تحول زمین شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی قرار گیرد، افزود: از سال ۱۴۰۰ تفاهمنامه سه جانبه بین وزارت صمت، ایمیدرو و سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور امضا شد تا سیاستگذاری منسجمی در عرصه چرخه معدن انجام شود و براساس آن شاهد نتایج ارزشمندی بودیم.شهیدی بیان اینکه طرح تحول یک‌سری اهداف کیفی را بدنبال دارد، خاطرنشان کرد: توسعه مناطق کم برخوردار و رونق معدن، تولید اشتغال مولد با نگرش ویژه بر نیروی انسانی بومی، آمایش سرزمین در قالب کشف ذخایر جدید معدنی، افزایش بازدهی از اهداف کیفی این اقدام بود.

▣ قرارگیری ۱۵ هزار و ۶۰۰ کیلومتر مربع از مساحت استان کردستان تحت پوشش طرح تحول

رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور با بیان این‌که حدود ۱۵ هزار و ۶۰۰ کیلومتر مربع از مساحت این استان زیر پوشش این طرح قرار گرفت و نتایج مطلوبی هم از آن استخراج شد، گفت: ۸۵ درصد مساحت کردستان که دارای پتانسیل مواد معدنی فلزی هستند، بررسی شده و تعداد پروژه‌های در دست اقدام ۷۵ برگه است.

به گفته وی، میزان برداشت داده به روش ژئوفیزیک هوابرد به میزان ۲۲ هزار و ۴۰۰ کیلومتر خطی به مساحت ۵ هزار و ۳۰۰ مترمربع با پیشرفت فیزیکی ۱۰۰ درصد انجام شد.

▣ تکمیل اکتشافات میزان عیار مواد معدنی را مشخص می‌کند

معاون وزیر صمت تاکید کرد: این پروژه از انسجام چندین مجموعه معدنی کشور انجام شد و در مرحله شناسایی اکتشافات خوبی به انجام رسید و نیاز است اکتشافات تکمیل شود تا ماده معدنی ذخیره و عیار آن تعیین شود.

شهیدی ضمن ابراز امیدواری از این که در طول ۵ سال آینده شاهد افزایش میزان ذخیره مواد معدنی استان کردستان باشیم، افزود: باید در سطح کشور ۲۶۰ هزار کیلومترمربع از مساحت کشور زیر پوشش طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی قرار گیرد و این اقدام براساس برنامه هفتم توسعه انجام می‌شود.

وی اضافه کرد: طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی کشور از ابتدای دولت سیزدهم به طور نمونه در خراسان جنوبی اجرا شد و نتایج موفقیت‌آمیز آن منجر به تصمیم به اجرای آن در دیگر نقاط کشور شد که بر همین اساس در کردستان نیز این طرح به طور رسمی از خرداد سال ۱۴۰۱ به اجرا درآمد.

شمش فولاد خریدار نداشت

رکود در رینگ فیزیکی شمش فولاد دوچندان شد. عقبگرد قیمت‌های پایه و عرضه‌های قوی اعتباری نیز نتوانست مانع رکود سنگین حاکم بر معاملات شمش فولاد شود و تنها ۲۴درصد عرضه این محصول در کف قیمت حدودا سه‌ماهه معامله شد. این رکود تنها گریبان یک حلقه از زنجیره را نگرفته و سایر حلقه‌های زنجیره آهن و فولاد نیز با آن مواجه هستند.در شرایطی که عقبگرد نرخ ارز در بازار آزاد، انباشت خریدهای قبلی در انبار صنایع تکمیلی، رکود سنگین حاکم بر بازار مصرف و تضعیف هر چه بیشتر صادرات زمینه‌ساز بروز این وضعیت شده، به عقیده بسیاری تسهیل شرایط صادرات، مهم‌ترین راهکار تعدیل وضعیت کنونی است. رکود در معاملات شمش فولاد در رینگ صنعتی بورس‌کالای ایران شدت دوچندانی به خود گرفت، به‌نحوی که از ۲۵۰هزار تن شمش فولاد عرضه‌شده در این بازار حدود ۶۰هزار تن معادل ۲۳.۵درصد عرضه‌ها مورد معامله قرار گرفت. در عین حال بخش قابل‌توجهی از ۶۰هزار تن شمش فولاد معامله‌شده در این بازار مربوط به فروش‌های اعتباری بود و درواقع تمایل به استفاده از خرید اعتباری باعث ثبت همین میزان فروش شد.

۴درصد عرضه شمش فولاد نقدی فروخته شدبررسی داده‌های رینگ شمش فولاد در بازار فیزیکی بورس‌کالا ظرف روز دوشنبه ۲۴ اردیبهشت‌ماه حکایت از این دارد که از ۶۰هزار تن معامله انجام‌شده در این بازار، حدود ۱۰هزار تن به شکل نقدی و مابقی به شکل اعتباری انجام شده است. به این ترتیب تنها ۴درصد عرضه شمش فولاد در این روز به شکل نقدی به فروش رفت. این موضوع بیانگر آن است که نوردکاران به دلیل مواجهه با رکود سنگین مصرفی و سرمایه‌ای عزمی برای خرید شمش فولاد و تولید محصول ندارند.

در این شرایط بنگاه‌های تولیدی،تسهیل شرایط صادراتی را مهم‌ترین راهکار برون‌رفت از شرایط کنونی ارزیابی می‌کنند و در همین راستا به دنبال تسهیل مقررات در بازگشت ارز حاصل از صادرات بوده و معتقدند استمرار سخت‌گیری و الزام به فروش دلار حاصل از صادرات با نرخ حواله ارز در بازار مبادله، صادرات را فاقد توجیه اقتصادی کرده است.این در حالی است که کاهش صادرات در شرایطی که خبری از تقاضا در رینگ داخلی نیز نیست، باعث می‌شود که تولیدکننده چاره‌ای جز کاهش و توقف تولید نداشته باشد. روز گذشته کف قیمت پایه شمش فولاد برای عرضه در رینگ فیزیکی بورس‌کالای ایران با ثبت کاهش ۲۰۰تومانی به ازای هر کیلوگرم از این محصول به ۱۹هزار و ۹۰۰تومان رسید. این در حالی بود که سقف قیمت پایه نیز با ثبت افت نرخ ۱۰۰تومانی ۲۱هزار و ۵۰۰تومان بود. با توجه به تقاضای محدود حاکم بر معاملات شمش فولاد، میانگین نرخ فروش این محصول به ۲۰هزار و ۸۴۰تومان رسید که این رقم کمترین نرخ فروش این محصول از این بازار پس از هفته ابتدایی اسفندماه بود.

▣ رکود به رینگ آهن‌اسفنجی رسید

قیمت پایه آهن‌اسفنجی برای عرضه در رینگ فیزیکی بورس‌کالای ایران ظرف هفته جاری یعنی چهارمین هفته از اردیبهشت‌ماه کاهش داشت. با این حال تنها ۵۷درصد عرضه این محصول مورد معامله قرار گرفت. آغاز فصل گرما در کشور و اطمینان در خصوص عرضه مستمر آهن‌اسفنجی و همچنین فروکش انتظارات تورمی در کشور با توجه به عقبگرد نرخ ارز باعث شد تا از تب و تاب خرید آهن‌اسفنجی در رینگ فیزیکی بورس‌کالای ایران کاسته شود.

روزگار معدن
دوشنبه
۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۱۱ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۰ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۸

نیاز به اصلاحات اساسی در بخش معدن برای رقابت در بازارهای جهانی

رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران با اشاره به اینکه در برنامه هفتم توسعه، رشد هشت درصدی در کل اقتصاد کشور و ۱۳ درصدی برای بخش معدن تعریف شده است، تأکید کرد: تحقق این درصدها با شرایط فعلی، سخت به نظر می‌رسد.

بهرام شکوری رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران گفت: برای رقابت در بازارهای جهانی نیازمند اصلاحات اساسی هستیم، چون که رقبای خارجی، با بسیاری از چالش‌هایی که در ایران با آن مواجه هستیم، روبرو نیستند.

بهرام شکوری روز شنبه در جلسه مشترک کمیسیون معادن و فلزات اتاق تبریز با کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران با انتقاد از همکاری نکردن دستگاه‌های متولی با فعالان این حوزه اظهار کرد: گاهی صدور یک بخشنامه، موجب بروز رانت شده و در عمل مانع صادرات می‌شود. به رغم اینکه در بدنه سیاست‌گذاری دستگاه‌ها، افراد دلسوزی هستند که تمام تلاش خود را برای رفع موانع انجام می‌دهند، با این حال ساختار، اجازه اثرگذاری را به این افراد نمی‌دهد.

وی با اشاره به وجود مشکلات متعدد در بخش معادن، ابراز امیدواری کرد: از طریق پیگیری‌های اداره حقوقی اتاق ایران در مراجع قانونی از قبیل دیوان عدالت مشکلات فعالان این حوزه رفع شود.شکوری با اشاره به اینکه در برنامه هفتم توسعه، رشد هشت درصدی در کل اقتصاد کشور و ۱۳ درصدی برای بخش معدن تعریف شده است، تأکید کرد: تحقق این درصدها با شرایط فعلی، سخت به نظر می‌رسد.

وی، چند نرخی بودن ارز، دخالت دولت در قیمت‌گذاری، بهره بانکی بالا، ناترازی انرژی، تعدد بخشنامه‌ها و سامانه فرسوده حمل‌ونقل بین‌المللی را از جمله عوامل مؤثر در جلوگیری از توسعه بخش معادن در کشور دانست.

«روزگار معدن» دلیل عدم درآمدزایی در معدن را بررسی کرد:

فقدان سرمایه

شهریار خادمی

مشکلات روزمره‌یی که در اقتصاد ایران وجود دارد، معمولا اجازه نمی‌دهد برنامه‌های بلندمدت و طرح‌های اساسی و زیرساختی بتواند اجرایی شود به همین دلیل مشکلات معمولا در طی دهه‌ها ثابت باقی می‌ماند. برای مثال موضوع گسترش معدنی با هدف جایگزینی نفت یکی از این طرح‌های اساسی بود که گرفتار مسائل روزمره باقی ماند. یکی از مشکلات اساسی معادن کشور، تامین ماشین‌آلات معدنی است به گونه‌ای که در پنج سال گذشته قیمت ماشین‌آلات راهسازی و معدنی ۶ تا ۷ برابر افزایش پیدا کرده و این رقم حتی با درنظر گرفتن حقوق ورودی و تعرفه‌های گمرکی از میزان تورم و افزایش نرخ ارز بالاتر است.

از نظر اقتصادی باید گفت نرخ دلار برای بخش معدن به خصوص تولیدکنندگان کوچک و متوسط زیاد است. گله‌ای که در حوزه خرید ماشین وجود دارد نه از بابت تک نرخی شدن ارز یا مقدار افزایش صورت گرفته بلکه به دلیل اتخاذ تصمیم‌های یک شبه و افزایش قیمت‌های ناگهانی است، چرا که اکنون عملا تمام برآوردهای اقتصادی طرح‌های معدنی بی‌ارزش شده است و این برآوردها باید در حوزه اقتصادی مجددا بررسی شود.

به‌طور معمول طرح‌های معدنی برآوردهای اقتصادی خود را برای سه تا چهار سال انجام می‌دهند و برای آن قیمت ماشین‌آلات، نیروی انسانی و موارد اقتصادی دیگر را محاسبه می‌کنند که با وضعیت فعلی عمر فنی این محاسبات به دو تا سه ماه کاهش پیدا کرده است. شاید بتوان گفت که واحدهای معدنی که در حوزه صادرات فعال هستند به نسبت دیگر واحدهای معدنی فقط حدود ۱۰ تا ۱۵درصد باشند، در حالی که معادنی که به دلیل هزینه‌های تولید ناشی از نوسانات غیرمنطقی نرخ ارز متضرر می‌شوند بسیار بیشتر هستند. کارشناسان و صاحب‌نظران معدن هشدار می‌دهند که اگر وضعیت کنونی ادامه پیدا کند و دولت و مجلس شورای اسلامی فکری به حال ضرر و زیان تولیدکننده‌ها نکنند و شرایط را از طرق مختلف از جمله حمایت در تسهیلات یا تسهیل صادرات و واردات فضا را منعطف‌تر اداره نکنند در سال آینده باید آماده تعطیلی ۵۰درصد معادن کوچک کشور باشیم.

آنچه که مشخص است آن است که هنوز جایگاه مناسبی در بازارهای جهانی محصولات معدنی نداریم و این بخش نیازمند حمایت‌های جدی‌تر دولت است. رکود حاکم بر اقتصاد ایران که طی ۵۰ سال گذشته بی‌سابقه بوده است در بخش معدن بیشتر از همه رسته‌ها خود را نشان داده است. از طرفی برای بخش معدن سیاست‌های دولت اغلب بازدارنده بوده و انگیزه سرمایه‌گذاران در این بخش را تحریک نکرده است. با توجه به اینکه سرمایه‌گذاری در بخش معدن اغلب در ابتدای زنجیره‌های تولید بوده و سیاست‌های تشویقی برای سرمایه‌گذاری در حوزه فرآوری و ایجاد ارزش افزوده بیشتر به‌درستی اعمال نشده، در اغلب بخش‌های معدنی در حوزه‌های میانی شاهد کمبود تولید بوده و در ابتدای زنجیره با مازاد تولید روبه‌رو هستیم. این در حالی است که هر از چند گاهی دولت با ابراز اعمال عوارض بر صادرات، بازارهای صادراتی را متشنج و کنترل آن را از صادرکنندگان می‌گیرد. آنچه فعالان این حوزه خواستار آن هستند داشتن برنامه‌یی منسجم و هدف‌دار از سوی دولت، با در نظر گرفتن تمام جوانب و دریافت نظرهای مشورتی تشکل‌ها و فعالان این صنعت است تا بتوانند طبق این برنامه پیش رفته و از زدن برچسب خام‌فروشی به آنها پرهیز شود. در این بین زنجیره ارزش نیز متعادل شده و چالش‌هایی چون هزینه‌های تحمیلی تصمیمات یک‌باره نیز از بین می‌رود. سهم معدن در تولید ناخالص داخلی کشور، حدود یک درصد و سهم صنایع معدنی حدود ۵درصد است، اما اگر بتوانیم با ایجاد ارزش افزوده بیشتر در صنایع معدنی و صادرات آن بازارهای هدف بیشتری بیابیم، می‌توانیم شاهد افزایش صادرات بیشتر در صنایع معدنی باشیم.

بیشتر معادن در مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته قرار دارند؛ بنابراین توجه جدی به معادن و همسنگ دیدن هرکدام از آنها با یک چاه نفت می‌تواند باعث توسعه و آبادانی مناطق توسعه‌نیافته، ایجاد اشتغال در مناطق محروم و توزیع درآمد برای آحاد جامعه شود. سرمایه‌گذاری در بخش معدن مستلزم شکیبایی و استمرار است اما به همان نسبت؛ اشتغال آفرینی معدنی هم پایدار است. این نکته بنابر گفته کارشناسان بخش معدن؛ مغفول مانده و آنچنان که باید به آن توجه نشده است.

اقتصاد هر کشوری نیازمند اهرم‌هایی است که قطار پیشرفت را روی ریل قرار دهد. در اقتصاد ایران همواره نفت به عنوان محرک اصلی اقتصاد نقش اول را بازی می‌کرد اما بعد از تحریم‌های سالیان اخیر، صنعت نفت کشور به حاشیه رانده شد و معدن و صنایع معدنی نقل محافل اقتصادی شد. البته نقش معدن و صنایع معدنی در اقتصاد کشورهای جهان پیش‌ازاین مشهود بود و کشورهای تراز اول جهان از معدن به عنوان نیروی محرکه اقتصاد و صنعت یاد می‌کردند.

ناگفته نماند که نقش معدن و صنایع مربوط به آن منحصر به مشارکت در افزایش تولید ناخالص داخلی و رشد اقتصادی نیست؛ بلکه سهم معناداری در ایجاد فرصت‌های شغلی و کاهش فقر در کشورها داراست. معدن یکی از محرک‌های مهم در اقتصاد جهانی و یک جایگاه اولیه در زنجیره تامین منابع موردنیاز بسیاری از صنایع است. اما در ایران نتوانسته‌ایم از این پتانسیل خدادادی به درستی در جهت توسعه اقتصادی کشور استفاده کنیم. درحالی‌که این بخش می‌توانست با برنامه‌ریزی درست به عنوان موتور محرکه توسعه صنعتی کشور تبدیل شود. برای مثال در صورت عزم جدی دولت به نظر نمی رسد که حل معضلی به نام ماشین آلات فرسوده؛ چندان دشوار باشد. با تکیه بر راهکارهای متعدد می توان ضمن مصون نگه داشتن سازندگان داخلی از گزند واردات بی رویه و نسنجیده، نیاز معادن به ماشین آلات به روز را برطرف کرد. برای بررسی نقش معادن در اقتصاد ایران و ابعاد مختلف آن با یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و یک فعال معدن به گفتگو نشستیم.

تنوع بی‌نظیر محصولات معدنی

بهزاد رحیمی، نماینده مردم سقز و بانه در پاسخ به این پرسش که آیا معدن و صنایع معدنی این ظرفیت را دارند که جایگزین نفت در کشور شوند به «روزگار معدن» گفت: در زمینه مجموع ذخایر نفت و گاز رتبه نخست جهان را داریم، سابقه صنعت نفت در کشور ما به بیش از صد سال می‌رسد و می‌تواند موتور محرک پیشرفت صنایع دیگر در کشور باشد ولی متاسفانه از این فرصت به‌درستی استفاده نشده و سبب شده که سایر صنایع مورد توجه قرار نگیرد و توسعه مد نظر روی ندهد، چراکه یک درآمد سهل و آسان همواره در دسترس بوده است و تلاش درخوری برای توسعه پیشرفت در سایر عرصه‌های صنعتی و کشاورزی و تکنولوژیک و...صورت نگرفته است. در چند سال اخیر و شاید به‌واسطه اعمال تحریم‌ها، سایر صنایع رشدآفرین، درون‌زا و مقاوم در مقابل تحریم در روزهای سخت مورد توجه قرار گرفتند و سبب ارزآوری شده‌اند؛ معدن و صنایع معدنی مهم‌ترین بخشی است که در این فضا مورد توجه قرار گرفته است و بارها ازسوی مقام معظم رهبری و ریاست محترم جمهوری به درستی به عنوان صنعت قوی و با ظرفیت بزرگ یاد شده است که توان رقابت و جایگزینی با نفت را دارد. در زمینه ذخایر معدن در دنیا رتبه هفتم را به خود اختصاص داده‌ایم، ولی نسبت به این موضوع که یک درصد مساحت جهان و یک درصد جمعیت را داریم، حداقل ۷ درصد ذخایر دنیا را در اختیار داریم، بنابراین یک کشور معدنی محسوب می‌شویم، اما اکتشافات کافی نه در سطح و نه در عمق به اندازه کافی انجام نداده‌ایم.

وی ادامه داد: طی سال‌های اخیر اکتشافات سیستماتیک انجام شده است، اگر ما بتوانیم سطح اکتشافات و عمق آن را توسعه دهیم، این ظرفیت وجود دارد که سهم یک درصدی معدن در تولید ناخالص ملی (با صنایع معدنی حدود ۵ تا ۶ درصد) را به چند برابر افزایش دهیم. اگر بتوانیم سهم معدن همراه با صنایع معدنی را به ۱۵درصد در GDP برسانیم، سبب ایجاد ارزش قابل‌توجهی هم در داخل و هم در صادرات می‌شود. اگر به جای ۱۰ میلیارد دلار، ۳۰ میلیارد دلار صادرات معدنی داشته باشیم، این حوزه می‌تواند قابل رقابت با نفت باشد. البته معدن نسبت به نفت از چند مزیت برخوردار است که یکی تنوع مواد معدنی است. در ایران ۶۷ نوع ماده معدنی داریم که فروش، بازاریابی و ارزآوری بیشتری به همراه خواهد داشت. همچنین قابلیت تحریم‌پذیری و ردیابی کمتری دارد، به عبارتی در برابر تحریم‌ها مقاوم است. در حوزه اشتغال نیز علاوه بر نرخ اشتغال‌زایی بیشتر در سطح کشور نیز پراکندگی دارد و در یک‌جا متمرکز نیست و با توجه به وجود معادن در مناطق محروم، می‌تواند سبب توسعه متوازن این مناطق شود. بنابراین اگر در بخش معدن و صنایع معدنی به‌درستی سیاستگذاری شود، این بخش ظرفیت جایگزینی با نفت را دارد.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی ادامه داد: تنوع و گستردگی معدن داریم. این مسئله می‌تواند برای ایجاد درآمدهای پایدار در کشور ظرفیتی خوب باشد؛ خصوصاً که حوزه معادن جز حوزه‌های پراشتغال است. به عبارتی با فعال شدن یک معدن، اشتغال بسیار خوبی ایجاد می‌شود پس باید به بخش معدن توجه بسیار شود.

وی ادامه داد: سال‌ها بر این موضوع که معدن می‌تواند یک درآمد ثابت، پایدار و ماندگار و جایگزینی مناسب برای نفت باشد تاکید شده است ولی در دولت‌های مختلف به بخش معدن توجه چندانی نشده است به عبارت بهتر ما در حدود نیم قرن گذشته تکاپویی برای به بار نشستن ثمره معادن نداشته ایم؛ که آن‌هم علتی دارد: معدن حوزه‌ای است که سرمایه‌گذاری در آن زمان‌بر است تا به نتیجه مطلوب برسد.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در ادامه بیان کرد: مقام معظم رهبری بارها بر درآمدهای ناشی از استخراج معادن که باید جایگزین درآمدهای نفتی شود تاکید کرده‌اند. بنابراین با توجه به وجود تنوع فوق‌العاده محصولات و مواد معدنی در کشور، بهتر است ماشین‌آلات موردنیاز و کافی برای این حوزه تامین شود.

بهزاد رحیمی با اشاره به اینکه گستره معادن در کشور بسیار زیاد است و ظرفیت‌های زیادی برای این حوزه وجود دارد عنوان کرد: خوشبختانه شرایط خوبی در کشور و در بخش معدن وجود دارد اما به دلیل کم‌توجهی در دولت‌های مختلف به این حوزه، موضوع تامین ماشین‌آلات موردنیاز، آن‌طور که باید تحقق نیافته است.

مجبور به واردات هستیم

نماینده مردم سقز وبانه در مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: یکی از مشکلات اساسی این حوزه، نبود ماشین‌آلات کافی و موردنیاز است. با توجه به اینکه کار معدن بسیار سخت و استخراج معادن فوق‌العاده زمان بر است به‌طورقطع ماشین‌آلاتی که در این حوزه کار می‌کنند خاص بوده و معمولاً از خارج کشور وارد می‌شوند. با توجه به اینکه بخش قابل‌توجهی از ماشین‌آلات و تجهیزات در داخل کشور ساخته نمی‌شود، لذا مجبور به واردات هستیم .

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس خاطرنشان کرد: حمایت از طریق تضمین خرید محصولات از دیگر اقدامات به شمار می‌آید که دولت و سازمان‌های توسعه‌ای باید انجام دهند و همچنین با در اختیار دادن تسهیلات کم بهره به شرکت‌ها و تولیدکنندگان به روند تولید آنان کمک کنند. همچنین با متمرکز کردن توان سرمایه‌گذاری شرکت‌های بزرگ اقتصادی و برداشتن موانع و بروکراسی‌های اداری بازدارنده و نیز ارائه تسهیلات حمایتی از تولیدکنندگان می‌توان شاهد تحولی چشمگیر در زیرساخت‌های بخش معدن و صنایع معدنی بود. نیاز است که برای سرعت بخشی توسعه در بخش معادن از تمامی فرصت‌ها استفاده و زمینه را برای واردات ماشین‌آلات و تجهیزات موردنیاز معدنی فراهم کرد.

جبران عقب‌ماندگی در حوزه معدن

این نماینده مجلس تصریح کرد: متاسفانه سرعت دست اندرکاران کشور در حوزه معدن بسیار کند و پایین است و اگر با همین سرعت و زمان پیش برویم، در بازارهای جهانی تنها یک بازنده خواهیم بود؛ زیرا مواد اولیه بسیاری از حوزه‌ها در کشور باید از معادن تامین شود.

رحیمی در پایان با اشاره به اینکه شتاب برای واردات ماشین‌آلات، تجهیزات و دستگاه‌های موردنیاز معدنی یکی از راهکارها به شمار می‌رود گفت: به دنبال اعمال محدودیت‌های وارداتی که برای ماشین‌آلات و تجهیزات معدنی وضع شد، مدافعان این تصمیم مدعی هستند، این اتفاق می‌تواند به رونق شرکت‌های دانش‌بنیان و تولید ماشین‌آلات و فناوری‌های موردنیاز بخش تولید در داخل منجر شود؛ اما به باور فعالان معدنی، چنین اتفاقی در کوتاه‌مدت امکان‌پذیر نیست و در شرایط کنونی بنگاه‌های اقتصادی و تولیدی به‌واسطه استهلاک تجهیزات و ماشین‌آلات خود و هزینه بالای تولید، دچار ضرر و زیان خواهند شد. باید ضمن حمایت از تولیدکنندگان داخلی نگاه جدی‌تری به حوزه واردات وارد شود تا استخراج معادن با سرعت بیشتری انجام شود و با تعرفه‌ای بسیار اندک و یا معافیت در اخذ عوارض وارداتی، بتوان این حوزه را ساماندهی کرد.

ناهماهنگی در عرصه مدیریت معادن

در ادامه این گفتگو عماد هاشمی زاده کارشناس حوزه معدن در مورد موضوع یاد شده به «روزگار معدن» گفت: این موضوع برای نخستین بار از اوایل دهه ۷۰ با تغییر سیاست‌های کلان مملکتی از ۱۰۰ درصد دولتی به غیردولتی و عملکرد بسیار خوب دولت وقت در بخش معدن مطرح شد. این امر با اصلاح روش استخراج معادن سنگ تزئینی از انفجاری به مکانیزه، احیاء و توسعه فولاد کشور، عملی شدن بهره‌برداری از مواد معدنی اکسید مس و سرب و روی که قبلاً بر روی مواد معدنی سلفوره بود، تحول عظیمی در امر سرمایه‌گذاری انجام شد و در مورد سایر مواد معدنی با ایجاد کارخانجات فرآوری پیشرفته برای تولید شیشه کریستال، فروسیلیس، فروکروم، توسعه کارخانجات سیمان، گچ و انواع پودرهای میکرونیزه و غیره نقطه امیدی در دل مسوولان نظام به وجود آمد و از نتایج آن تدوین و تصویب قانون معادن مصوب سال ۱۳۷۷ شد.

این فعال معدنی اظهار کرد: بر اساس مزیت‌های فراوان بخش معدن کشور به جهت تنوع انواع مواد معدنی و ذخایر بسیار بالای کشور و انرژی ارزان در ایجاد اشتغال مولد، محرومیت‌زدایی، جلوگیری از خروج ارز برای تامین مواد اولیه همه کارخانجات و سایر فعالیت‌های اقتصادی متکی به مواد معدنی که تعداد آنها بیش از ۸۰ درصد فعالیت‌های اقتصادی از کشاورزی گرفته تا پزشکی حتی تجارت داخلی و بین المللی در خرید و فروش انواع کالاهای تولیدی است، نقش و اهمیت بخش معدن در اقتصاد کلان مملکت آشکارتر می‌شود.

وی افزود: موضوع معادن را باید از دو زاویه بررسی کرد؛ یکی مدیریتی که در گذشته وجود داشته و دیگری دوران متاخر. آنچه در گذشته وجود داشته قابل تایید نیست و اتفاقاتی مثلا در واگذاری معادن رخ داده که ایمیدرو هم آن را گردن نمی‌گیرد. نمی‌خواهم در گذشته بمانم و بگویم چه رخ داده یا نداده زیرا آنچه اهمیت دارد، این است که اکنون چه باید کرد. معتقدم یکی از بزرگترین مشکلاتی که اکنون وجود دارد، ناهماهنگی است که در عرصه مدیریت حوزه معدن وجود دارد.

وی افزود: در این روزها نمایندگان مجلس بحث اصلاح قانون معادن را در دستور کار دارند. ایران، کشوری معدن‌خیز است و حدود هفت درصد منابع معدنی در کل دنیا در ایران جای گرفته است و همین ظرفیت بالا، خود به تنهایی می‌تواند تا حد قابل ملاحظه‌ای، اقتصاد کشور را زیر و رو کند به شرطی که مدیریت‌ها علمی و اصولی باشد.

هاشمی زاده گفت: اینکه بیش از چهار دهه از عمر انقلاب می‌گذرد و با وجود تاکیدات رهبر معظم انقلاب در خصوص بهره‌گیری از ظرفیت معادن، شرایط و وضعیت کنونی را تجربه می‌کنیم، جای تامل و البته تاسف دارد.

وی تصریح کرد: در حوزه معدن، هم در بخش اکتشاف و هم در بخش استخراج و فرآوری مواد معدنی، به طور جدی مشکل داریم. هر کدام از این بخش‌ها، نیاز به تخصص و امکانات دارد و کوتاهی در هر بخش، یعنی عدم‌موفقیت حداکثری از این موهبت الهی برای پیشبرد اهداف اقتصادی کشور. به کارگیری از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان و همچنین تسریع در قوانین و ارائه خدمات و امکانات به حوزه معدن و معدن‌کاران، چاره کار است اما متاسفانه تدبیر وجود ندارد و شاهد خام‌فروشی هستیم.این فعال معدنی بیان کرد: وضعیت نامساعد حوزه معدن را در کشور، ناشی از مدیریت ضعیف وزارت صمت، معاونت امور معدنی وزارت صمت، سازمان ایمیدرو، سازمان انرژی اتمی و حتی سازمان محیط زیست می‌بینیم. خروجی کار این مجموعه‌ها در حوزه معدن، کاملاً گویا است که چرا کار در دست‌انداز افتاده است.

وی یادآور شد: هر حوزه کاری، یک متولی خاص دارد. در بخش معدن، وزارت صمت باید پاسخگو باشد. اگر معاونت امور معدنی و یا سازمان ایمیدرو، توان پیشبرد کار را ندارند، وزارت صمت باید پاسخگو باشد، چون این معاونت و سازمان، زیرمجموعه وزارتخانه است. ما نمی‌توانیم به صورت توخالی تعریف کنیم و واقعیت را به گونه‌ای دیگر جلوه دهیم و تصور کنیم، حرف‌مان نافذ است. خروجی کار و عدم‌موفقیت‌ها، بهترین کارنامه برای ارزیابی مدیران بخش معدنی است.هاشمی زاده در پایان بیان کرد: ما شاهد آلودگی به فساد در واگذاری معادن بوده‌ایم و از طرفی برخی معادن در حبس است، یعنی نمی‌شود آن‌ها را به ثبت رساند یا برخی افراد یا سازمان‌ها، معادن را در اختیار خود درآوردند و شاهد کار و پیشرفتی روی معادن نیستیم.

یادداشت

رفت و برگشت

علی بهرامی
فعال صنعتی

طی چند سال اخیر اکثر صنایع در جهان به سمتی حرکت می‌کنند که کمترین آلودگی زیست‌محیطی را به همراه داشته باشند؛ صنایع خودروسازی، الکتریک و الکترونیک از جمله صنایع بزرگی هستند که در این مسیر پیش‌قدم شده و اکنون شاهد تولید خودروهای برقی، به‌روزرسانی تکنولوژی‌ها و استفاده از هوش مصنوعی در راستای کاهش انتشار کربن هستیم. به همین دلیل پیش‌بینی شده است که تقاضای مس تا سال ۲۰۳۵ حدود ۵/۲ برابر افزایش یابد که این مسئله رشد حدود ۱۳ میلیون تنی در سال را برای تقاضای این فلز به همراه دارد. باید توجه داشت که فعالیت صنعت خودروسازی و تولید خودروهای الکتریکی در این افزایش تقاضا، سهم بسزایی خواهد داشت؛ به طوری که انجمن جهانی مس اعلام کرد که مصرف این فلز در خودروهای الکتریکی تا سال ۲۰۲۷، ۹ برابر مصرف کنونی ارتقا خواهد یافت. در نتیجه برخی از تحلیلگران بر اساس شرایط بازار، پیش‌بینی کردند که قیمت مس همگام با رشد میزان مصرف آن با شتاب بالایی صعودی باشد. البته تاکنون این پیش‌بینی به طور کامل محقق نشده و قیمت مس همواره در محدوده هفت تا ۹ هزار دلار به ازای هر تن نوسان داشته است. با این وجود در روز ۱۳ می ۲۰۲۴، با گذشت بیش از دو سال از تاریخ ۲۲ آوریل ۲۰۲۲ که برای آخرین بار در طول این مدت فلز مس ۱۰ هزار و ۲۳۰ دلار در هر تن قیمت‌گذاری شد، مجددا فلز مذکور در بورس فلزات لندن قیمت ۱۰ هزار و ۹ دلار به ازای هر تن را تجربه کرد.باید توجه داشت که عرضه و تقاضای بازار، صادرات و واردات مس، اقدامات برخی از فعالان بازار و شرکت‌های بزرگ و تولید معدنی مس در جهان، از جمله مولفه‌هایی هستند که روی قیمت‌های جهانی این فلز تاثیرگذارند. به همین دلیل اگر این موارد دستخوش تغییرات متعددی نشوند، قیمت‌ها هم تغییری نخواهند داشت اما اگر میزان تولید و یا عرضه کاهش یابد، قیمت‌ها صعودی می‌شوند. البته این افزایش قیمت مس در جهان، هیجانی است زیرا اکثر خرید و فروش‌های صورت گرفته در بازار مبتنی بر تغییرات قیمت‌هاست و برخی از معامله‌گران برای کسب سود بیشتر با انجام اقداماتی در برهه‌های زمانی مختلف، قیمت‌ها را به نفع خود کنترل می‌کنند. شایان ذکر است که این مسئله در بورس کالای ایران هم وجود دارد و اقدامات برخی از افراد سبب نوسان نرخ‌ها می‌شود. در نتیجه بر اساس تجربیات این احتمال وجود دارد که علی‌رغم افزایش تقاضا در بازار، به دلیل شکست قیمت‌ها توسط عده دیگری از معامله‌گران، قیمت مس بیش از این مقدار رشد نکند و بعد از مدتی به روال سابق خود بازگردد.گفتنی است که در بازارهای داخلی نیز نرخ ارز مهم‌ترین مولفه تاثیرگذار بر قیمت‌هاست و نرخ‌های داخلی تناسبی با تغییرات قیمت‌های جهانی ندارند. به عنوان مثال در برخی از برهه‌های زمانی شاهد هستیم که علی‌رغم کاهش قیمت طلای جهانی، بهای این فلز گران‌بها در ایران تغییری نمی‌کند؛ در رابطه با فلز مس نیز این موضوع صدق کرده و افت‌وخیز قیمت‌های جهانی مطابق با داخل نیست. به طوری که اگر قیمت‌های داخلی و بین‌المللی با یکدیگر در مسیر صعودی حرکت کنند، باز هم رشد نرخ‌های داخلی چندین برابر قیمت‌های جهانی بوده و برابر با آن نیست. ضمن اینکه قیمت‌ها در ایران حالت چسبندگی دارند و با افت نرخ ارز، در مدار نزولی قرار نمی‌گیرند؛ عرضه‌کنندگان و فروشندگان در بازار، علت این موضوع را این گونه بیان می‌کنند که محصولات در زمان گرانی قیمت‌ها خریداری شده‌اند و به همین دلیل با همان نرخ‌های قبلی به فروش می‌رسند. این در حالی است که برخی از این افراد زمانی که محصولات را با نرخ ارز پایین‌تر خریداری کرده‌اند، با افزایش مجدد بهای ارز کالای خود را با قیمت بالاتری به فروش می‌رسانند. به عنوان مثال در سال گذشته قیمت ضایعات ذوبی مس ۳۸۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم بود که اکنون به حدود ۵۱۰ تا ۵۲۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم رسیده است. البته سایر ضایعات مسی همانند کابل و شینه به ترتیب حدود ۳۰ هزار تومان و ۴۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم بیشتر از بهای ضایعات ذوبی به فروش می‌رسند. در نتیجه تحولات بازار ایران همانند بازارهای خارجی نبوده و روند قیمت‌گذاری در سایر کشورها به سبب وجود نظارت سازمان‌های مربوطه، سلیقه‌ای نیست.

دریچه

گشایش دفتر نمایندگی نظام مهندسی معدن ایران در افغانستان

با حضور رؤسای سازمان نظام مهندسی معدن ایران و خراسان جنوبی در حاشیه نمایشگاه هفته صنعت کابل، تفاهم‌نامه همکاری بین سازمان نظام مهندسی معدن ایران و اتاق معادن و صنایع افغانستان امضاء شد.بنا بر اعلام سازمان نظام مهندسی معدن خراسان جنوبی، رضا بستامی اظهار داشت: بر اساس تفاهم‌نامه‌ای که با اتاق صنایع و معادن افغانستان با حضور هیئت‌های دو کشور به امضا رساندیم، تبادل خدمات مهندسی میان ایران و افغانستان، آموزش مهندسان افغان، توسعه روابط معدن‌کاران ایران و افغانستان و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف معادن این کشور از مهم‌ترین مواد این تفاهم‌نامه است.

وی با اشاره به گشایش دفتر نمایندگی نظام مهندسی معدن ایران در کابل افزود: شرکت‌های ایرانی که تمایل به سرمایه‌گذاری در بخش‌های معادن افغانستان دارند می‌توانند از طریق این دفتر به حوزه معدن افغانستان معرفی شوند.رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران افزود: کار اصلی این دفتر نمایندگی ایجاد پل ارتباط میان شرکت‌هایی است که تمایل به سرمایه‌گذاری در افغانستان دارند یا اینکه به عنوان شریک سرمایه‌گذاری در این کشور فعالیت می‌کنند. در نمایشگاه هفته صنعت کابل، علاوه بر نظام مهندسی معدن ایران، تعدادی از شرکت‌های تولیدی، صنعتی و معدنی نیز از کشورمان مشارکت داشتند.

تامین خوراک واحدهای فرآوری «سنگان» سرعت می‌گیرد

دستگاه جدید حفاری استخراجی پیمانکار گروه(ب) مجتمع سنگان، آغاز به کار کرد. این امر سبب سرعت گرفتن روند تامین خوراک کارخانه‌های تولید کنسانتره و گندله‌سازی مجتمع می‌شود.با اتمام مونتاژ و شروع به کار کردن دستگاه حفاری استخراجی REL CY۵۰D که توسط پیمانکار گروه (ب) خریداری شده و با رسیدن سه دستگاه دیگر حفاری استخراجی تا پایان سال، روند تامین خوراک کارخانه‌های تولید کنسانتره و گندله‌سازی در مجتمع سنگ‌آهن سنگان سرعت می‌گیرد.

مجتمع سنگان زیر مجموعه ایمیدرو و در خواف استان خراسان رضوی قرار دارد و از بزرگ ترین تامین کنندگان خوراک کارخانه های زنجیره فولاد محسوب می شود.

ذوب آهن اصفهان آماده تولید ریل کریدور شرق

مهرداد بذر پاش وزیر راه و شهرسازی ۲۹ اردیبهشت ماه در روز اول یازدهمین نمایشگاه بین المللی حمل و نقل ریلی، تجهیزات و خدمات وابسته در گفتگو با خبرنگاران از آمادگی ذوب آهن اصفهان برای تولید ریل کریدور شرق خبر داد .وزیر راه و شهرسازی با اشاره به اینکه ذوب آهن اصفهان تنها تولید کننده ریل در غرب آسیاست ، از اتمام خط ریلی رشت - کاسپین خبر داد که به‌زودی افتتاح می‌شود و گفت: تکمیل زنجیره‌های کریدوری شرقی غربی و همچنین دوخطه کردن بسیاری از محورهای راهبردی از جمله پروژه‌های اولویت‌دار راه‌آهن است.

به گفته وزیر راه و شهرسازی، تاکنون توافقات بسیار خوبی با شرکت‌های بزرگ صنعتی از جمله با ذوب‌آهن اصفهان در زمینه تأمین ریل ملی، انجام شده است .بذرپاش همچنین از اراده صنایع بزرگ همچون ذوب آهن اصفهان برای افزایش بهره گیری از حمل و نقل ریلی اشاره نمود که می تواند موجب رونق بیشتر این بخش گردد .مهدی کوهی مدیرعامل ذوب آهن اصفهان نیز به تامین ۱۸۰ هزار تن انواع ریل برای خطوط بین شهری و متروی کلان شهرها در این مجتمع عظیم صنعتی اشاره کرد و گفت : ذوب آهن آمادگی دارد به میزان لازم ریل مطابق با استانداردهای جهانی تولید نموده و نقش پیشرانی خود در توسعه حمل و نقل ریلی را گسترش دهد.

روزگار معدن
دوشنبه
۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۱۱ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۰ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۸

یادداشت

مشکلات حل‌نشدنی صنعت

رضا شهرستانی
فعال صنعت فولاد

در سال ۱۴۰۴ برای تولید ۵۵ میلیون تن فولاد هدف‌گذاری شده است، باتوجه به روند توسعه صنعت فولاد کشور، دستیابی به ظرفیت یادشده دور از ذهن نیست، اما نباید فراموش کرد که میان ظرفیت و میزان واقعی تولید، می‌تواند تفاوت قابل‌توجهی وجود داشته باشد. بدون تردید خالی ماندن بخش عمده‌ای از ظرفیت تولید به‌منزله کاهش بهره‌وری است و تداوم آن در بلندمدت خسارت‌های جدی را برای صاحبان صنایع به‌دنبال دارد. بخش بزرگی از فاصله میان ظرفیت تولید و میزان واقعی آن در سایه محدودیت در تامین انرژی برق و گاز و همچنین محدودیت‌های پیش‌روی زیرساخت‌های کشور ایجاد شده است. در همین‌حال باید از ضرورت صادرات بخش بزرگی از تولید فولاد کشور به بازارهای جهانی به‌عنوان دیگر پیش‌شرط تداوم توسعه این صنعت نام برد.از تولید ۳۲ میلیون تن فولاد ایران در سال گذشته نمی‌توان با عنوان موفقیت نام برد، چراکه همچنان با اهداف توسعه‌ای در این صنعت فاصله قابل‌توجهی داریم. در همین‌حال پیش‌بینی شده است، میزان تولید این زنجیره طی سال آینده به ۴۵ میلیون تن افزایش یابد، بنابراین باید اقرار کرد که باوجود تمام سرمایه‌گذاری‌های انجام‌گرفته در این زنجیره، همچنان از اهداف توسعه‌ای آن عقب مانده‌ایم. در ابتدای سال ۱۴۰۲ ظرفیت تولید فولاد کشور بالغ بر ۴۲ میلیون تن برآورد شده، اما میزان تولید در این زنجیره در پایان سال به ۳۲ میلیون تن رسیده است. یعنی میزان تولید در این صنعت بیشتر از ۳۰ درصد پایین‌تر از ظرفیت اسمی است. در چنین شرایطی از بهره‌وری تولید در بسیاری از صنایع کاسته خواهد شد.میزان تولید فولاد کشور در سال ۱۳۹۹ بیش از ۳۰ میلیون تن بود. ظرفیت تولید این زنجیره در سال ۱۴۰۰ به‌دنبال شروع محدودیت‌های جدی انرژی در حوزه برق و گاز به ۲۷ میلیون تن کاهش یافت. در ادامه طی سال ۱۴۰۱ ظرفیت تولید فولاد کشور به ۳۱ میلیون تن و در سال گذشته به ۳۲ میلیون تن ارتقا یافته، بنابراین باید اقرار کرد که صنعت فولاد ایران در طول سال‌های گذشته به قدر تبلیغاتی که می‌شود، توسعه نیافته است یا به‌بیان دیگر، به‌شدت نسبت به برنامه‌ریزی‌های توسعه صنعتی در سال ۱۴۰۴، عقب هستیم.محدودیت در تامین انرژی فولادسازان اعم از برق در تابستان و گاز در زمستان به بزرگ‌ترین چالش این صنعت بدل شده است که روند فعالیت آن را در حال حاضر و آینده تهدید می‌کند. البته با حضور صنایع فولادی در حوزه تامین انرژی، بخشی از این محدودیت‌ها در حوزه برق مرتفع شده است،اما حضور صنایع در توسعه زیرساخت انرژی گاز، ممکن نیست، بنابراین همچنان آینده توسعه زنجیره فولاد کشور در آینده تهدید می‌شود.سیاست‌گذاری غلط در حوزه صنعت و از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین نمایندگان مجلس شورای اسلامی، عملکرد و آینده صنایع را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. این سیاست‌گذاری اشتباه روند فعالیت صنایع را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. پایین نگه داشتن نرخ فولاد در بازار داخلی در عین فروش این محصول با نرخ‌های بالاتر در بازار جهانی، به رشد فساد در زنجیره فولاد کشور و قاچاق این فلز منتهی شده است. در همین‌حال بسیاری از صنایع فولادی کشور با معضلاتی رفع‌نشدنی روبه‌رو شده‌اند. در همین‌حال در سال‌های اخیر از میزان امتیازات تعلق‌گرفته به صنایع همچون انرژی ارزان کاسته شده است. همزمانی این کاهش مشوق‌ها با چالش‌های موردبحث موجب شده است تولید فولاد صرفه نداشته باشد. بدون تردید تداوم این شرایط عواقب دشواری را برای صنعت فولاد کشور به‌دنبال خواهد داشت و سرمایه‌گذاری‌های انجام‌گرفته در این زنجیره را تهدید خواهد کرد. باتوجه به شرایط کنونی صنعت فولاد کشور نمی‌توان به توسعه عملکردی آن در امسال امید داشت. در واقع چنانچه رشد تولید مختصری در این صنعت حفظ شود، جای خوشحالی دارد.علاوه بر محدودیت در تامین انرژی صنایع فولادی، کاستی در تامین زیرساخت‌های حمل‌ونقل نیز عملکرد این صنایع را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. حمل‌ونقل ریلی از اهمیت ویژه‌ای برای صنایع و به‌ویژه فولادسازان دارد. بااین‌وجود شاهد کمبود جدی در تامین زیرساخت‌های حمل‌ونقل روبه‌رو هستیم که عملکرد و آینده صنایع را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. رفع کمبودهای موردبحث نیازمند سرمایه‌گذاری قابل‌توجه و زمان است، در نتیجه باید اقرار کرد باوجود رشد ۵.۵ درصدی فولاد کشور در سال گذشته، مخاطرات جدی، عملکرد این زنجیره را در آینده نزدیک در خطر قرار داده است.

در دیدار مدیر بین الملل ایمیدرو و سفیر قزاقستان مقرر شد:

تشکیل کمیته مشترک همکاری معدنی با قزاقستان

کمیته مشترک فنی و سرمایه گذاری بین سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران(ایمیدرو) و قزاقستان تشکیل می شود.

فضل الله حیدری فرزان مدیر بین الملل ایمیدرو در نشست با اونتالاپ اونالبایف سفیر قزاقستان در ایران ضمن اعلام این مطلب با استناد به سند راهبردی ایران و قزاقستان، بر لزوم همکاری دو کشور در حوزه های معدنی تاکید کرد و گفت: با توجه به نگاه مشترک معدنی و شباهت هایی که در زنجیره معدن مانند فولادسازی و صنایع پایین دست مس در دو کشور وجود دارد، دو کشور می توانند در زمینه تبادل مواد اولیه همکاری مناسبی داشته باشند.

حیدری با اشاره به پیشرفت های جمهوری اسلامی ایران در حوزه صنایع معدنی و توانمندی های نیروی انسانی متخصص در این حوزه تاکید کرد: جمهوری اسلامی ایران آمادگی همکاری همه جانبه در انتقال دانش فنی توسط متخصصان ایرانی را به کشور قزاقستان دارد.

مدیر بین الملل ایمیدرو با اشاره به نقش تشکیل کمیته فنی در برنامه ریزی این همکاری گفت: بعد از برگزاری جلسات فنی و تخصصی، تفاهم نامه هایی تنظیم و به امضاء روسای مجموعه معدنی دو کشور خواهد رسید که بر اساس آن قراردادهای مختلفی بین دو کشور منعقد خواهد شد.

در ادامه این جلسه اونتالاپ اونالبایف سفیر قزاقستان در ایران نیز با ابراز علاقه مندی قزاق ها در گسترش روابط معدنی و صنعتی بین دو کشور، گفت: توسعه روابط صنعتی و معدنی بین ایران و قزاقستان مورد توجه ما است و آمادگی داریم تا از ظرفیت های معدنی ایران در توسعه بخش معدن و صنایع معدنی قزاقستان استفاده کنیم.

وی افزود: برگزاری جلسات تخصصی مرتبط با بخش معدن ادامه خواهد داشت و امیدواریم این همکاری و ظرفیت، زمینه ساز رشد معدن و صنایع معدنی دو کشور شود.

کم‌رونقی بازار فولاد، مانع تولید

مرضیه احقاقی

بهار دوره رونق ساخت‌وساز است، برهمین‌اساس نیز به‌طورسنتی انتظار می‌رود در این فصل شاهد افزایش تقاضا برای خرید فولاد و محصولات فولادی باشیم. به‌ویژه آنکه در ماه‌های آتی محدودیت در تامین برق صنایع آغاز و به‌طبع از رونق خرید فولاد کاسته خواهد شد، اما در هفته‌های اخیر شاهد از رونق افتادن فروش محصولات تولیدشده در زنجیره فولاد کشور بوده‌ایم. تا جایی‌که در روزهای موردبحث، محصولات فولادی عرضه‌شده در رینگ معاملاتی بورس کالا، خریدار نداشته‌اند. این کم‌رونقی در معاملات آهن‌اسفنجی، شمش فولاد و حتی محصولات نهایی از جمله میلگرد به‌چشم می‌خورد. فعالان صنعت فولاد دلیل این کم‌رونقی را سیاست‌های ضدصادراتی عنوان می‌کنند، چراکه ظرفیت تولید فولاد و محصولات فولادی کشور به‌مراتب بالاتر از نیاز بازار داخلی است، بنابراین صادرات تنها راه ارتقای تولید در این زنجیره است. در شرایطی که صادرات کاهشی باشد، ضریب بهره‌برداری از فولاد محدود می‌شود و تبعات بسیاری را به‌دنبال خواهد داشت. الزام به بازگرداندن ۱۰۰ درصد ارز حاصل از صادرات با نرخی به‌مراتب پایین‌تر از بهای دلار در بازار آزاد، مهم‌ترین علت از صرفه افتادن صادرات و افت تولید در این بخش است؛ کاهشی که اثرات آن به‌مرور بر اقتصاد نمایان می‌شود و چالش‌های جدی را به مردم و فعالان صنعتی تحمیل می‌کند.

▣ دلایل رکود چیست؟

عادل ابراهیم‌زاده، کارشناس بازار اظهار کرد: بازار خریدوفروش فولاد ظرف هفته‌های اخیر با رکود روبه‌رو بوده است. نبود تقاضا به عقبگرد قیمت‌های پایه در معاملات شمش فولاد منتهی شده است. عقبگرد نرخ ارز و کاهش صادرات در هفته‌های گذشته از مهم‌ترین دلایل گسترش رکود در بازار فولاد بوده است. در واقع شاهد افت تولید در صنایع فولاد هستیم و همزمان میزان ذخایر انبار فولادسازان افزایش یافته است.

وی افزود: در شرایطی که عقبگرد نرخ ارز در بازار آزاد، انباشت خریدهای قبلی در انبار صنایع تکمیلی، رکود سنگین حاکم بر بازار مصرف و تضعیف هرچه بیشتر صادرات، زمینه‌ساز بروز این وضعیت شده، به‌عقیده بسیاری، تسهیل شرایط صادرات، مهم‌ترین راهکار تعدیل وضعیت کنونی است.

ابراهیم‌زاده گفت: هفته گذشته از میزان کل شمش عرضه‌شده در بورس کالا، تنها ۴ درصد آن به فروش رفت. در واقع نوردکاران باتوجه به شرایط دشوار صادرات فولاد، از میزان تولید خود کاسته‌اند، در نتیجه نوردکاران به‌دلیل مواجهه با رکود سنگین مصرفی از خرید شمش فولاد، خودداری کردند. در همین‌حال تنها ۱۵ درصد میلگرد عرضه‌شده در رینگ معاملاتی بورس کالا، خریدار داشت. این رکود در حالی است که بهار به‌طورسنتی فصل رونق فروش شمش فولاد در بازار جهانی است.

وی افزود: در همین‌حال کم‌رونقی مصرف فولاد در بازار داخلی، به رکود گسترده در روند خریدوفروش فولاد و همچنین تولید این محصولات، منتهی شده است.

ابراهیم‌زاده به سرانه مصرف فولاد اشاره کرد و افزود: میانگین سرانه مصرف جهانی فولاد برای هر نفر ۳۰۰ کیلوگرم است. این رقم در ایران کمتر ۲۰۰ کیلوگرم برآورد می‌شود. در چنین فضایی صادرات تنها راه تداوم تولید با ظرفیت قابل‌قبول است. در شرایطی که موانع صادراتی قابل‌توجه می‌شوند، تنها روزنه افزایش تولید از میان می‌رود.

این فعال صنعتی گفت: در این شرایط بنگاه‌های تولیدی، تسهیل شرایط صادراتی را مهم‌ترین راهکار برون‌رفت از شرایط کنونی ارزیابی می‌کنند و در همین راستا به‌دنبال تسهیل مقررات در بازگشت ارز حاصل از صادرات بودند و معتقدند استمرار سختگیری و الزام به فروش دلار حاصل از صادرات با نرخ حواله ارز در بازار مبادله، صادرات را فاقد توجیه اقتصادی کرده است.

وی گفت: کم‌رونقی در بازار شمش فولاد به سایر حلقه‌های این زنجیره نیز سرایت کرد. برهمین‌اساس نیز، شاهد افت بهای آهن‌اسفنجی در رینگ معاملاتی بورس کالا بودیم. افت تقاضا برای خرید آهن‌اسفنجی، خطر تداوم تولید در این زنجیره را تشدید می‌کند، به‌ویژه آنکه فولادسازان و فعالان زنجیره فولاد باید منتظر گرمای تابستان و آغاز محدودیت در تامین انرژی باشند.

بانظر به ظرفیت قابل‌توجه تولید فولاد کشور، صادرات مهم‌ترین راهکار برای برون‌رفت از این شرایط است. در شرایطی که تمامی حلقه‌های زنجیره آهن و فولاد در کشور با رکود در بازار مصرف داخلی مواجهند، تسهیل شرایط صادرات می‌تواند بخشی از فشارهای واردشده به صنایع کشور را کاهش داده و با عرضه بخشی از تولیدات داخلی در بازارهای بین‌المللی صنایع را از چالش رکود و کاهش تقاضای داخلی برهاند.

ابراهیم‌زاده الزام به بازگشت ۱۰۰ درصدی ارز حاصل از صادرات با نرخ دلار نیمایی را دیگر چالشی دانست که رغبت به صادرات را در میان فعالان زنجیره فولاد، کمرنگ کرده است. فاصله قابل‌توجه میان نرخ دلار در بازار آزاد و دلار نیمایی، یکی از دلایل کم‌رغبتی تولیدکنندگان به صادرات است. این فاصله از سود صنایع کشور می‌کاهد و در بسیاری از موارد به زیان واحدهای تولیدی نیز می‌انجامد.

محدود شدن صادرکنندگان به بنگاه‌های تولیدی، الزام عرضه ۱۰۰ درصدی در بازار فیزیکی بورس‌کالا در شرایطی که تقاضای داخلی به‌مراتب کمتر از این رقم است و وضع گاه‌وبیگاه عوارض صادراتی از دیگر عواملی است که به تضعیف بازارهای صادراتی در رینگ آهن و فولاد می‌انجامد.

▣ افت صادرات مانع تولید

سعید برزگر، کارشناس صنعتی اظهار کرد: هفته گذشته شاهد کم‌رونقی معاملات محصولات زنجیره فولاد از آهن‌اسفنجی تا شمش فولاد و در نهایت میلگرد بودیم. کم‌رغبتی برای خرید فولاد و محصولات فولادی، آن‌هم در فصل ساخت‌وساز و در دوره‌ای که به‌طورسنتی انتظار می‌رود مصرف فولاد کشور رو به رشد باشد، جای نگرانی دارد.

وی افزود: افت خریدوفروش فولاد به کاهش تولید این محصول توسط صنایع منتهی می‌شود. در همین‌حال باید منتظر آغاز محدودیت انرژی صنایع طی هفته‌های آتی باشیم. میزان کمبود برق صنایع در سال پیش‌رو همچنان قابل‌توجه برآورد می‌شود، بنابراین با گرم‌تر شدن هوا و افزایش مصرف برق در بخش خانگی، باید منتظر بروز محدودیت در زنجیره فولاد و افت تولید این محصول باشیم. حال اینکه صنایع فولادی به پیشواز افت تولید رفته‌اند، جای نگرانی دارد.

برزگر گفت: در طول ۴ دهه گذشته، سرمایه قابل‌توجهی از سوی دولت و بخش خصوصی جذب زنجیره فولاد کشور شده است. این سرمایه‌گذاری قابل‌توجه منجر به این شده است که ایران اکنون در جایگاه دهمین فولادساز دنیا قرار بگیرد، اما نباید فراموش کرد که در حال حاضر هم، میزان تولید فولاد کشور به‌مراتب پایین‌تر از ظرفیت احداث‌شده در این صنعت است. بنابراین باید اذعان کرد که ضریب بهره‌برداری در این زنجیره به‌شدت کاهش یافته و این افت به‌منزله کاهش بهره‌وری و لطمه به تولید است؛ بنابراین نباید به‌سادگی از کنار آن گذشت. باتوجه به شرایط تولید و صادرات فولاد در امسال، پیش‌بینی می‌شود این روند کاهش ادامه‌دار ضریب بهره‌برداری و افت سودآوری صنایع فولاد ادامه‌دار باشد.

برزگر گفت: نبود مشتری برای خرید آهن‌اسفنجی و شمش فولاد در رینگ معاملاتی بورس کالا، از آنجا نشأت می‌گیرد که بازار مصرف این محصولات، کم‌رونق است. از یک‌سو، تحت‌تاثیر شرایط اقتصادی کشور، پروژه‌های عمرانی و ساخت‌وساز محدود هستند. از سوی دیگر نیز، صادرات تحت‌تاثیر سیاست‌گذاری مسئولان از رونق و صرفه افتاده است.

وی افزود: فعالان صنعت فولاد و اساسا تمامی صادرکنندگان در طول سال‌های گذشته، نسبت به دشوار و هزینه‌بر شدن صادرات در شرایط تحریم و محدودیت در تعاملات جهانی، گلایه داشتند. این فعالان صنعتی معتقد بودند تحریم و نبود ارتباطات بانکی، صادرات فولاد ایران را دشوار و هزینه‌بر کرده است. بسیاری از طرف‌های خارجی تمایلی به خرید فولاد ایرانی و جریمه‌های بعدی آن ندارند. در همین حال در همه سال‌های اخیر، توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل نیز به مشکلات صادرات فولاد افزوده است. فولاد و تمامی محصولات تولیدشده در این زنجیره حجیم هستند و حمل‌ونقل آنها از اثرگذاری بالایی بر نرخ تمام‌شده تولید و سودآوری فروش برخوردار است. باتوجه به چالش‌های حاکم بر صنعت حمل‌ونقل کشور، بر دشواری‌های صادرات فولاد افزوده می‌شود. در چنین شرایطی، صنعتگران از سیاست‌گذاران انتظار حمایت برای ارتقای تولید و صادرات فولاد را دارند؛ هدفی که هیچ‌گاه محقق نشده است. متاسفانه باید اقرار کرد تصمیم‌گیران نه‌تنها مسیر صادرات را تسهیل نمی‌کنند یا گامی در راستای رفع مشکلات برنمی‌دارند، بلکه هر روز چالشی جدید در مسیر صادرات وضع می‌شود.

این کارشناس صنعتی گفت: وضع عوارض صادراتی که باوجود کاهش، هنوز آثار آن ادامه دارد، لغو معافیت مالیاتی صادرات و الزام به بازگرداندن ۱۰۰ درصد ارز حاصل از صادرات، مهم‌ترین مواردی هستند که فروش فولاد و محصولات تولیدشده در این زنجیره را از رونق انداخته است. با شدت گرفتن فاصله میان نرخ دلار نیمایی و ارز در بازار آزاد، این مشکلات شدت گرفته است.

وی افزود: البته دلایل خودداری دولت از افزایش نرخ دلار نیمایی قابل‌فهم است.

کمااینکه از هفته پایانی اردیبهشت، شاهد فروکش کردن تب‌وتاب خرید دلار بودیم، اما نباید فراموش کرد که در همان بازه زمانی چندماهه که فاصله نرخ دلار در بازار آزاد و دلار نیمایی شدت می‌گیرد، صنعتگران متضرر می‌شوند.

به‌ویژه آنکه در اقتصاد ما نرخ همه‌چیز تحت‌تاثیر رشد بهای دلار، صعود می‌کند، اما در نهایت با ارزان شدن بهای دلار، قیمت‌ها به سطوح قبلی بازنمی‌گردند.

در واقع انتظارات تورمی همچنان پابرجاست و به‌عنوان محرک اصلی، سمت‌وسوی بازار و قیمت‌ها را مشخص می‌کند.

▣ کلام آخر

در طول سال‌های گذشته شاهد جذب سرمایه قابل‌توجه به صنعت فولاد بوده‌ایم، به‌این‌ترتیب ظرفیت قابل‌توجهی از تولید فولاد در کشور نصب شده است. باتوجه به محدودیت مصرف فولاد در کشور، صادرات تنها راهکار تداوم تولید در این زنجیره است. با بروز محدودیت در روند صادرات فولاد، شاهد ایجاد چالش در مسیر تولید و توسعه فولاد هستیم.

کردستان مقصد بعدی طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی کشور

به گزارش «روزگارمعدن» به نقل روابط‌عمومی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور، آئین اختتامیه طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی در پهنه دیواندره(کردستان) یک‌شنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ برگزار خواهد شد.

در این مراسم اسماعیل زارعی‌کوشا استاندار، محمدبختیار خلیقی رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کردستان، علیرضا شهیدی معاون وزیر صمت و رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور و جمعی از معاونان و مدیران این سازمان و همچنین احمد فتاحی مدیر اکتشافات ایمیدرو و نمایندگان معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت صمت به همراه نمایندگان مردم استان کردستان در مجلس شورای اسلامی حضور خواهند داشت.

بر اساس این گزارش، از ابتدای دولت سیزدهم در پی اجرای موفقیت‌آمیز طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی کشور در استان خراسان جنوبی، استان کردستان به عنوان گام دوم مطالعاتی طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی کشور انتخاب و عملیات یکپارچه آن به عنوان اولویت سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور در دستور کار قرار گرفت.

در راستای این طرح، سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور با همکاری معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت صمت و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) از خرداد سال ۱۴۰۱ تا پایان سال ۱۴۰۲ در استان کردستان ۷۵ پروژه اکتشافی انجام داده است.شایان ذکر است؛ طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی استان کردستان شامل ۲۵ بلوک اکتشافی در پهنه‌ای به مساحت ۱۵ هزار ۶۲۵ کیلومتر مربع است که در هر بلوک لایه‌های اطلاعاتی شامل نقشه‌های زمین‌شناسی، ژئوشیمی و زمین‌شناسی اقتصادی و در مقیاس یک‌پنجاه هزارم مطالعه و تهیه شده است.

همچنین لایه‌های اطلاعاتی ژئوفیزیک هوابرد نیز در طرح تحول زمین شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی استان کردستان به میزان ۲۲هزار کیلومتر خطی به روش‌های مگنتومتری و رادیومتری برداشت شده است.

بر همین اساس، از کل استان کردستان ۱۴ هزار ۳۸۱ نمونه برای داده‌های نقشه ژئوشیمی و ۳ هزار ۱۶۷ نمونه کانی‌سنگین سنجش و آزمایش شده است.

گفتنی است؛ با پایان یافتن عملیات اجرایی طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی استان کردستان، نتایج اولیه از پراکندگی معدنی و وجود ذخایری چون آهن، طلا و مس در سطح استان خبر می‌دهد که بهره‌گیری از این داده‌ها می‌تواند منجر به توسعه سرمایه‌گذاری و در نتیجه افزایش اشتغال در منطقه شود. چرا که اهداف کلی این طرح، توسعه مناطق کم‌برخوردار و ایجاد اشتغال مولد با نگرش ویژه بر نیروی انسانی بومی، آمایش سرزمین در قالب کشف ذخایر جدید معدنی، افزایش بازدهی و کاهش موثر زمان تبدیل کانسار به معدن، تربیت نیروی انسانی متخصص بخش معدن (زمین‌شناسی و اکتشاف) در مناطق هدف پروژه تحول، ایجاد تحرک در بخش خصوصی (جامعه مهندسان مشاور) در حوزه زمین‌شناسی، اکتشاف و آزمایشگاه‌های علوم زمین از طریق برون‌سپاری فعالیت‌ها عنوان شده است.

همچنین، داده‌های به دست آمده در این طرح، تحول بزرگی در دقت و مقیاس نقشه‌های زمین‌شناسی، بازبینی نقشه‌های پیشین و اطلاعات آمایشی سرزمینی ارائه داده، به طوری که دقت داده‌های پیشین را چهار برابر افزایش داده است.توجه به این موضوع ضروری است که در طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی، یک‌هزار و ۲۶۰ پروژه زمین‌شناسی و اکتشافی طی پنج سال و با پشتیبانی و تامین منابع هدفمند و مناسب انجام خواهد شد که موجب تحولی چشمگیر در حوزه تولید اطلاعات پایه کشور و کاهش مخاطرات سرمایه‌گذاری در حوزه عمران، معدن و زیرساخت‌های کشور خواهد شد.

صادرات دغدغه تولیدکنندگان فولاد است

محمد ابکا، رئیس هیات‌مدیره فولاد تکنیک معتقد است هرچند صنعت فولاد توانسته است اهداف مشخص‌شده در سند چشم‌انداز ۲۰ساله را محقق کند، در این بین عدم‌توسعه زیرساخت‌ها در حوزه‌هایی مانند برق و گاز باعث شده است تا چالش‌هایی برای این صنعت ایجاد شود. در کنار آن نیز صادرات امروز دغدغه اصلی تولیدکنندگان فولاد است. گفت‌وگویی در این خصوص با وی صورت گرفته است که ذیلا نقل می‌شود.

▣ برگزاری یک رویداد جامع معدنی تا چه اندازه در توسعه بخش معدن و صنایع معدنی موثر است؟

برگزاری رویداد امسال نسبت به دوره‌های گذشته مهم‌تر است؛ زیرا تمامی فعالیتی که در صنعت فولاد انجام شد باعث شد این صنعت تنها صنعتی باشد که در ۱۴۰۴ به اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ساله دست پیدا کند. البته دنبال نکردن بخش‌های دیگر باعث شد تا صنعت فولاد امروز با چالش‌هایی همراه باشد.

▣ چالش‌هایی که می‌فرمایید در چه حوزه‌هایی هستند؟

یکی از این چالش‌ها در حوزه زیرساخت‌هاست که قرار بود زیرساخت‌های عمومی را دیگر سازمان‌ها انجام دهند؛ اما امروز مشخص شده است که هر واحدی باید برای زیرساخت‌های خود تصمیم بگیرد. این موضوع یک کار اقتصادی است؛ اما مشکلی که واحدها با آن مواجه شده‌اند این است که در حین ایجاد ظرفیت و تولید، بازار پاسخگوی اهداف آنها نیست. اولا مصرف داخلی در این صنعت پایین است که علت آن عدم‌اجرای فعالیت‌های اقتصادی عمرانی است. البته بزرگ‌تر از این موضوع بحث صادرات است؛ زیرا یکی از اهداف بزرگ سند چشم‌انداز، صادرات فولاد بود تا برای کشور ارزآوری داشته و در کنار آن پشتیبان واحدهای صنعتی برای توسعه باشد. متاسفانه به‌رغم آنکه در سال‌های گذشته صادرات مطلوبی داشتیم؛ اما این صادرات امروز با مشکلاتی همراه شده است. البته در سال ۱۴۰۲ صادرات خوبی در حوزه فولاد داشتیم؛ اما با هدفی که تعریف شد فاصله زیادی دارد.

▣ چه دلایلی باعث شد تا از هدف‌گذاری صادراتی فاصله بگیریم؟

این موضوع، هم دلایل بین‌المللی دارد و هم داخلی. یعنی همچنان یک واحد فولادی نمی‌داند آیا به طور ثابت می‌تواند صادرات داشته باشد یا موانعی در مسیر آن قرار دارد. بعضا این موانع مثل وضع عوارض صادراتی جلوی صادرات آنها را می‌گیرد. از سوی دیگر دستورالعمل جدیدی نیز آمده است که هر صادرکننده‌ای باید ارز حاصل از صادرات خود را به سیستم بانکی داده و سپس خود در نوبت ثبت‌سفارش بانکی قرار بگیرد تا نیاز ارزی خود را تامین کند. شکل ظاهری این موضوع مشکلی ندارد؛ اما در عمل تولیدکننده ارز خود را فوری به سیستم بانکی می‌دهد. اما برای برخی نیازهای خود نمی‌تواند به‌موقع ارز را تامین کند. از سویی دیگر هیچ شفافیتی وجود ندارد که اگر کسی ارز را در اختیار سیستم قرار داد، در زمان ثبت‌سفارش نیاز خود در اولویت قرار گیرد. درباره این موضوع ابهاماتی وجود دارد که حال ممکن است این دستورالعمل تکمیل شود. در حال حاضر به دلیل این موارد سرعت توسعه در بین تولیدکنندگان کاهش یافته است. این موضوع برای تولیدکنندگان ابهامات فکری ایجاد کرده است و باید شفاف‌سازی برای آن صورت بگیرد.

روی موج خبر

بریتانیا در مواجهه با خطر دامپینگ فولاد

بزرگترین فولادسازان بریتانیا هشدارهای خود را مبنی بر اینکه بریتانیا در خطر تبدیل شدن به محل تخلیه واردات ارزان قیمت است، افزایش داده‌اند، مگر اینکه دولت وضع مالیات مرزی کربن جدید را تسریع بخشد. دولت بریتانیا قصد دارد این مالیات را در سال ۲۰۲۷، یک سال پس از وضع مالیات توسط اتحادیه اروپا، اعمال کند، اما این صنعت نگران است که این امر باعث شود سایر کشورها فولاد پر آلاینده خود را به سمت بریتانیا هدایت کنند. در این راستا، UK Steel، نهاد تجاری صنعت، نامه ای به خزانه داری ارسال کرده و از وزیران خواسته است در این مورد تجدید نظر کنند.بریتیش استیل، دومین تولیدکننده بزرگ بریتانیا، پیامدهای شدیدی که عدم هماهنگی زمان‌بندی مکانیسم‌ها بر تجارت آن خواهد داشت را برای وزیران برجسته کرده است.وزارت خزانه داری بریتانیا دسامبر گذشته برنامه های خود را برای این مالیات اعلام کرد تا از شرکت های بریتانیایی در برابر کاهش واردات از کشورهایی با مقررات آب و هوایی ضعیف تر از بریتانیا محافظت کند. بر اساس این طرح، واردات آهن، فولاد، سرامیک، سیمان و سایر کالاها مشمول عوارض می شود. با این حال، پیشنهاد عدم همسویی اجرای آن با اتحادیه اروپا بلافاصله نگرانی هایی را برانگیخت و صنعت در مورد خطر انحراف تجارت هشدار داد.اکثریت قریب به اتفاق فولاد وارد شده به اتحادیه اروپا از کشورهایی از جمله چین، ترکیه و هند است که در حال حاضر با قیمت کربن قابل توجهی مواجه نیست. استیس گفت: «ما قبلاً شاهد افزایش واردات فولاد از چین در عرض تنها ۱۲ ماه بودیم.» او افزود: «مازاد ظرفیت فولاد جهانی بسیار زیاد است، بنابراین حتی یک شارژ نسبتاً کوچک اتحادیه اروپا در مورد مکانیسم تنظیم مرز کربن، می‌تواند فولاد پر آلاینده را از بازار اروپا به بازارهای آزاد دیگر مانند بریتانیا منحرف کند.»

روزگار معدن
دوشنبه
۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۱۱ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۰ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۸

کمبود مواد معدنی مورد نیاز برای انتقال انرژی

جهان با کمبود مواد معدنی مورد نیاز برای ساخت وسایل نقلیه الکتریکی، توربین‌های بادی، پنل‌های خورشیدی و دیگر فناوری‌های انرژی پاک برای پایان دادن به اتکای خود به سوخت‌های فسیلی مواجه است.آژانس بین‌المللی انرژی مستقر در پاریس در گزارشی که روز جمعه منتشر شد، اعلام کرد که کاهش شدید قیمت‌های لیتیوم، کبالت، نیکل و گرافیت در سال گذشته «خبر خوبی برای مصرف‌کنندگان» بود اما سرمایه‌گذاری در استخراج این مواد معدنی حیاتی را کاهش داد. این آژانس افزود، جهان در مسیر تامین تنها ۷۰ درصد تقاضای جهانی مس و ۵۰ درصد تقاضای لیتیوم تا سال ۲۰۳۵ است.فاتح بیرول، مدیر اجرایی آژانس بین‌المللی انرژی در بیانیه‌ای گفت: "اشتهای جهان برای فناوری‌هایی مانند پنل‌های خورشیدی، خودروهای الکتریکی و باتری‌ها به سرعت در حال رشد است، اما ما نمی‌توانیم آن را بدون عرضه قابل اعتماد و در حال گسترش مواد معدنی حیاتی برآورده کنیم."آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی کرد که سرمایه‌گذاران باید بین سال‌های ۲۰۴۰، ۸۰۰ میلیارد دلار در پروژه‌های معدنی سرمایه‌گذاری کنند تا شانس محدود کردن افزایش دمای جهانی را به ۱،۵ درجه سانتی‌گراد بالاتر از سطح قبل از صنعتی شدن داشته باشند.آژانس بین المللی انرژی خاطرنشان کرد که قیمت برخی از مواد معدنی حیاتی به سطوح پایین قبل از همه گیر بازگشته است، این آژانس گفت که کاهش قیمت‌ها ناشی از «افزایش شدید» عرضه بود که از رشد تقاضا در دو سال گذشته پیشی گرفت. با این حال، "بازار عرضه امروز ممکن است راه گشای خوبی برای آینده نباشد، زیرا تقاضا برای مواد معدنی حیاتی همچنان در حال افزایش است."

قیمت لیتیوم در سال ۲۰۲۳، ۷۵ درصد افزایش یافت، در حالی که قیمت کبالت، نیکل و گرافیت بین ۳۰ تا ۴۵ درصد کاهش یافت. این آژانس هشدار داد که تمرکز تولید مواد معدنی حیاتی در تعداد کمی از کشورها خطر کمبود را افزایش می دهد. پیش‌بینی می‌شود که از هم اکنون تا سال ۲۰۳۰، ۷۵ درصد رشد عرضه لیتیوم، نیکل، کبالت و عناصر خاکی کمیاب از تعداد معدودی از کشورها باشد. آژانس بین‌المللی انرژی گفت: برای انواع گرافیت مورد استفاده در باتری‌ها، تقریباً ۹۵ درصد رشد عرضه احتمالاً از چین خواهد بود.

این آژانس می‌گوید: «این سطوح بالای تمرکز عرضه، خطری برای سرعت انتقال انرژی است، زیرا زنجیره‌های تأمین و مسیرها را در برابر اختلالات آسیب‌پذیرتر می‌کند.» تمرکز بالای بازار به این معنی است که اگر به هر دلیلی عرضه از بزرگترین کشور تولیدکننده قطع شود، خطر کمبود قابل توجهی در عرضه وجود دارد.

بر اساس اطلاعیه دولت مکزیک؛

تعرفه‌های واردات بر زنجیره تامین آلومینیوم افزایش می‌یابد

مهدی نجفی

در هفته منتهی به روز جمعه سوم می ۲۰۲۴، برخی منابع به موسسه «Fastmarkets» اعلام کردند که وضع تعرفه‌های جدید بر واردات آلومینیوم از سوی دولت مکزیک، بر زنجیره تامین، روند معاملات و میزان پریمیوم این فلز در بازار تاثیر می‌گذارد.

فرناندو گارسیا مارتینز، معاون اجرایی انجمن آلومینیوم مکزیک «IMEDAL» اخیرا در گفت‌وگوی خود با موسسه نامبرده بیان کرد: کل زنجیره تامین آلومینیوم، با افزایش پریمیوم فلز مذکور در بازار از جمله ایالات متحده آمریکا تحت تاثیر قرار گرفته است.

طبق ارزیابی روزانه صورت گرفته از سوی موسسه «Fastmarkets»، پریمیوم آلومینیوم آلیاژی «P1020A» با شرط پرداخت تعرفه‌های گمرکی و تحویل محموله درب کارخانه تولیدکننده در ایالت‌های غرب میانه آمریکا بین ۱۹ دلار و ۵۰ سنت تا ۲۲ دلار در هر پوند در روز جمعه سوم می اعلام شد. این رقم در روز پنج‌شنبه دوم می ۲۰۲۴ حدود ۳/۷۰ درصد افزایش یافت و از ۱۹ دلار تا ۲۱ دلار و ۵۰ سنت در هر پوند در اول می سال جاری میلادی به ۲۰ تا ۲۲ دلار در هر پوند رسید.

به گفته گارسیا مارتینز، برخی از شرکت‌ها در بخش‌هایی مانند قطعات خودرو، سیستم‌های تهویه مطبوع و اکستروژن‌ها به طور موقت فعالیت واحدهای تولیدی خود را متوقف کرده‌اند.

وی افزود: اگر تولیدکنندگان قطعات خودرو طبق توافق نتوانند محموله‌های سفارش داده شده از سوی خودروسازان را سر موعد تحویل دهند، مشمول پرداخت جریمه به آن‌ها خواهند شد.

معاون اجرایی انجمن آلومینیوم مکزیک «IMEDAL» در ادامه خاطرنشان کرد: برای دستیابی به یک راه‌حل به دنبال وضع تعرفه‌های واردات آلومینیوم به مکزیک و تشدید فشارها بر آمریکا، با مقامات مسئول مذاکراتی برگزار شده است. با این وجود، تصمیم دولت مکزیک بر اعمال تعرفه واردات آلومینیوم کاملا غیرمنتظره بود و همه را شگفت‌زده کرد.

لازم به یادآوری است که طبق بخش ۲۳۲ توافق‌نامه تجارت آزاد میان سه کشور ایالات متحده آمریکا، مکزیک و کانادا (USMCA) روند واردات از مکزیک به آمریکا و بالعکس، از پرداخت تعرفه معاف است. با این وجود، مکزیک قصد دارد با اجرای اقدامات نظارتی سخت‌گیرانه‌تر تحت توافق‌نامه «USMCA»، ارزیابی گزارش داده‌های تجاری خود را بهبود بخشد.

بر همین اساس، دولت مکزیک مطابق با اطلاعیه‌ای که متن آن در ۲۲ آوریل سال ۲۰۲۴ منتشر شد، اعلام کرد که تعرفه‌های وارداتی بر روی چندین کالا افزایش خواهد یافت. آلومینیوم به عنوان یکی از محصولات وارداتی به این کشور، مشمول پرداخت تعرفه‌های جدید حدود ۲۰ تا ۳۵ درصدی خواهد بود.

این تعرفه‌های جدید که از ۵ درصد تا ۵۰ درصد برای محصولاتی از جمله کاغذ، فولاد و... متغیر است، وضعیت بازار را برای بخش‌هایی از صنعت ملی مکزیک که با شرایطی آسیب‌پذیر ناشی از به‌کارگیری شیوه‌هایی که تجارت بین‌المللی را تغییر و تحت تاثیر قرار می‌دهند، با ثبات‌تر و قابل اطمینان‌تر خواهد کرد. علاوه‌براین، در اطلاعیه مذکور آمده است که اقدام پیشنهادی دولت مطابق با قوانین بین‌المللی بوده و واردات کالا از کشورهایی که مکزیک با آن‌ها معاهده تجاری منعقد کرده است، در صورت رعایت الزامات مقرر در آن با تعرفه‌های ترجیحی واردات انجام خواهد شد.

منسوجات، پوشاک، کفش، چوب، پلاستیک و فرآورده‌های آن، محصولات شیمیایی، کاغذ و مقوا، محصولات سرامیک، شیشه و فرآورده‌های آن، تجهیزات الکتریکی، تجهیزات حمل‌ونقل، آلات موسیقی و مبلمان نیز مشمول پرداخت تعرفه واردات به مکزیک خواهند شد.

▣ مشکلات پرداخت یارانه به محصولات آلومینیومی چین

اعلام وضع تعرفه واردات به مکزیک از سوی انجمن آلومینیوم ایالات متحده آمریکا مستقر در واشنگتن، مورد استقبال قرار گرفت.

چارلز جانسون، رئیس انجمن آلومینیوم ایالات متحده آمریکا در ۲۳ آوریل سال ۲۰۲۴، بیان کرد: پرداخت یارانه دولتی به محصولات آلومینیوم وارداتی تولید شده در چین، موضوعی است که ایالات متحده آمریکا در این زمینه از طریق وضع تعرفه‌های ضدادامپینگ و عوارض جبرانی برای مقابله با آن اقدام کرده است. محموله‌های آلومینیومی تولید شده در چین که به آن‌ها یارانه دولتی تخصیص یافته، در بسیاری از بازارهای جهان از جمله بازار مکزیک عرضه شده است.

به گفته وی، واردات آلومینیوم تولید شده در چین به مکزیک که یارانه دولتی به آن تخصیص یافته، باعث شده است که تولیدکنندگان آلومینیوم در بازار مکزیک با مشکل فروش به دلیل قیمت پایین‌تر محصولات وارداتی مواجه شوند و حتی مجبور باشند برای عرضه محصولات خود به بازارهای ایالات متحده آمریکا روی بیاورند.

رئیس انجمن آلومینیوم ایالات متحده آمریکا عنوان کرد: این مسئله حتی موجب شده است که دسترسی ایالات متحده آمریکا به بازار آلومینیوم مکزیک محدودتر شود.

از سوی دیگر گارسیا مارتینز تاکید کرد که ایالات متحده آمریکا به افزایش قابل‌توجه حجم واردات آلومینیوم از مکزیک به این کشور معترض شده اما حقیقت این است که سهم آلومینیوم صادراتی از مکزیک به آمریکا، تنها حدود یک درصد است که رقمی بسیار ناچیزی محسوب می‌شود.

یکی از مسائلی که انجمن آلومینیوم مکزیک «IMEDAL» به آن معترض بود، مربوط به اجرای سیستم نظارت بر معاملات مکزیک مطابق با بخش ۲۳۲ توافق‌نامه تجارت آزاد میان سه کشور ایالات متحده آمریکا، مکزیک و کانادا (USMCA) است؛ این موضوع اخیرا در مذاکرات به منظور اطمینان از اقدام سریع در صورت افزایش حجم معاملات تجاری، مجددا مطرح شده است.

معاون اجرایی انجمن آلومینیوم مکزیک «IMEDAL» بر این باور است که مفاد این توافق‌نامه از سال ۲۰۲۰ به دلیل قانون محرمانگی در مکزیک به درستی اجرا نشده و هیچ منبع رسمی و قابل اعتمادی از داده‌های تجاری در مکزیک وجود ندارد که عموم مردم به آن دسترسی داشته باشند. به همین دلیل دولت مکزیک باید به سرعت در راستای برقراری مجدد سیستم نظارت مذکور اقدام کند.

در ۲۵ آوریل سال ۲۰۲۴، انجمن آلومینیوم مکزیک «IMEDAL» بیانیه‌ای صادر و از دولت این کشور درخواست کرد که تعرفه واردات ۳۵ درصدی برای آلومینیوم کار نشده (شمش) و تعرفه ۲۰ درصدی برای آلومینیوم آلیاژی (به عنوان مثال بیلت و آلیاژ ریخته‌گری اولیه) را اجرایی نکند.

این انجمن به پیامدهای ناخوشایندی که می‌تواند پس از اجرای تعرفه‌های وارداتی آلومینیوم به مکزیک اتفاق بیفتد، مانند از دست رفتن فضای رقابت در صنعت آلومینیوم مکزیک و افزایش قیمت‌ها برای مصرف‌کنندگان نهایی اشاره کرد. انجمن نامبرده در همین رابطه اعلام کرد: از آنجایی که مکزیک تولیدکننده آلومینیوم اولیه نیست، استفاده از مزایای توافق‌نامه تجارت آزاد با آمریکا و کانادا نمی‌تواند به تنهایی راهگشای مشکلات صنعت آلومینیوم در این کشور باشد.

طبق بیانیه انجمن آلومینیوم مکزیک «IMEDAL»، ظرفیت تولید مشترک ایالات متحده آمریکا و کانادا برای تامین حجم تقاضای سه کشور ناکافی است؛ چراکه تنها چهار میلیون تن آلومینیوم در این دو کشور طبق توافق‌نامه تولید می‌شود. این در حالی است که حجم کل تقاضا برای فلز آلومینیوم در سه کشور ذکر شده حدود ۶ میلیون تن است. باید توجه داشت که وضع تعرفه‌های جدید واردات به مکزیک امکان افزایش قیمت‌ها را فراهم می‌کند، چراکه فقط برای سه کشور نامبرده اجرایی خواهد بود. همچنین انجمن آلومینیوم مکزیک «IMEDAL» بر تاثیر اجرای تعرفه‌های جدید واردات بر کل زنجیره آلومینیوم مانند بخش لوازم خانگی، ساخت‌وساز و خودرو تاکید کرد.

به گفته اندی فریدا تحلیلگر موسسه «Fastmarkets»، وضع تعرفه‌های جدید ممکن است به دلیل نزدیک شدن به انتخابات مکزیک که در دوم ژوئن سال ۲۰۲۴ برگزار خواهد شد، یک اقدام با انگیزه سیاسی تلقی شود.

وی بر این باور است که اقدامات صورت گرفته در رابطه با وضع تعرفه‌های جدید واردات، بر روند تجاری میان سه کشور آمریکا، مکزیک و کانادا تاثیر خواهد گذاشت اما با این حال، میزان تاثیرگذاری آن هنوز مشخص نیست.همچنین ممکن است مصرف‌کنندگان آلومینیوم مجبور شوند تامین‌کنندگان جدیدی پیدا کنند و حتی هزینه بالاتری پرداخت کنند.

فریدا در رابطه با پریمیوم آلومینیوم در ایالات غرب میانه آمریکا تصریح کرد: اگر تعرفه‌ها و هزینه‌های ارسال با روندی صعودی همراه شوند، احتمال می‌رود در چند ماه آینده پریمیوم آلومینیوم در این ایالت‌ها افزایش پیدا کند.

واکنش بازار آلومینیوم به اقدام دولت مکزیک

فعالان بازار به طور کلی در رابطه با وضع تعرفه‌های جدید واردات به مکزیک از آنجا که انتظار چنین اقدامی را نداشتند، سردرگم به نظر می‌رسند. همچنین گمانه‌زنی‌هایی پیرامون نحوه تاثیر تعرفه‌های جدید بر طرح «IMMEX» در مکزیک و احتمال پرداخت تعرفه از سوی خریداران و اثرگذاری آن بر کل روند معاملات تجاری به وجود آمده است.

مطابق با طرح «IMMEX»، تولیدکنندگان خارجی در مکزیک می‌توانند تا مواد اولیه را بدون پرداخت مالیات و تعرفه به این کشور صادر کنند، مشروط بر اینکه ۱۰۰ درصد تمام کالاهای ساخته شده با این مواد اولیه در یک بازه زمانی تعیین شده توسط دولت مکزیک به دیگر کشورهای هدف صادر شوند.یکی از معامله‌گران آمریکایی در مصاحبه خود با موسسه «Fastmarkets» با اشاره به سردرگمی هم صنفی‌های خود در رابطه با وضع تعرفه‌های واردات جدید در مکزیک، خواستار ارائه جزئیات بیشتر در این خصوص شد. علاوه‌براین، حتی شرکت‌های مکزیکی نیز بر این باورند که وضع چنین تعرفه‌هایی بر اجرای طرح «IMMEX» تاثیری منفی خواهد گذاشت.

گارسیا مارتینز در خصوص تعرفه‌های جدید واردات ابراز کرد: این مسئله اجرای طرح «IMMEX» و سایر طرح‌های دیگر که در مکزیک در حال اجرا است را با اختلال مواجه خواهد کرد.

وی در رابطه با طرح «IMMEX» خاطرنشان کرد: امکان تاخیر در پرداخت تعرفه‌های واردات وجود دارد اما با این حال، این تعرفه‌ها در هنگام صادرات کالاهای ساخته شده باید پرداخت شوند به خصوص اگر مطابق با بخش ۲۳۲ توافق‌نامه تجارت آزاد میان سه کشور ایالات متحده آمریکا، مکزیک و کانادا (USMCA) این کالاها به ایالات متحده آمریکا صادر شوند. گفتنی است که اکثر محصولات تولیدی در مکزیک به ایالات متحده آمریکا صادر می‌شود.

به گفته یکی از معامله‌گران در اروپا، بر خلاف تصورات، وضع تعرفه‌های جدید واردات به مکزیک را نباید به عنوان یک فرصت تجاری بزرگ تلقی کرد. اینکه چه کسانی تحت‌الشعاع اجرای وضع تعرفه‌های جدید قرار می‌گیرند، مشخص نیست؛ با این وجود، هنوز اعلام خبر تعرفه‌های جدید بر قیمت‌گذاری‌ها و افزایش قیمت‌ها در بازار تاثیرگذار نبوده است و اکثر فعالان بازار در حال حاضر خواهان ارائه جزئیات بیشتر در رابطه با وضع تعرفه‌های جدید در مکزیک هستند.

مسائلی مانند موجودی فعلی حجم ذخایر مواد اولیه در انبارها، احتمال اینکه مصرف‌کنندگان نهایی از پرداخت مالیات معاف شوند و مواردی از این دست نیاز به شفافیت بیشتر دارد، چراکه بدون شفافیت در بازار انجام معاملات دشوار خواهد بود. یکی از معامله‌گران فلز آلومینیوم در کانادا بیان کرد که خبر وضع تعرفه‌های جدید واردات به مکزیک به یک‌باره رسانه‌ای شد.

وی ادامه داد: از آنجایی که در مکزیک آلومینیوم اولیه تولید نمی‌شود، وضع تعرفه‌های جدید در مکزیک بر هزینه تحویل محموله‌های آلومینیوم درب کارخانه تولیدکننده در ایالات غرب میانه آمریکا تاثیر خواهد گذاشت. علاوه‌براین، در رابطه با نحوه محاسبه این تعرفه‌ها تردیدهای زیادی وجود دارد. همچنین با توجه به فرا رسیدن فصل انتخابات در مکزیک، هنوز مشخص نیست بلاتکلیفی فعلی تا چه زمانی ادامه خواهد داشت.

این معامله‌گر به عدم افزایش حجم صادرات از مبدا اروپا به مکزیک اشاره کرد و افزود: تنها شماری از شرکت‌ها در اروپا که از قبل به این کشور صادرات انجام نداده بودند، به این اقدام روی آورده‌اند. مکزیک به دنبال واردات از کشورهایی مانند مالزی، ونزوئلا، آفریقای جنوبی، ویتنام و استرالیا و جایگزین آن‌ها با واردات از ایالات متحده آمریکا است.یکی دیگر از معامله‌گران آلومینیوم در آمریکا معتقد است که بسیاری از فعالان بازار به مقیاس در نظر گرفته شده به منظور اجرای دریافت تعرفه‌های واردات به مکزیک معترض هستند. این معامله‌گر تصریح کرد: کانادایی‌ها تلاش می‌کنند حجم صادرات خود به مکزیک را افزایش دهند، با این حال مکزیکی‌ها چندان به تامین نیازهای خود از منابع جدید اعتماد ندارند.وی به بازارهای هدف جدید احتمالی مکزیک نظیر مالزی یا آفریقای جنوبی اشاره کرد و گفت: به نظر می‌رسد مکزیک چندان به یافتن تامین‌کنندگان جدید تمایل نداشته باشد و مطابق گذشته بیشتر به ایالات متحده آمریکا در این زمینه تکیه کند. یکی از معامله‌گران آلومینیوم در برزیل اذعان کرد که هنوز نحوه اجرای دریافت تعرفه‌های جدید واردات به مکزیک نامشخص است.

به گفته یکی از دست‌اندرکاران بانفوذ در صنعت آلومینیوم مکزیک، اجرای تعرفه‌های جدید موجب افزایش تورم در آمریکا خواهد شد؛ با این وجود، روند معاملات میان این کشور و آمریکا همانند گذشته ادامه خواهد داشت با این تفاوت که هزینه‌ها روندی صعودی به خود خواهند گرفت.

معاون اجرایی انجمن آلومینیوم مکزیک «IMEDAL» در پایان مصاحبه خود اعلام کرد: اگرچه مکزیک دارای توافق‌نامه تجارت آزاد با اروپا است اما این قاره خود در حال حاضر با کمبود آلومینیوم دست و پنجه نرم می‌کند و نمی‌تواند آلومینیوم مورد نیاز مکزیک را تامین کند. این مسئله در رابطه با دیگر شرکای تجاری مکزیک همچون ویتنام، مالزی و استرالیا هم صدق می‌کند.

بررسی تناژ مصرفی صنایع آلومینیوم و واردات کریولیت در صنعت آمریکا

ایالات متحده آمریکا یکی از بزرگ‌ترین کشورهای واردکننده کریولیت در سرتاسر دنیا است که در رتبه دوم واردکننده‌های این محصول قرار دارد و بیش‌ترین مقدار واردات آن توسط کشور همسایه خود، کانادا صورت می‌گیرد. با این حال مصرف کریولیت در صنایع آلومینیوم این کشور در چندین سال اخیر کاهش یافته‌است. در چندین سال اخیر، واردات کریولیت سنتزی و طبیعی در ایالات متحده آمریکا افزایش یافته است. با این وجود، با کاهش تناژ تولید آلومینیوم، مصرف کریولیت صنایع آلومینیوم نیز کمتر شد. از این‌رو، صنایع دیگر مصرف‌کننده این ماده در ایالات متحده آمریکا بروی واردات کریولیت اثرگذار بودند که یکی از این صنایع، صنعت کشاورزی است. ارزش افزوده خالص صنعت کشاورزی، یکی از احتمالات مورد بررسی واردات کریولیت برای مصارف مورد نیاز این کشور است.کریولیت یکی از مهم‌ترین مواد مصرفی در صنعت تولید آلومینیوم اولیه است. کریولیت با نام شیمیایی سدیم هگزافلوئورید، در فرآیند هال-هرولت برای انحلال آلومینا، مورد استفاده قرار می‌گیرد. قابلیت انحلال آلومینای پالایش شده در کریولیت، از مهم‌ترین خواص این ماده است که منجر به رشد صنعت آلومینیوم و استخراج آسان‌تر این فلز شد. از دیگر کاربردهای این پودر سفید رنگ، می‌توان به صنایع تولید سموم شیمیایی مورد نیاز کشاورزی اشاره کرد. کریولیت به دلیل داشتن عناصری مثل سدیم و آلومینیوم و فلوئور در ترکیب خود برای ساخت کودهای قلیایی و قلیایی خاکی استفاده می‌شود.ایالات متحده آمریکا، یکی از بزرگ‌ترین کشورهای واردکننده کریولیت طبیعی و سنتزی در دنیا است. در بازار واردات کریولیت سنتزی، ایالات متحده آمریکا در رتبه دوم و بعد از برزیل قرار دارد. در سال ۲۰۲۳، سهم واردات ایالات متحده آمریکا، حدود ۱۳.۱ درصد از بازار واردات و تجارت دنیا بیان شد. در حالی که حدود ۳۵.۱ درصد از تجارت جهانی کریولیت سنتزی توسط برزیل در سال ۲۰۲۳ صورت گرفت. در سال ۲۰۲۳، حدود ۳.۲ درصد از تجارت جهانی کریولیت سنتزی، مربوط به واردات مالزی می‌شود که در رتبه سوم و بعد از ایالات متحده آمریکا قرار دارد.تاثیر تقاضای صنعت آلومینیوم امریکا بر واردات کریولیتافزایش حجم واردات کریولیت در ایالات متحده آمریکا در ۱۰ سال اخیر، می‌تواند نشان‌دهنده افزایش مصرف کریولیت در صنایع این کشور باشد. در سال ۲۰۲۳، تناژ ارزیابی‌شده کریولیت مصرف شده در صنعت آلومینیوم ایالات متحده آمریکا، ۱.۵ هزار تن بود، درحالی که تناژ کل واردات این ماده در این سال، حدود ۶۴.۵ هزار تن گزارش شد. طی ۱۰ سال گذشته، بیش‌ترین تناژ کریولیت مصرف شده صنعت آلومینیوم، حدود ۳ هزار و ۴۲۰ تن و به مقدار ۱۸.۱ درصد از کل تناژ واردات در سال ۲۰۱۴ مشخص شد. برآورد کریولیت مصرفی در صنعت الومینیوم به‌طور میانگین سالانه، ۲.۰۷ هزار تن است که در سال ۲۰۲۳، مقدار مصرفی ۱.۵ هزار تن تخمین زده شد. از این‌رو مصرف کریولیت در سال ۲۰۲۳، تناژ کم‌تری نسبت به میانگین ۱۰ سال گذشته دارد. این نکته نشان می‌دهد که کریولیت وارداتی این کشور می‌تواند در صنایعی غیر از صنعت آلومینیوم مصرف شود؛ چرا که حجم واردات کریولیت در ایالات متحده آمریکا بالعکس روند مصرف کریولیت در صنعت آلومینیوم در چند سال اخیر بوده‌است. آمار منتشر شده توسط سازمان زمین‌شناسی ایالات متحده آمریکا (USGS) گویای آن است که تولید آلومینیوم این کشور در چند سال اخیر، روند کاهشی داشته‌است. طبق این آمار، آلومینیوم تولید شده در سال ۲۰۲۳ به حدود ۷۵۰ هزار تن رسید و از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳، حدود ۵۶.۱ درصد کاهش در تناژ تولید آلومینیوم این کشور گزارش شده‌است. با این که کاهش تولید آلومینیوم منجر به کاهش مصرف کریولیت می‌شود، اما واردات کریولیت در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال ۲۰۲۲، حدود ۱۶.۲ درصد افزایش داشت. یکی از بزرگ‌ترین صنایع ایالات متحده آمریکا، صنعت کشاورزی و صنایع مرتبط با آن همانند صنایع تولید سموم کشاورزی هستند. از دیگر مصارف عمده کریولیت بعد از صنعت آلومینیوم، صنعت تولید سموم مورد نیاز کشاورزی است که با بررسی ارزش افزوده خالص صنعت کشاورزی می‌توان این برداشت را کرد که احتمالا بخشی از کریولیت وارداتی، توسط این صنعت مصرف می‌شود. ارزش افزوده خالص صنعت کشاورزی ایالات متحده آمریکا، به‌طور میانگین سالانه، حدود ۱۷۴.۳ میلیارد دلار گزارش شده‌است.

در سال ۲۰۲۳، این ارزش افزوده به ۲۲۴.۲ میلیارد دلار رسید که از میانگین ۱۰ ساله آن بالاتر بود. در سال‌های ۲۰۱۷ الی ۲۰۲۱، با افزایش ارزش افزوده صنعت کشاورزی به میزان حدود ۵۶.۷ درصد، واردات کرولیت نیز به میزان ۳۲۰.۰ درصد افزایش یافت که نشان‌دهنده ارتباط احتمالی بین صنعت کشاورزی و واردات کریولیت به ایالات متحده آمریکا است. با این وجود، در سال‌های ۲۰۱۵ الی ۲۰۱۷، ارزش افزوده خالص صنعت کشاورزی ۱.۹ درصد کاهش یافت و منجر به کاهش واردات کریولیت شد؛ چرا که احتمالا با کم شدن ارزش افزوده خالص صنعت کشاورزی، تولیدات کشاورزی کم‌تر شده‌است.

برمدار جهان

کاهش تعرفه‌های ذوب و پالایش به کاتد مس سرایت کرد

در حال حاضر بازار مس در شرایط بغرنجی قرار دارد که در آن، واحدهای ذوب چین برای کنسانتره مس پریمیوم پرداخت می‌کنند و در عین حال محصولات ساخته شده خود را با تخفیف به فروش می‌رسانند.

کنسانتره مس یک ماده اولیه اصلی برای واحدهای ذوب مس است که قیمت آن بر اساس تعرفه‌های ذوب و پالایش (TC/RCs) تعیین می‌شود.

البته این تعرفه‌ها معمولا مشمول تخفیف می‌شوند و واحدهای ذوب برای فرآوری سنگ معدن مس و تبدیل آن به مس تصفیه شده، تعرفه پالایش را از مصرف‌کنندگان دریافت می‌کنند. گفتنی است که در زمان کاهش حجم عرضه مواد اولیه، تعرفه‌های ذوب و پالایش به طور معمول با روندی کاهشی همراه خواهند شد.

شاخص تعرفه‌های ذوب و پالایش کنسانتره مس موسسه «Fastmarkets» در روز جمعه ۲۶ آوریل ۲۰۲۴ برای اولین بار از زمانی که موسسه مذکور سیستم ارزیابی کنسانتره مس خود را در سال ۲۰۱۳ راه‌اندازی کرد، وارد محدوده منفی شد.

این موسسه شاخص هفتگی تعرفه ذوب کنسانتره مس، با شرط تحویل محموله به بنادر منطقه آسیا اقیانوسیه و تقبل هزینه ارسال توسط خریدار (cif) را حدود منفی دو دلار و ۶۰ سنت به ازای هر تن در روز جمعه ۲۶ آوریل ۲۰۲۴ اعلام کرد که با تعرفه ذوب ۰/۱۰ دلار در هر تن تعیین شده در یک هفته قبل از تاریخ مذکور قابل مقایسه است.

در همین حال، کاتدهای مس که در واحدهای ذوب این فلز فرآوری می‌شوند برای اولیه بار از زمان ارزیابی بازار فلز نامبرده توسط موسسه «Fastmarkets» و در مقایسه با محموله‌های وارداتی کاتدهای مس به چین، با تخفیف معامله می‌شوند.

در همین راستا، موسسه مذکور پریمیوم مبنای کاتد مس با گرید «A»، با شرط تحویل محموله در بندر شانگهای و تقبل هزینه ارسال توسط خریدار (cif) را حدود صفر تا ۱۵ دلار در هر تن ارزیابی کرد که نسبت به پریمیوم ۱۰ تا ۲۸ دلار به ازای هر تن گزارش شده در ۱۹ آوریل سال ۲۰۲۴ کاهش را به ثبت رساند.

این ارزیابی انجام شده نسبت به ارزیابی‌های صورت گرفته در سال ۲۰۱۵ در پایین‌ترین سطح خود قرار دارد و اولین بار است که کاتد مس با ارقامی منفی در بازار مورد معامله قرار می‌گیرد.

▣ وضعیت ناپایدار بازار مس

ارزیابی‌های بی‌سابقه انجام شده که در آن ارقام منفی را به طور هم‌زمان می‌توان در بازار مواد اولیه و فلزات ساخته شده مشاهده کرد، تمایل شدید فعالان بازار به منظور افزایش حجم معاملات در بازار مس را برانگیخته است.

بسیاری از فعالان بازار بر این باورند که شرایط بغرنج فعلی در بازار مس ناپایدار خواهد بود و چندان ادامه نخواهد یافت.

یکی از معامله‌گران کنسانتره مس اعلام کرد که وضعیت کسری کنسانتره مس در بازار احتمالا تا پایان سال ۲۰۲۴ باقی خواهد ماند اما با توجه به رسیدن تعرفه‌های ذوب و پالایش به پایین‌ترین حد خود، تعداد کمی از واحدهای ذوب مس در چین حاضر به پذیرش چنین هزینه‌هایی خواهند شد.

وی افزود: با توجه به اینکه در سه ماهه دوم سال فرایند تعمیر و نگهداری در بسیاری از واحدهای ذوب در چین آغاز شده است، برخی از آن‌ها به احتمال زیاد زمان اجرای این فرایند را تمدید کنند که در نتیجه آن حجم تقاضا برای کنسانتره مس افت پیدا می‌کند و احتمالا دسترسی عرضه کنسانتره مس در بازار کاهش خواهد یافت. با این وجود، وضعیت کسری عرضه در بازار کنسانتره مس همچنان به قوت خود باقی خواهد ماند.

لازم به یادآوری است که روند نزولی تعرفه‌های ذوب و پالایش کنسانتره‌های مس در بازار فیزیکی، از اواخر سال ۲۰۲۳ در بحبوحه کاهش حجم دسترسی به حجم عرضه به این ماده معدنی پس از توقف فعالیت شرکت «First Quantum» در معدن مس «Cobre Panama» آغاز شد. در همین راستا، شاخص تعرفه‌های ذوب و پالایش موسسه «Fastmarkets» از پایان نوامبر سال ۲۰۲۳ به رقم ۷۲ دلار و ۹۰ سنت در هر تن و هفت دلار و ۲۹ سنت در هر پوند رسید که ۱۰۳/۶ درصد کاهش را نشان می‌دهد.

برخی از واحدهای ذوب مس چین در بحبوحه کاهش شدید دسترسی به کنسانتره مس در بازار، خواستار کاهش میزان تولید شدند اما در عمل گزارشی مبنی بر کاهش ظرفیت تولید اعلام نشد.

شماری از فعالان بازار بیان کردند که حجم عرضه قراضه مس به عنوان مواد اولیه جایگزین کنسانتره مس برای واحدهای ذوب این فلز در چین هم‌زمان با آغاز فرایند تعمیر و نگهداری در بسیاری از واحدهای تولیدی مس در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۴ با افزایش همراه شد.

به گفته یکی از معامله‌گران کاتد مس، انتظار می‌رفت که در ظرفیت تولید کاتد مس در طول سه ماهه دوم سال جاری میلادی به دلیل فرایند تعمیر و نگهداری، افت محسوسی مشاهده شود اما اکنون مشخص شده که تاثیر آن بر میزان تولید مس در بحبوحه افزایش دسترسی به قراضه مس، کمتر از حد انتظار بوده است.

وی افزود: در شرایطی که حجم عرضه قراضه مس کافی در بازار داخلی چین وجود دارد، نیازی به واردات کاتد مس نخواهد بود و واردات کنسانتره مس آن هم در شرایطی که قیمت مس افزایش یافته، اقدامی غیرمنطقی است.

ارزیابی صورت گرفته از سوی موسسه «Fastmarkets» در زمان باز بودن پنجره آربیتراژ واردات مس در دوم تا ۲۶ آوریل سال ۲۰۲۴، نشان می‌دهد که قیمت مس حدود ۲۴۰ دلار و ۵۲ سنت در هر تن کاهش را به ثبت رسانده است که نسبت به افت ۱۸۱ دلار و ۸۲ سنت در هر تن به ثبت رسیده برای قیمت مس در هنگام باز بودن پنجره آربیتراژ واردات در ماه مارس سال جاری میلادی، به دنبال افزایش قیمت مس در بورس فلزات لندن و افزایش تعداد قراردادهای به ثبت رسیده مس بورس آتی شانگهای، کاهش بیشتری را نشان می‌دهد.

با توجه به افزایش قیمت مس در بورس فلزات لندن و همچنین رشد تعداد قراردادهای به ثبت رسیده مس در بورس آتی شانگهای، در شرایط فعلی در صورت واردات کنسانتره مس به چین، شخص واردکننده متحمل ضرر فراوانی خواهد شد.

روزگار معدن
دوشنبه
۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۱۱ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۰ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۸

یادداشت

تولید قطعات نسوز بر پایه تکنولوژی روز

بهرام باغچالی
فعال صنعتی

امروزه با پیشرفت تکنولوژی و کاربرد دانش در بخش‌های مختلف، اقتصاد مبتنی بر علم و فناوری و ضرورت توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان در عرصه‌های اقتصادی اهمیت فراوانی یافته است.

در حال حاضر حدود ۹ هزار و ۶۰۰ شرکت دانش‌بنیان در کشور در سه گروه نوپا، نوآور و فناور با هدف ایجاد ارتباط میان دانشگاه و صنعت و پیاده‌سازی ایده‌های فناورانه و نوآورانه در صنایع مختلف مشغول فعالیت هستند که ۲ درصد «GDP» اقتصاد را شامل شده و ارزآوری ۱۰ میلیون دلاری برای کشور به همراه داشته‌اند.

این آمار و ارقام، حاکی از اهمیت دانش‌بنیان‌ها در توسعه و رشد اقتصادی است که با توجه به این مهم، بدون شک تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان فعال در عرصه‌های مختلف اعم از فولاد، نفت، گاز و پتروشیمی، فناوری و اطلاعات، تجهیزات و ماشین‌آلات، کشاورزی، داروسازی و... در آینده افزایش خواهد یافت.

در حال حاضر آلودگی هوا به عنوان یکی از بزرگ‌ترین معضلات زیست‌محیطی در جهان محسوب می‌شود که حیات بشر و گونه‌های مختلف جانوری و گیاهی را به خطر انداخته است. بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی، ایران رتبه ۱۲ آلوده‌ترین کشورهای جهان را در پایان سال ۲۰۲۳ میلادی به خود اختصاص داد که از دلایل اصلی این امر، می‌توان به کیفیت پایین سوخت، عدم استفاده از سیستم‌های تصفیه‌کننده و عدم رسیدگی رانندگان به شرایط خودروهای دیزلی اشاره کرد.

با اعلام شرکت کنترل کیفیت هوای تهران، از ابتدای سال جاری تاکنون، شاخص آلودگی هوا در بیشترین روزهای سال در شرایط ناسالم قرار داشته است؛

این بدان معناست که کیفیت هوا در کلان‌شهرهای کشور به ویژه تهران در بیشتر روزهای سال برای گروه‌های حساس ناسالم بوده و این معضل آثار سوء بسیاری اعم از بیماری‌های تنفسی، قلبی و عروقی، سرطان و حتی مرگ را به همراه داشته است.

خودروهای دیزلی به دلیل احتراق ناقص سوخت، مقدار زیادی گازهای سمی و مضر تولید می‌کنند که این گازها شامل هیدروکربن‌ها (HC)، مونوکسیدکربن (CO)، اکسیدهای نیتروژن (NOx) و ذرات معلق می‌شود.

از طرفی، هر یک از این ترکیبات سمی و بسیار خطرناک بوده و موجب بروز مشکلات فراوانی برای سلامتی انسان خواهند شد. یکی از روش‌های موثر برای کاهش آلودگی هوا در داخل کشور، استفاده از سیستم‌های «پساپالایش» است؛ به نحوی که این سیستم‌ها با کاهش و حذف آلاینده‌های مذکور از اگزوز خودرو، به بهبود کیفیت هوا کمک می‌کنند. در همین راستا ما به عنوان تنها شرکت داخلی، اقدام به تولید و نصب بیش از ۲۰ هزار دستگاه سیستم پس‌پالایش کرده‌ایم.

در حال حاضر این سیستم‌ها بر روی بخشی از خودروهای تجاری سنگین نصب شده‌اند و با توجه به آمارهای موجود، می‌توان تخمین زد سیستم‌های پساپالایش تولید شده توسط مجموعه آداک صنعت پلیمر، تاکنون بیش از یک هزار و ۲۰۰ تن از آلودگی هوای کشور را کاهش داده که این میزان آلایندگی، معادل تولید ۶۰۰ هزار ماسک سه لایه است.

علاوه بر کاهش آلودگی هوا، سیستم‌های پساپالایش شرکت آداک صنعت پلیمر می‌توانند نقش مهمی در کاهش هزینه‌های سلامت ناشی از این چالش محیط زیستی در کشور ایفا کنند و بر همین اساس در تلاش هستیم میزان تولید و نصب این سیستم‌ها در روزهای پیش رو را افزایش دهیم.

صنعت نسوز به عنوان یکی از صنایع مادر، نقش مهمی در تامین مواد اولیه مورد نیاز صنایع مختلف از جمله فولاد، سیمان، پتروشیمی و شیشه ایفا می‌کند.

این صنعت علی‌رغم سابقه نه چندان طولانی در ایران، در به‌کارگیری تکنولوژی‌های جدید کم فروغ بوده و شرکت آداک صنعت پلیمر تلاش می‌کند با معرفی محصولات جدید، امکان بهبود شرایط حاکم در این صنعت و استفاده از فناوری‌های نوین را مهیا سازد.

با وجود رشد و توسعه‌ای که طی کمتر از ۵۰ سال در این صنعت حاصل شده است، هم‌اکنون چالش‌های متعددی در زمینه تولید قطعات نسوز و سرامیکی در داخل کشور پیش روی فعالان این صنعت وجود دارد.

در حال حاضر بخش عمده‌ای از مواد اولیه مورد نیاز تولیدکنندگان نسوز از بازارهای وارداتی تامین می‌شود که طبق بررسی‌های انجام شده، امکان تولید و جایگزینی بخش عمده‌ای از این مواد وارداتی از طریق شرکت آداک صنعت پلیمر فراهم است.

با هدف کاهش واردات و افزایش خوداتکایی در کشور، ما گام بلندی در راستای تولید و صادرات قطعات نسوز از جمله برد، پتو و کاغذ سرامیکی، انواع گسکت «Gasket»، واشر نسوز و... برداشته‌ایم و همواره در تامین نیاز فعالان صنعت نسوز به این قطعات پیش‌قدم هستیم.

عدم ثبات در سیاست‌های اقتصادی و صنفی کشور و روند غیرقابل کنترل تورم به عنوان دو ابرچالش اساسی، توسعه تولید و برنامه‌ریزی بلندمدت در شرکت‌های صنعتی به ویژه آداک صنعت پلیمر را دشوار ساخته است.

با این وجود، بسیاری از محصولات مجموعه برای اولین بار در کشور و با تکیه بر دانش و تجربه متخصصان داخلی تولید شده است.

روند بهبود و توسعه مستمر، همواره به عنوان یکی از مهم‌ترین رویکردهای مدیریتی در شرکت آداک صنعت پلیمر محسوب می‌شود و این مهم، از جمله الزامات تداوم فعالیت مجموعه در راستای تولید محصولات مختلف بوده است.

با این رویکرد، ما طرح‌های توسعه‌ای متنوعی با هدف رشد تولید در دست اقدام داریم و به دنبال آن هستیم ۱۰۰ درصد نیاز صنایع مختلف به تولیدات شرکت را رفع کنیم.

بدون شک آینده روشنی پیش روی مجموعه آداک صنعت پلیمر قرار دارد و امیدواریم با کاهش تورم و ایجاد ثبات نسبی در سیاست‌های صنفی و اقتصادی، با سرعت بیشتری در مسیر توسعه و رشد تولید گام برداریم.

در قطب تولید زغال سنگ کشور برگزار شد

احیای معادن کوچک مقیاس در دستور کار متولیان معادن و صنایع معدنی

همایش معاونین امور معادن و صنایع معدنی صمت استان‌ها، با ماموریت احیای معادن کوچک مقیاس کشور، به میزبانی مجتمع معادن زغال‌سنگ طبس در شهر طبس برگزار شد.در این گردهمایی که با حضور معاونین وزیر صمت، مدیرعامل شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران، معاونین معدنی و صنایع معدنی ادارات صمت سراسر کشور، مدیران زغالی حوزه طبس و تعدادی از مقامات استانی برگزار شد، موضوع احیا و چالش‌های احیای معادن کوچک مقیاس، مورد بحث و بررسی قرار گرفت و اهمیت و جایگاه زغال‌سنگ در صنایع فولادی، سبد انرژی و صنایع تبدیلی، در سطوح بین الملل و داخلی، تشریح و تبیین شد.

خدایار کریم نژاد، مدیرعامل شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران، در این همایش با اعلام اینکه طرح احیای معادن غیرفعال از سال ۱۳۹۶ در ایمپاسکو آغاز و از سال ۱۳۹۸ وارد فاز اجرایی شد، عنوان کرد: در نتیجه فعالیت‌های این طرح، تاکنون حدود ۱۲۰۰ معدن در سراسر کشور با رفع مشکلات اداری، زیر ساختی و عملیاتی، فعالیت خود را از سر گرفته‌اند که نتیجه کار، ایجاد ۱۹ هزار فرصت اشتغال و افزایش ۵۵ میلیون تنی ظرفیت تولید معادن کشور بوده است.

کریم‌نژاد تاکید کرد: هرچند هدف طرح احیا برای سال ۱۴۰۲، فعال سازی ۳۰ معدن و برگزاری ۳۰ بسته مزایده بود، با این حال با برنامه‌ریزی گسترده و تلاش مضاعف، عملا ۴۹۰ معدن در طرح احیا قرار گرفت و ۵۹ بسته برای واگذاری محدوده‌های معدنی تدوین شد.

مدیرعامل شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران در ادامه افزود: ۱۷۹ فقره درخواست برای رفع مشکلات زیرساختی و راه سازی معادن مختلف مطرح شده که اجرای کامل آنها مستلزم تامین اعتباری بالغ بر ۶ هزار میلیارد تومان است.

کریم‌نژاد ادامه داد: بر اساس طرح جامع زغال‌سنگ کشور باید ظرفیت اشتغال معادن زغالی طبس به ۱۲ هزار نفر برسد و طبیعتا تحقق این مهم، مستلزم برنامه ریزی مسئولین استان و شهرستان در تامین زیرساخت‌های اجتماعی و رفاهی موردنیاز خواهد بود.

مدیرعامل ایمپاسکو در پایان خاطرنشان کرد: ضروری است در این مسیر ادارات صمت استان‌ها محدوده‌ها، پروانه‌ها و پرونده‌های در دست اقدام را به سرعت تعیین تکلیف کرده و با واگذاری محدوده‌های معدنی در قالب بسته‌های تهیه شده، از ظرفیت بزرگ و مهم معادن کشور برای کمک به جایگزینی اقتصاد نفتی، به نحو موثری بهره برداری کنند.

یک فعال صنعتی مطرح کرد:

پتانسیل‌های بالقوه صنعت لوله و پروفیل بالفعل شوند

گروه خبر

صنعت لوله و پروفیل فولادی با برخورداری از انواع مختلف محصولات، نقش بسیار موثری در توسعه اقتصادی کشورها ایفا می‌کند و طیف وسیع صنایع مصرف‌کننده این محصولات شامل نفت، گاز و پتروشیمی، ساختمان‌سازی، خودروسازی، لوازم خانگی و...، نشان از اهمیت بالای آن در رشد و پیشرفت صنعت و اقتصاد دارد. اگرچه ممکن است با توجه به تعدد تولیدکنندگان انواع محصولات لوله و پروفیل در ایران به عنوان یکی از ۱۰ تولیدکننده برتر فولاد جهان، وضعیت این صنعت در نگاه اول مطلوب به نظر برسد اما توانایی تولید، تنها یک بخش مرتبط با آن بوده و صنعت لوله و پروفیل چه در بخش تامین ماده اولیه (ورق گرم) و چه مصرف با چالش‌های متعددی مواجه است. گروه صنعتی سپنتا به عنوان نخستین واحد تولیدکننده لوله و پروفیل فولادی در کشور به شمار می‌آید که با بهره‌مندی از پشتوانه بیش از ۶۰ سال فعالیت در صنعت کشور، موفق به تولید محصولات خاص و متنوع فولادی در سالیان اخیر شده است. به منظور بررسی اهداف و استراتژی‌های این گروه صنعتی در زمان مدیریت جدید و همچنین بررسی شرایط و معضلات صنعت لوله و پروفیل فولادی کشور، فلزات‌آنلاین گفت‌وگویی با رسول صادقی، مدیرعامل گروه صنعتی سپنتا تدارک دیده است که متن کامل آن را در ادامه خواهید خواند:

◉ گروه صنعتی سپنتا با هدف ارتقای شاخص‌های عملکردی خود در تمام بخش‌های تولید، چه اقداماتی را در سال ۱۴۰۳ در دستور کار قرار داده است؟

گروه صنعتی سپنتا در راستای تحقق اهداف استراتژیک و ارتقای شاخص‌های عملکردی، اقدامات قابل‌توجهی را در سال جاری به اجرا درآورده است. در واقع ما به دنبال آن هستیم تا ضمن بهره‌گیری از توانمندی‌های بی‌بدیل خود در زمینه‌های طراحی، مهندسی، ساخت و به‌روزرسانی تجهیزات خطوط تولیدی، با تقویت بنیه فنی و واحد ماشین‌سازی، استانداردهای کیفیت محصولات فلزی و پلیمری را به سطحی بی‌سابقه ارتقا بخشیم. از این رو در پرتو سیاست‌های مدون و هدفمند، برنامه‌های گسترده‌ای را برای توسعه بازار محصولات لوله سبک در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی پیش‌بینی کرده‌ایم که این برنامه‌ها شامل تولید لوله‌های درز جوش با کیفیت بالا می‌شود و پاسخگوی نیازهای فزاینده صنایع حیاتی نظیر اکتشاف، توسعه و انتقال نفت و گاز خواهد بود. همچنین ما با تاکید بر مقوله اشتغال‌زایی، گام‌های موثری در راستای تحقق جهش تولید و خدمات پایدار برداشته‌ایم و معتقدیم توسعه صنعت تولید لوله و پروفیل سبک نه تنها به افزایش تولید داخلی کمک می‌کند بلکه در ایجاد فرصت‌های شغلی برای جمعیت وسیعی از هم‌وطنان نقشی کلیدی ایفا خواهد کرد. در یک نگاه کلی، این تلاش‌ها و برنامه‌ریزی‌های دقیق، نشان از عزم راسخ گروه صنعتی سپنتا برای پیشبرد اهداف عالیه و تعالی صنعت ملی دارد.

◉ استراتژی‌های مدیریت جدید گروه صنعتی سپنتا بر پایه چه محورهایی تبیین شده است و این مجموعه چه اهداف توسعه‌ای را در سال جاری دنبال می‌کند؟

استراتژی‌های مدیریت جدید گروه صنعتی سپنتا بر اساس محورهای اصلی تعریف شده است که شامل بهینه‌سازی زنجیره تامین، ارتقای فرایندهای تولید، مدیریت دقیق هزینه‌ها و تعالی کیفیت محصولات می‌شود. در سال جاری، ما با تمرکز بر رفع چالش‌های موجود در تامین مواد اولیه و مقابله با نوسانات نرخ ارز و محدودیت‌های وارداتی، استراتژی‌های متعددی را پیاده‌سازی کرده‌ایم که شامل توسعه شبکه‌های تامین داخلی و بین‌المللی، به‌کارگیری فناوری‌های نوین در خطوط تولیدی برای کاهش ضایعات و افزایش بهره‌وری و اجرای برنامه‌های کنترل کیفیت مستمر است. همچنین با اتخاذ رویکردهای نوآورانه در مدیریت انرژی و بهینه‌سازی فرایندهای حمل‌ونقل، به دنبال کاهش هزینه‌های تولید و افزایش رقابت‌پذیری محصولات خود در بازارهای داخلی و خارجی هستیم.

◉ از دیدگاه جناب‌عالی، احداث و راه‌اندازی واحدهای کوچک‌مقیاس تولید لوله و پروفیل فولادی در کشور با چه مزایا و چالش‌هایی طی سالیان اخیر همراه بوده است؟

واحدهای کوچک‌مقیاس تولید لوله و پروفیل با وجود نقش‌های مثبتی که می‌توانند در اقتصاد داشته باشند، در حال حاضر با چالش‌هایی روبه‌رو هستند که می‌تواند صرفه اقتصادی آن‌ها را تحت تاثیر قرار دهد. این واحدها اغلب با محدودیت‌هایی از قبیل کمبود سرمایه، دسترسی محدود به فناوری‌های پیشرفته و مشکلات مربوط به مقیاس اقتصادی مواجهند. علاوه‌براین، توانایی رقابت با شرکت‌های بزرگ‌تر که از مزایای اقتصادمقیاس بهره‌مند هستند، برای آن‌ها دشوار است. این موضوع می‌تواند منجر به کاهش کیفیت محصولات، افزایش هزینه‌های تولید و در نهایت کاهش رقابت‌پذیری در بازارهای داخلی و بین‌المللی شود. همچنین واحدهای کوچک‌مقیاس ممکن است در مقابل نوسانات بازار و تغییرات قیمت مواد اولیه آسیب‌پذیرتر باشند. این مسئله می‌تواند به ناپایداری در تولید و عدم توانایی در برنامه‌ریزی بلندمدت منجر شود. علاوه‌براین، محدودیت‌های مربوط به استانداردهای زیست‌محیطی و ایمنی نیز می‌تواند برای این واحدها چالش‌برانگیز باشد زیرا اغلب فاقد منابع لازم برای سرمایه‌گذاری در بهبود فرایندها و تجهیزات خود هستند. در نتیجه با وجود اینکه واحدهای کوچک‌مقیاس می‌توانند به تنوع‌بخشی و خودکفایی اقتصادی کمک کنند اما بدون حمایت‌های دولتی و سرمایه‌گذاری‌های استراتژیک، ممکن است نتوانند به طور موثر در بازار رقابتی حضور بهم رسانند و در نهایت ممکن است فعالیت آن‌ها صرفه اقتصادی نداشته باشد. این موضوع نیازمند توجه و برنامه‌ریزی دقیق از سوی سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران اقتصادی است تا بتوانند زمینه‌های لازم برای رشد و پایداری این واحدها را فراهم کنند.

توسعه صنایع پایین‌دستی فولاد به ویژه کارخانه‌های تولید لوله و پروفیل را به چه میزان بر ایجاد توازن در زنجیره فولاد کشور موثر می‌دانید؟

ما معتقدیم که توسعه صنایع پایین‌دستی فولاد از جمله کارخانه‌های تولید لوله و پروفیل، کمک قابل‌توجهی به ایجاد تعادل در زنجیره ارزش فولاد کشور می‌کند. این بخش که به صورت کامل با استفاده از فناوری‌های بومی شده و فرایندهای تولید داخلی اداره می‌شود نه تنها زمینه‌ساز اشتغال‌زایی و افزایش ارزش افزوده است بلکه به عنوان یک عامل محوری در تقویت خودکفایی اقتصادی و کاهش وابستگی به واردات عمل می‌کند. صنعت لوله و پروفیل ضمن برخورداری از ارتباطات وسیع با بخش‌های متنوعی از جمله نفت، گاز، آب، پتروشیمی، ساختمان و خودروسازی، نقش کلیدی در تامین نیازهای این صنایع دارد و به طور مستقیم در افزایش بهره‌وری و رشد اقتصادی کشور موثر است. در واقع این ارتباطات نه تنها به تکمیل زنجیره فولاد کمک خواهد کرد بلکه با افزایش ارزش افزوده و کاهش خام‌فروشی، به تقویت اقتصاد ملی و ارتقای خودکفایی کشور در شرایط تحریم منجر خواهد شد.

◉ ارزیابی شما از ناهمخوانی موجود میان ظرفیت ایجاد شده (حدود ۲۰ میلیون تن) و میزان تولید واقعی (حدود دو میلیون تن) در کارخانه‌های تولید لوله و پروفیل فولادی کشور چیست؟

تامین ورق گرم که ماده اولیه اصلی در تولید لوله و پروفیل فولادی است، در داخل کشور توسط شرکت‌هایی چون فولاد مبارکه، فولاد گیلان و نورد و لوله اهواز انجام می‌گیرد. شرکت فولاد مبارکه ورق تولیدی خود را با تناژ بالا در بورس عرضه می‌کند؛ در حالی که فولاد گیلان و نورد و لوله اهواز با تناژ پایین‌تر، محصولات خود را در بازار آزاد به فروش می‌رسانند. این تفاوت در روش عرضه همراه با قیمت‌گذاری غیرکارشناسی و رقابت شدید در بورس، به افزایش قیمت نهایی ورق گرم منجر شده است. در ادامه این افزایش قیمت، تاثیر منفی بر توان رقابتی کارخانه‌های تولید لوله و پروفیل داشته و باعث شده است تا ظرفیت تولیدی، بسیار بیشتر از میزان تولید واقعی باشد. بنابراین برای رفع این ناهمخوانی و بهبود وضعیت صنعت لوله و پروفیل، نیازمند تغییر و بهینه‌سازی سیاست‌گذاری‌های مربوط به عرضه ورق گرم و همچنین اصلاح رویه‌های قیمت‌گذاری موجود هستیم.

◉ گروه صنعتی سپنتا چه رویکردی را در راستای نوآوری و توسعه تولید محصولات خاص و جدید فولادی و عرضه آن‌ها در بازارهای داخلی و همچنین صادراتی در سال ۱۴۰۳ در نظر گرفته است؟

ما با اتخاذ استراتژی‌های مبتکرانه و توسعه‌گرا در سال جدید، گام‌های بلندی را در جهت دستیابی به فناوری‌های پیشرفته جهانی و تعامل سازنده با مراکز علمی و دانشگاهی برداشته‌ایم. این تلاش‌ها به منظور تولید لوله‌های مغزی «CoilTube» با کاربرد در صنایع نفت و گاز صورت گرفته و برای نخستین بار در ایران، این محصولات خاص و نوآورانه را به مرحله تولید رسانده است. این پیشرفت‌ها که با هدف ارتقای سطح کیفی و کارایی صنعت ملی صورت گرفته، زمینه ایجاد فرصت‌های شغلی و خودکفایی در تولید محصولات استراتژیک را فراهم آورده است و در عین حال با کاهش هزینه‌ها و افزایش رقابت‌پذیری در عرصه‌های بین‌المللی، کمک شایانی به تقویت بنیه اقتصادی کشور کرده است. علاوه‌براین، ما با توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل ریلی و دریایی و بهبود شرایط مالی و بانکی همراه با حمایت‌های دولتی و ارائه راهکارهای موثر، گام‌های استواری در مسیر افزایش صادرات و توسعه حضور خود در بازارهای جهانی برخواهیم داشت. تلاش‌های خانواده سپنتا، نشان‌دهنده تعهد این گروه به تحقق چشم‌اندازی روشن برای رشد و توسعه پایدار در سطح ملی و فراملی است.

◉ گروه صنعتی سپنتا چه تمهیداتی را در زمینه آموزش، جذب و به‌کارگیری افراد متخصص و متعهد اندیشیده است؟

با توجه به اهمیت نیروی انسانی در مسیر توسعه و رشد تولید واحدهای صنعتی، تدابیر متعددی را در زمینه آموزش، جذب و به کارگیری افراد متخصص و متعهد اندیشیده‌ایم. این مهم در وهله اول، به «آموزش و آماده‌سازی» اختصاص دارد که شامل برگزاری جلسات با نظام مهندسی مناطق کل کشور به منظور آموزش و آماده‌سازی نیروی انسانی؛ شرکت در سمینارها و دوره‌های آموزشی مرتبط با کنترل کیفیت و استانداردها و برگزاری کلاس‌های فنی جهت شناخت مواد و تجهیزات تولید و تعمیر و نگهداری است. در ادامه و در زمینه «جذب نیروی متخصص»، ما به دنبال بهره‌مندی از نیروی مجرب با تجربه بالا به منظور پرورش و جایگزینی با نیروی انسانی جدید و اخذ وندور لیست‌ها از اداره گاز برای لوله‌های پلیمری و فلزی به منظور توسعه تولید هستیم. همچنین «استفاده از پتانسیل ماشین‌سازی و تکنولوژی»، مسئله مهم دیگری است که در این راستا مد نظر قرار داده‌ایم و بهره‌برداری از پتانسیل موجود ماشین‌سازی در شرکت تهران و استفاده از تکنولوژی جدید جهت بازسازی و به‌روزکردن دستگاه‌های تولید را برنامه‌ریزی کرده‌ایم. عامل تاثیرگذار دیگر در این زمینه، «همکاری با دانشگاه» است که ما توانسته‌ایم با تکیه بر دانش و مهارت متخصصان خود و همکاری با دانشگاه در زمینه آموزش و جذب افراد متخصص، نسبت به تولید انواع لوله و پروفیل‌های صنعتی و ساختمانی، لوله‌های سیاه و گالوانیزه، لوله‌های گاز پلیمری و فلزی و... و عرضه این محصولات در بازار اقدام کنیم.

آینده صنعت لوله و پروفیل فولادی کشور، چه در راستای تامین نیاز داخل و چه در حوزه صادرات به بازارهای بین‌المللی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

صنعت لوله و پروفیل فولادی در کشور دارای پتانسیل‌های بالقوه‌ای است و با توجه به رشد صنعت ساخت‌وساز و نیاز روزافزون به مواد ساختمانی، تقاضای بیشتری برای لوله و پروفیل در کشور وجود دارد. همچنین افزایش تقاضای جهانی برای گاز طبیعی و رشد مصرف گاز نیز نقش مهمی در افزایش تقاضا برای لوله‌ها ایفا می‌کند. در این بین باید توجه داشت که تدوین استانداردهای مرتبط با محصولات لوله و پروفیل، بهبود کیفیت و افزایش توان تولید داخلی را تسهیل می‌کند.

در حوزه صادرات به بازارهای بین‌المللی نیز باید توجه داشت که کشورهای تولیدکننده منطقه آسیا با توجه به انقلاب در بخش تولید لوله و پروفیل، محصولات سبک‌تر از استانداردهای جهانی تولید می‌کنند. این کشورها با حفظ ویژگی‌های محصولات خود، با اقبال خرید رو به رشد جهانی در مقابل لوله‌های سنگین گذشته با همان کارایی دست‌پیدا کرده‌اند. از این رو توانایی تولید محصولات با کیفیت بالا در ایران، امکان صادرات به بازارهای خارجی را نیز فراهم خواهد کرد. در همین راستا اصلاح نحوه حضور سازندگان خارجی در مناقصات، حفظ روند رو به رشد انظباط در برگزاری مناقصات و اجرای پروژه‌ها و رعایت قوانین استفاده حداکثر از توان ساخت در پروژه‌های «EPC»، از جمله راهکارهای مهمی به شمار می‌آیند که باید در دستور کار بخش‌های مختلف قرار بگیرند؛ ضمن اینکه حمایت از تولید داخل در پروژه‌هایی که به روش فاینانس تامین مالی می‌شوند نیز از اهمیت بالایی برخوردار است و تولید لوله‌های بدون درز نیز می‌تواند نقش مهمی در توسعه این صنعت داشته باشد.

در یک نگاه کلی، می‌توان گفت با توجه به پتانسیل‌های بالقوه‌ای که در این صنعت وجود دارد، با ارائه راهکارهای مناسب می‌توان از آینده آن بهره کافی و مناسب را برد.

رشد ۹ درصدی تولید گهرزمین

شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین با ارائه گزارش عملکرد خود در دوره یک ماهه منتهی به ۳۱ فروردین ۱۴۰۳، جزئیات عملکردش در حوزه های تولید، فروش داخلی، درآمد فروش و صادرات را در اختیار سهامداران گذاشت.

این شرکت که با نام "کگهر" در بورس حضور دارد، توانسته تولید خود را بازه زمانی تحت بررسی نسبت به دوره یک ماهه منتهی به ۳۱ فروردین ۱۴۰۲، حدود ۹ درصد بالا ببرد.

این شرکت در دوره یک ماهه منتهی به ۳۱ فروردین ۱۴۰۲ بالغ بر سه میلیون و ۱۶۴ هزار تن محصول را به تولید رسانده بود، اما در بازه زمانی مشابه امسال، توانسته تولید خود را به حدود سه میلیون و ۴۵۰ هزار تن برساند. محصولات تولیدی گهرزمین شامل کنسانتره سنگ آهن، گندله، سنگ آهن دانه بندی شده و کلوخه سنگ آهن است. در این بین، بیشترین تولید -بالغ بر یک میلیون و ۲۳۶ هزار تن- نصیب کلوخه سنگ آهن شده است. کمترین محصول تولیدی گهرزمین نیز گندله با رقمی کمتر از ۵۲۹ هزار تن بوده است.

اما در بخش فروش، گهرزمین با جهشی بسیار بلند مواجه شده است. این شرکت در دوره یک ماهه منتهی به ۳۱ فروردین ۱۴۰۲ حدود ۲۰۲ هزار تن فروش داشت، اما در بازه زمانی مشابه امسال، توانسته فروش خود را چهار برابر کرده و به بالای ۸۶۲ هزار تن برساند. بیشترین محصول فروخته شده گهرزمین در ماه ابتدایی امسال، "گندله بورس کالا" با رقم ۴۱۰ هزار تن بوده است.

درآمد فروش گهرزمین در دوره یک ماهه منتهی به ۳۱ فروردین ۱۴۰۳ بیش از سه هزار و ۳۴۰ میلیارد تومان بوده که با توجه به آمار ۷۶۰ میلیارد تومانی بازه زمانی مشابه پارسال، با رشد حدودا ۴,۵ برابری مواجه شده است.طبق گزارش "کگهر" فروش صادراتی این شرکت در دوره یک ماهه منتهی به ۳۱ فروردین ۱۴۰۲ حدود ۱۳۹ هزار و ۲۵۱ تن بود که این رقم در بازه زمانی مشابه امسال به حدود ۴۴ هزار تن نزول کرده است. بنابراین فروش صادراتی گهرزمین افت تا یک سوم را به خود دیده است.به تبع افت فروش خارجی، درآمد فروش صادراتی گهرزمین نیز افت کرده، به نحوی که از بالغ بر ۶۷۷ میلیارد تومان به زیر ۱۹۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان رسیده است. با توجه به این ارقام، درآمد فروش خارجی گهرزمین تا ۷۲ درصد افت را نشان می دهد.تنها محصول صادراتی گهرزمین، گندله بوده که با قیمت کمتر از چهار میلیون و ۴۰۰ هزار تومان در هر تن به فروش رفته است.این در حالی است که گهرزمین هر تن گندله بورس کالا را با قیمت بالغ بر پنج میلیون و ۳۰۰ هزار تومان فروخته است. بنابراین تفاوت قیمت گندله صادراتی با گندله عرضه شده در داخل، حدود ۹۵۰ هزار تومان در هر تن بوده است.

نکته دیگر اینکه قیمت صادراتی گندله گهرزمین از حدود چهار میلیون و ۸۷۰ هزار تومان در دوره یک ماهه منتهی به ۳۱ فروردین ۱۴۰۲، به چهار میلیون و ۳۷۰ هزار تومان در بازه زمانی مشابه امسال رسیده است. این در حالی است که قیمت گندله فروش رفته گهرزمین در داخل، از چهار میلیون و ۲۲۰ هزار تومان به بالای پنج میلیون و ۳۰۰ هزار تومان رسیده است.

نفوذ دانش فناوری در حوزه معدن کاری از محورهای توسعه استان یزد است

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان یزد گفت: یکی از محورهای توسعه استان یزد نفوذ دانش فناوری در حوزه معدن کاری است.

محمدکاظم صادقیان گفت: خوشبختانه ما وارد فضای جدیدی در حوزه اقتصادی صنعتی و معدنی استانمان شده ایم سندی تدوین شده که برگرفته از سند آمایش استان بوده و اسناد توسعه ای استان در آن تعریف شد.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان یزد اظهار داشت: یکی از سرشاخه های مهمی که بسیار در مورد آن بحث و تبادل نظر شد، هوشمندسازی بخش معادن بود که در اداره کل ما هم بصورت تخصصی شروع شده ودر حال انجام است.

وی تصریح کرد: خوشبختانه در استان یزد یکی از معادن استان در زمینه هوشمندسازی معادن تجربه موفقی داشته که امیدواریم بتوانیم با کمک تشکل های معدنی استان به طور گسترده تر در این زمینه فعالیت داشته باشیم.

محمدکاظم صادقیان با بیان اینکه استان یزد از لحاظ تجربه فنی و دانش نیروی انسانی از سطح بالایی برخوردار است، افزود: ما معتقدیم که یکی از محورهایی که میتواند استان ما را توسعه و جهش دهد نفوذ دانش فناوری درحوزه معدن کاری است.

روزگار معدن
دوشنبه
۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۱۱ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۰ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۸

معاون اول رئیس‌جمهور مطرح کرد؛

لزوم تأمین برق مورد نیاز کشور با احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر

معاون اول رئیس‌جمهور اضافه شـدن ۱۰۳۴۷ مگاوات معادل ۶۵ درصد کل ۸ سال دولـت قبل، ۸۹۷۸ مگاوات نیـروگاه در حال احداث، احداث ۲ هـزار مگاوات نیروگاه حرارتـی دولتی و برنامه ریزی برای احداث ۳۰ هزار مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر و ۱۵ هزار مگاوات نیروگاه حرارتی خصوصی با همکاری وزارت نیرو و صندوق توسـعه ملی را از جمله برنامه‌ها و اقدامات انجام شـده در دولـت مردمی برای رفع ناترازی مصرف برق در کشور عنوان کرد.در جلسه تأمین مالی طرحهای نیروگاهی که بعدازظهر شنبه به ریاسـت محمد مخبر معاون اول رئیس جمهور برگزار شـد، برنامه ریزی لازم برای احداث ۶۶ هزار مگاوات ظرفیت جدید نیروگاهی با هدف رفع ناترازی فعلی و توسـعه توان نیروگاهی صورت گرفت و مدل جدیدی برای سـرمایه گذاری بخش خصوصی در نیروگاه ها ارائه شـد.مخبر در این جلسه که با حضور وزیر نیرو، رؤسای سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی، رئیس صندوق توسـعه ملی و مسئولان دستگاههای مربوطه برگزار شد، بر حمایت و ارائه مشوقهای لازم به بخش خصوصی برای ساخت نیروگاهها و همچنین سـاخت و تولید داخلی تجهیزات موردنیاز احداث نیروگاههای تجدیدپذیر تأکید کرد و گفت: باید وزارتخانه‌ها و دسـتگاههای دولتی با توجه به ظرفیتهای ایجاد شده سیاست خارجی دولت سیزدهم و اخذ مجوزهای لازم به دنبال رفع نیازمندیها و اجرای طرح‌های جدید از طریق همکاری با کشورهای همسایه و منطقه باشند.

معـاون اول رئیس جمهور با اشـاره به اهمیت تأمین برق مورد نیاز کشـور با کمک احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر تصریح کرد: ظرف یک هفته آینده برنامه اجرایی تأمین ۱۰ هزار مگاوات برق از طریق نیروگاه‌های تجدیدپذیر تا پایان سال جاری تدوین شود. طبق این گزارش با برنامه ریزی وزارت نیرو در دولت سـیزدهم با هدف رفع ناترازی فعلی تأمین رشـد مصرف، احداث ۶۶ هزار مـگاوات ظرفیت جدید نیروگاهی در قالب احداث نیروگاه حرارتی توسط بخش خصوصی، احداث نیروگاه حرارتی دولتی، احداث ۱۰ هـزار مگاوات نیروگاه توسـط صنایع انرژی بر موضوع مـاده ۴ قانون مانع زدایی و احداث ۳۰ هزار مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر تا پایان برنامه هفتم توسـعه هدف گذاری شـده است.همچنین در این جلسه گزارشـی از محورهای اصلی اصلاح اقتصاد صنعت بـرق شـامل اصلاح گردش مالی، اصلاح سـاز و کار خرید و عرضه بـرق نیروگاه های تجدیدپذیر، مدل مالی جدید سـرمایه گذاری در راسـتای ایجاد جذابیت بیشتر برای بخش خصوصی، اصلاح نظام تعرفه گذاری، تدوین و ابلاغ ضوابط صادرات برق، اصلاح نرخ انشعاب و اصلاح رویه سرمایه گذاری نیروگاه های تولید پراکنده در راستای تدوین مدل جدید سرمایه گذاری در صنعت برق ارائه شد.

پیامدهای پروژه «راه توسعه» برای انرژی ایران

مهدی کاوه‌ای

تحلیلگر موسسـه بین‌المللی کپلـر گفت: پروژه توسـعه راه عراق و ترکیه از ایران عبور نخواهد کرد و این به معنی رقابت بیشتر برای کالاهای غیرانرژی ایرانی است، در حوضه انرژی هم اگر این پروژه اجرا شـود، ریسـک اینکه صادرات نفت عـراق به چین افزایـش پیدا کند وجـود دارد، بنابراین می‌تواند به سهم ایران در بازار چین صدمه وارد کند.

همایـون فلکشـاهی در گفت‌وگو با ایلنـا درباره پـروژه‌ای در عـراق با عنوان «راه توسـعه» و تاثیر اجـرای آن بر تجـارت انرژی ایران اظهار داشـت: چندین سـال اسـت که عراق و ترکیـه دنبال این پروژه توسعه‌ای هستند. ترکیه نقش قابل‌توجهی از جمله سـرمایه‌گذاری در صنایع مختلف این کشور در اقتصاد عراق بـازی می‌کند. میزان تجارت میان این دو کشـور حدود ۲۰ میلیارد دلار در سال است که از میزان تجارت بین عراق و ایران بیشتر است.

وی افـزود: بـا ایـن پروژه عـراق دنبـال جذب سرمایه‌گذاری بیشـتری از شرکت‌های ترکیه است و از سـوی دیگر ترکیه قصد دارد یک پل اقتصادی بیـن اروپا و خلیج‌فارس باشـد. با وجـود بالا رفتن ریسک‌های تجارت دریایی بین خلیج‌فارس و اروپا با حملات موشکی حوثی‌های یمن، این پروژه می‌تواند به متنوع‌سازی راه‌های تجارت کمک کند. باتوجه به اینکـه در جنگ با داعش، به زیرسـاخت‌های عراق صدمه شـدیدی وارد شـده، از طریق این پروژه، به دنبال مدرنیزه کردن زیرساخت‌های خود از راه‌آهن تا توسعه راه است.

تحلیلگر موسسـه بین‌المللی کپلـر درباره تاثیر اجرای این پـروژه روی حوزه تجارت انرژی منطقه گفت: بعید می‌دانم که اگر این پروژه تکمیل شـود تاثیر زیادی بر تجارت انرژی داشـته باشـد، حمل و نقل انرژی‌های فسـیلی مثـل نفت و گاز طبیعی از طریـق نفت‌کش و تانکـر ال‌ان‌جی و یا خط لوله انجام می‌شـوند، بنابراین اثر این پروژه روی انرژی انـدک خواهد بود. اما می‌توانـد روی تجارت انرژی بین عراق و ترکیه تاثیر بگذارد. ۱۰ سـال است که ترکیه قصد دارد از اقلیم کردستان عراق گاز طبیعی وارد کند. اگر بغداد بتواند کنترل فروش نفت و گاز اقلیم کردسـتان را به خود برگرداند، پروژه توسعه راه می‌تواند به ازسـرگیری صـادرات گاز طبیعی از کردستان عراق به ترکیه منجر شود.

وی با اشـاره به اهدافی کـه ترکیه و چین دنبال می‌کننـد، گفت: ترکیه دارای رابطـه پیچیده‌ای با عراق اسـت. با اینکه روابط اقتصادی گسترده‌ای با این کشور دارد، سرمایه‌گذاری و حضور شرکت‌های ترک در بازار اقلیم کردستان یک گره و مشکل بین آنکارا و بغداد اسـت. ضمنـا ترکیه تا مارس ۲۰۲۳ مسـتقیما امکان صادرات نفت خام اقلیم کردستان عراق را با اسـتفاده از خط لوله بین اربیل و میدان نفتی خورمالا کردستان عراق تا بندر جیهان ترکیه محقق می‌کرد، درواقع نفت خام عراق از این مسیر استفاده می‌کرد تا به بازار جهانی راه پیدا کند. پس از پیروزی عراق در یک پرونده در دادگاه بین‌المللی دادگسـتری علیه ترکیه، آنکارا این خط را بسته و بایـد یک میلیـارد و ۴۰۰ میلیـون دلار جریمه به عراق پرداخت کند.

فلکشـاهی تاکید کـرد: به نظر می‌آیـد ترکیه با دنبال کردن این پروژه قصد دارد این مشکل اساسی بـا بغداد را حل کند. یکـی از اهداف دیگر ترکیه و البته نابـود کردن و یا تضعیف کـردن گروه حزب کارگران کردسـتان اسـت، که پایه‌های پایگاه‌های مختلفی در خاک اقلیم کردسـتان عراق دراختیار دارد. با دادن چراغ سـبز پروژه توسعه راه، اردوغان قصد دارد بـا کمک دولت مرکزی عـراق به هدف تضعیف کردن این گروه سیاسی برسد.

وی بیـان داشـت: فعلا نقش چین مبهم اسـت. ترکیه و عراق به سـمت چین، قطـر و امارات برای جذب سـرمایه‌گذاری لازم رفتند اما معلوم نیست که آیا چین موافقت نشان داده یا خیر. عراق و چین رابطـه تجاری گسـترده‌ای در اختیار دارند، اما این تجارت در محدوده صنعت انرژی و نفت باقی مانده اسـت. در هفته اخیر شرکت‌های چینی پنج پروژه جدید اکتشاف نفت و گاز در عراق را امضا کردند و عـراق در نظر دارد این رابطه اقتصادی را به صنایع دیگر گسـترش دهد. اما هنوز زود است و مشخص نیست که آیا این پروژه در اولویت بلندمدت سیاسی چین قرار خواهد گرفت یا خیر.

تحلیلگر موسسه بین‌المللی کپلر درباره اینکه آیا تکمیل پروژه راه توسعه می‌تواند عراق را به شریک چیـن در پروژه یک جاده-یک کمربند تبدیل کند، توضیح داد: در آینده شاهد افزایش رقابت بین چین و هنـد در تجارت دنیا خواهیم بـود. جالب اینکه، پروژه راه توسعه عراق فقط چند روز بعد از اعلامیه دالان اقتصـادی هند خاورمیانه اروپا در سـپتامبر ۲۰۲۳ پررنگ‌تر شـده اسـت، اگر این پروژه عملی شود به عنوان مقابله با پروژه یک جاده-یک کمربند چین ارائه شـده و از ترکیه و عراق دور می‌زند و به جـای آن از طریق امارات و عربسـتان عبور خواهد کرد، نکته دیگر این اسـت که با وجود رابطه خوب بین عراق و چین و درخواست جذب سرمایه‌گذاری چینی در این پروژه به این معناسـت که این پروژه توسـعه راه در نهایت می‌تواند بخشی از پروژه یک جاده یک کمربند چین را اجرا کند.

وی دربـاره تاثیـر اجرایی شـدن این پـروژه بر اوضاع تجارت انرژی ایران گفت: کلا عراق در حوزه انرژی یکی از رقبای ایران اسـت و از زمان بازگشت تحریم‌هـای ثانویـه امریکا ایـن واقعیـت تقویت شده اسـت، چون تنها مشـتری واقعی نفت ایران شرکت‌های چینی هستند. ایران، با گسترش روابط اقتصادی و سیاسـی با چین، می‌تواند در پروژه‌های کریدور اقتصادی مختلفی نقش مهمی ایفا کند، از جملـه پروژه راهروی میانی کـه می‌تواند اروپا را از طریق ترکیه و ایران به آسیا مرکزی و چین متصل کند، یا پروژه INSTC که می‌تواند روسیه، ایران و هند را متصل کند. پروژه توسعه راه عراق و ترکیه از ایران عبور نخواهد کرد و این به‌معنی رقابت بیشتر برای کالاهـای غیر انرژی ایرانی اسـت، در حوضه انرژی هم اگر این پروژه اجرا شـود، ریسـک اینکه صادرات نفت عراق به چین افزایش پیدا کند وجود دارد، بنابراین می‌تواند به سـهم ایران در بازار چین صدمه وارد کند.

فلکشـاهی تاکیـد کـرد: اثـرات بر بـازار انرژی منطقـه خلیج‌فـارس آن‌قـدر قابل توجـه نخواهد بود، چـون حمل و نقـل انرژی از طریـق راه‌آهن اقتصادی نیسـت و این کشـورها ترجیح می‌دهند تـا از نفتکش و تانکرهای ال‌ان‌جی اسـتفاده کنند، امـا با وجود گسـترش روابط میان عـراق و قطر و امارات، می‌توانیم شـاهد راه‌های جدیدی شـویم، مثـلا محموله‌های عراقی به پالایشـگاه اماراتی راه پیدا کنند که البته این یک پدیده نادیده نیسـت و به‌تازگی به خاطر اقتصادی بودن این تجارت رخ داد و یک محموله نفت بصره نفت خود را در پالایشگاه رویس ابوظبی تخلیه کرد.

وی خاطرنشـان کرد: برای ایران، اجرایی شـدن ایـن پروژه می‌تواند به صادرات گاز به ترکیه صدمه وارد کنـد، چراکـه در صورت موفقیـت این پروژه ترکیـه می‌تواند گاز از کردسـتان عراق وارد کند و حجم کمتری گاز ایران را نیاز داشته باشد.تحلیلگر موسسه بین‌المللی کپلر در ارزیابی برنامه عراق برای صـادرات گاز به اروپا گفت: فعلا این پروژه یک رویا اسـت که به دلایل مختلف احتمال عملی وقوع آن خیلی کم اسـت، اولا اجرایی شدن پروژه توسعه راه نیاز به سرمایه‌گذاری عظیم دارد که به احتمال زیاد بخشـی از آن از سـوی چین خواهد آمد و این نیاز به چراغ سـبز پکن دارد. ثانیـا رابطه ترکیه و عراق خیلی پیچیده اسـت و به نظـر می‌آید هدف اصلی ترکیه تضعیف کردن گروه کارگردان کردسـتان و جلوگیـری از پروژه رقیب بین هند و اروپا از طریق امارات و عربستان است. ثالثا عراق هنوز در تراز گاز خود مشکل دارد و در مصرف گاز خودکفا نیست و حدود یک‌سوم از نیاز تولید برق را از طریق واردات گاز پـارس جنوبی تامین می‌کند. با وجود این همه مشکلات، این نگاه که این پروژه موفق خواهد بود و در تقویم ارائه شده تا ۲۰۲۸ ساخته و تکمیل شود خیلی خوشبینانه است. همچنین اینکه این موضوع که عراق و اقلیم کردسـتان عراق مشکلات سیاسی خود را حل کنند و میادین گازی کردسـتان عراق را توسـعه دهند و حجمی از گاز را به ترکیه و اروپا صادر کنند؛ تقریبا یک دیدگاه اتوپیکی است.

یادداشت

نقدی بر گزارش «مسیرهای توسعه زنجیره متانول»

حمیدرضا حقیقت‌پژوه
کارشناس انرژی

از آنجاکه تعریف واحدهای پایین‌دستی متانول باید متناسب بـا کاربرد و بازار محصولات پایین‌دسـتی متانول در بازارهای جهانی باشـد تا امکان عرضه و مصرف آن محصولات در بازار جهانی فراهم شـود، لذا ضرورت دارد تـا این اصل در تعریف هرگونه مسـیر توسـعه زنجیره متانول رعایت شود. مطابق با آمار جهانی مصرف متانول در بازارهای پایین‌دسـتی در سال ۲۰۲۲ به شرح زیر بوده که فرمالین (۲۶درصد)، اسید استیک (۸درصد)، MTO (۱۷درصد)، متیل متاکریلات (۲درصد) و سایر مطرح هستند.

همان‌گونه که ملاحظه می‌شـود در تعریف مسـیر توسـعه زنجیره متانول ضرورت جدی دارد تا نسبت به بازار محصولات تعریف‌شده، بررسی بسیار جامع‌تر و دقیق‌تری صورت گیرد.

در خصوص واحد MTO، توجه به نسبت محصولات (اتیلن و پروپیلـن) تولیدی به خوراک متانـول(۷۲۰ به ۱۹۳۰) که ۳۷,۳درصد است بسـیار حائز اهمیت است و در این واحد از محصول جانبی دیگر صحبتی به میان نیامده که عملا پساب و جریان‌هـای گازی خروجی غیر قابل مصرف اسـت که باید نسـبت به تصفیه و آماده‌سازی آن قبل از فرستادن به محیط زیست، سرمایه‌گذاری جدی صورت پذیرد.

ضمنا به این نکته بسـیار مهم باید توجه داشـت که طبق ارزیابی‌هـای جهانی و با توجه بـه میزان تولید داخلی متانول (حدود ۱۷ میلیون تن) و لحاظ کردن نسبت ۱۷درصد مصرف متانـول در واحدهای MTO، متانول تخصیصی به طرح‌های MTO داخلی در حـدود ۲,۹ میلیون تن بوده و این خود به منزله حداکثر ۲ واحد MTO خواهد بود.

متاسـفانه آنچـه در ایـن واحدهـا به لحاظ دسترسـی به تکنولـوژی و میزان مصـرف انرژی همواره مغفـول می‌ماند، ضرورت بررسـی امکان تبادل و بالانس انرژی، دسـتیابی به کاتالیسـت و تجهیزات اصلی و رقابت با طرح‌های مشـابه در کشور و منطقه است.

بررسـی‌ها در این خصوص نشـان می‌دهد کـه واحدهای MTO به صورت CTO یعنی تولید الفین‌ها از زغال سنگ، بـا تولید ماده میانی متانول به عنـوان محصول فرآیند تولید گاز سنتز، همگی و از ابتدا در کشور چین و با حمایت مالی و سوبسید بسـیار بالایی احداث شده و رعایت الگوهای مصرف انـرژی و مـواد اولیه همراه با بالغ شـدن تکنولـوژی در این خصوص نیازمند تامل و بررسی بیشتر و مستدل خواهد بود.

از این‌رو و با توجه به الگوی جهانی مصرف متانول در صنایع پایین‌دسـتی، اهمیت و در نظر گرفتـن نکات زیر در طراحی مسیرهای توسعه زنجیره متانول بسیار ضروری است:

الف – اسـتفاده از متانول به عنوان سـوخت پاک در سبد فرآورده‌های سـوختی کشـور به ویژه در نیروگاه‌ها و صنایع سنگین

ب – توسـعه زنجیـره تولید فرمالین، با حـدود ۲۶ درصد مصرف متانول و محصولات پایین‌دسـتی آن در کشـور و با هدف و رویکرد صادراتی این محصولات

ج – احـداث و توسـعه واحدهـای تولید متیـل آمین‌ها و محصولات پایین‌دسـتی آنها و همچنین متیل متاکریلات در کشور

با توجه به موارد مطرح‌شـده، مسـیرهای توسـعه زنجیره متانـول، به معنـای توجه و تمرکـز تنها بـر روی واحدهای MTO یـا MTP یعنـی تولیـد الفین‌ها از متانول نیسـت و ضروری اسـت به سـایر محصولات قابل تولید و توسـعه از متانول در کشـور توجه خاص و ویژه شـود که سرمایه‌گذاری آنها به مراتب کمتر و دسترسی به تکنولوژی آنها نیز به مراتب راحت‌تر و مناسب‌تر است. در این راستا هرگز نباید این فرصت را به شـرکت‌های چینی توسعه‌دهنده تکنولوژی MTO داد که مانند بسـیاری از موارد مشـابه، با سرمایه و وقت و انرژی این کشـور اقدام به راه‌اندازی کارزار حدس و خطا، در به ثمر نشاندن تکنولوژی‌های خود کرده‌اند.

موج انرژی

توسعه بازارهای حوزه انرژی با دیپلماسی هوشمندانه دولت سیزدهم

نماینده اسـبق ایران در اوپک با اشاره به سیاست هوشمندانه دولت سـیزدهم در حوزه انرژی، گفـت: در این دولت با تکیه بر توان داخل توانستیم به بازارهای جدیدی در حوزه پالایشگاه‌های فراسـرزمینی دسـت پیدا کنیم که نتیجه آن توسـعه بازارهای تضمینی در حوزه تجارت انرژی و افزایش ارزآوری برای کشـور اسـت.محمدعلی خطیبی با اشاره به دیپلماسی انرژی در دولت سـیزدهم، اظهار داشت: توسـعه روابط با کشورهای همسایه در حوزه انرژی مثبت ارزیابی می‌شـود. در همین راسـتا، گسترش تعاملات با کشـورهای مختلف از جمله عراق را شـاهد هستیم که اقدام مناسـبی است.وی ادامه داد: از گذشته در زمینه انرژی با عراق تعامل داشـته‌ایم؛ اخیراً مشـکلی مبنـی بر اینکه بغداد نمی‌توانسـت به دلیل تحریم‌ها بهـای گاز خود را پرداخت کند، پیش آمده بود که برای حل این مشـکل از روش تهاتر اسـتفاده کردیـم؛ بـه ایـن ترتیب، در مقابـل گازی که به عـراق تحویل می‌دهیـم، نفت کوره دریافت می‌کنیم کـه قابلیت فروش دارد و تحت تحریم نیسـت.این کارشـناس انرژی توضیح داد: تمدید قـرارداد گازی با عراق نیز در دسـتور کار قـرار گرفت که اقدام درستی بود. تمدید این قرارداد می‌تواند به توسعه روابط تهران-بغداد کمک کند.خطیبی گفت: افزایش تعاملات با عراق می‌تواند در تقویت جایگاه سیاسـی دو کشـور در منطقه و ارتقای روابط تجـاری آنها موثر باشـد. تمدید این قرارداد نشـان می‌دهد که طرفین خواسـتار توسـعه روابط هسـتند. وی ادامه داد: تمدید قرارداد گازی بین ایران و عراق نشانه مثبتی از علاقه دو کشور به توسعه روابط در حوزه انرژی است که این روابط می‌تواند بیش از این گسترش یابد.نماینده اسبق ایران در اوپک خاطرنشان کرد: وزارت نفت پروژه‌های زیادی دارد که شـرکت‌های دانش بنیان می‌توانند آن‌ها را انجام دهند. در همین راستا، شاهد هستیم که سیاسـت اسـتفاده حداکثری از توان داخلی و دانش بنیانی در دسـتور کار قرار گرفته اسـت.خطیبی گفت: در گذشته صنعت نفـت بسـیاری از نیازهایش را از خـارج تأمین می‌کرد و واردات گسـترده‌ای داشت. پس از تشـدید تحریم‌ها که دسترسی ما به اقلام راهبردی صنایع نفت و گاز محدود شد، دولت سیزدهم به سـمت تکیه بر توان داخل رفت و همین توجه به دانش بنیان‌ها سـبب شـد که ما بتوانیم در بازارهای تضمین شده جدیدی در حوزه پالایشـگاه‌های فراسرزمینی دسـت پیدا کنیم و به سبب سیاست هوشمندانه دولت سیزدهم به توسعه بازارهای تضمینی در حوزه تجارت انرژی و افزایش ارزآوری کشور رسیدیم.

بزرگترین مشکل در حوزه تأمین انرژی صنایع ناترازی آن است

عضو کمیسـیون انرژی مجلس شورای اسـلامی در همایش صنایع و سـازه‌های فولادی کشور با بیان اینکه بزرگترین مشکل در حوزه تأمین انرژی صنایع ناترازی انرژی اسـت، گفت: منظور از ناترازی تراز منفی و این‌که میزان تولید و عرضه انرژی کفاف مصرف را نمی‌دهد.

مالک شـریعتی نیاسر در همایش صنایع و سازه‌های فولادی کشور، با بیان اینکه در سـال‌های اخیر وضعیت ناترازی بدترشده است، در ادامه اظهـار کرد: مـا در بخش خانگی، تجاری، صنعتـی و نیروگاه که بخش مهمی از صنعت دچار ناترازی انرژی هستیم و به‌علت مباحث اجتماعی و سیاسی دولت‌ها ترجیح می‌دهند بخش خانگی در اولویت قرار می‌دهند.

وی، بـا بیان این‌که در زمان اوج مصرف بـرق باید در اصطلاح علمی ناتـرازی انرژی و در اصطلاح کلی مدیریت مصرف داشـته باشـیم، در ادامه خاطرنشـان کرد: تبعـات این موضوع به‌طور مسـتقیم به صنعت و غیر مسـتقیم متوجه مردم اسـت اوج مصرف برق در تابسـتان و اوج مصرف گاز در فصل زمسـتان سـبب قطع برق و گاز صنایع می‌شـود و ضرر هنگفت مالی به صنعت وارد می‌کند که نتیجه آن کسـری بودجه در صنایع کشـور است.عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی، با بیـان این‌که بسـیاری از صنایع ظاهراً خصوصی اما بـا دولت در ارتباط هستند(خصولتی) گفت: چالش اساسی تأمین انرژی صنایع در زمان اوج مصرف در مجلس یازدهم عنوان شـد و در مجلس آینده دنبال می‌شود بایـد بحث ناترازی انرژی را جـدی گرفت.افزایش ناترازی برق صنایع از ۵.۵ تا ۱۲.۵ هزار مگاوات طی ۳ سـال شریعتی، درباره وضعیت ناترازی برق در صنایع کشـور گفت: وضعیت ناترازی برق در صنایع کشـور در سال ۹۹ از حدود ۵.۵ هزار مگاوات به حدود ۱۲.۵ هزار مگاوات در سال ۱۴۰۲ افزایش یافته است، اگرچه در تولید گام‌هایی را برداشته‌ایم اما در مصرف هم رقابت وجود داشته است.

وی، بـا بیان این‌که تنها بـا افزایش تولید نمی‌توانیـم این ناترازی را جبران کنیم، در ادامه تصریح کرد: نیازمند مدیریت مصرف هسـتیم. از طرف دیگـر در صنعت برق ناترازی مالی هم داریم که به‌تدریج افزایش یافتـه اسـت و در پایان ۱۴۰۱ ما دسـت‌کم بالغ بر ۲۰ هـزار میلیارد تومان انباشـته ناترازی مالی در صنعت برق داشـته‌ایم.عضو کمیسیون انرژی مجلس شـورای اسلامی، با اشـاره به تصویب قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق در سال ۱۴۰۱ گفت: با اجرای این قانون تا حدودی توانسـتیم ترمز این ناترازی مالی و ناترازی در تأمین انرژی را بکشیم و مانع از تشدید آن شویم.

شـریعتی، با اشـاره به وجود چند ماده در قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق در ادامه خاطرنشـان کرد: پیش از تصویب قانون در بودجه سـالیانه ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ در تبصره ۱۵ طی ۲ سـال متوالی ما در حوزه برق صنایع ۲ مصوبه مهم داشـتیم ما عددی از تقاضا را در وزارت نیرو تکلیف کردیم که متوسط اخذ تعرفه برق صنایع نرخ ECA باشد.

وی، با بیان این‌که صنایع ما در حوزه تأمین انرژی متفاوت هسـتند، افزود: سهم انرژی صنایع و سـهم بازار صادراتی و داخلی آن‌ها متفاوت است از سوی دیگر شاخص سوم میزان بهره‌وری انرژی در صنعت است. براسـاس این ۳ شـاخص در بودجه ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ ماده‌ای را در قانون مانع‌زدایـی تصویب کردیم ماده ۳ که براسـاس آن متوسـط بهای برق مصرفی مشترکان صنعتی براساس نرخ قراردادهای تبدیل انرژی ECA محاسبه شود.

عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی، ادامه داد: در تبصره آن این ۳ شاخص را آوردیم و عنوان کردیم یک دستورالعملی را باید دولت تعیین کند و وزارت صمت و نیرو با مشارکت هم این ۳ شاخص را مبنا قرار دهند(سهم درآمد محصولات صادرات از صنایع، شدت انرژی صنایع مذکور، سهم هزینه برق در قیمت تمام‌شده محصولات صنایع)

تهیـه آیین‌نامه اجرایی قانون مانع‌زدایی از توسـعه صنعت برق

شـریعتی، با اشاره به کار کارشناسـی جدی انجام‌شده در این‌باره در ادامه از تهیه آیین‌نامه اجرایی آن پس از یکسال تأخیر خبر داد و گفت: این قانون از امسـال به‌طور اجرایی می‌شـود و در نتیجه آن بخشـی از ناترازی دولت در حوزه برق جبران می‌شود.وی، با اشاره به تغییر قیمت در تعرفه برق صنایع طی این ۳ سال ادامه داد: مقرر است با تفاهم وزارت صمـت و نیرو در ابتدای سـال و انتهای فروردین‌مـاه از مجموع صنایع کشور بخشـی از صنایع که نیازمند حمایت داخلی هستند براساس آن شاخص‌ها نرخ‌ها ابلاغ و تا پایان سال ثابت می‌ماند و براثر همین موضوع درآمدهای صنعت برق به سـمت جبران ناتـرازی حرکت می‌کند.عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی، با بیان این‌که براین اساس بالغ بر ۴۰ هزار میلیارد تومان منابع برق کشور در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ افزایـش می‌یابد، افزود: در ماده ۴ این قانون اثر این موضوع دیده شـده اسـت بدین معنی که پیش از این که صنایع بزرگ تمایل به تأمین برق خود را نداشـتند دارای نیروگاه اختصاصی شـدند تا بخشی از نیاز برق خود در اوج مصرف را تأمین کنند.

شـریعتی، با بیان این‌که هم‌اکنون صنایع می‌توانند با اخذ مجوز طی تفاهم‌نامه ۳ جانبه وزارت صمت، نیرو و نفت ۱۰ هزار مگاوات برق مورد نیاز صنعت توسط وزارت صمت، و سوخت آن توسط وزارت نیرو تأمین شـود، در ادامه افزود: تا سال ۱۴۰۰ تأمین برق نیروگاه‌های صنایع عدد ثابتی بوده اسـت و در مصرف افزایشـی نداشـتیم اما از سال ۱۴۰۰ با وجود مصوبات و در سـال ۱۴۰۳ با اجرای قانون مانع‌زدایی روند تأمین برق صنایع با افزایش ظرفیت نیروگاه‌های سـاخته شده در صنایع روند صعـودی دارد و امید می‌رود تا سـال ۱۴۰۵ به ۱۰ هـزار مگاوات برق برسیم.

وی، وضعیـت اتـلاف برق در زنجیـره تولید و تأمین آن‌را اسـفناک برشـمرد و افزود: بالغ بر ۳۰ میلیـارد دلار تأمین انرژی اولیه در صنعت برق، گاز و سوخت مایع است که ۶۰ درصد آن اتلاف می‌شود.

تاج روس‌ها به چنگ غول نروژی افتاد

پس از گذشـت ۲ سـال از زمان آغاز حمله نظامی روسـیه به اوکراین کـه باعث افزایش شـدید قیمت انرژی شـد، غول نفت و گاز نروژ بی‌سـر و صدا تاجی را تصاحـب کرده که زمانی متعلق به گازپروم بود.نروژ اکنون ۳۰ درصد از گاز اتحادیه اروپا را تامین می‌کند. گازپروم قبل از جنگ، حدود ۳۵ درصد از کل گاز اروپا را تامین می‌کـرد. و بیش از ۱۰۹ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی نروژ در سال میلادی گذشته به اروپا صادر شـد که برای تامین نیروی مورد نیاز آلمان تا سـال ۲۰۲۶ کافی اسـت و تقریبا دو سوم از گازی است که توسـط شرکت اکوئینور بازاریابی و فروخته می‌شود.تا زمانی که اروپا به شدت به سوخت‌های فسیلی وابسته اسـت، هیدروکربن‌های نروژ برای روشن نگه داشتن چراغ‌ها در اروپا، ضروری خواهد بود.ایرن رومل هوف، مدیر بخش میان دسـتی، بازاریابی و پالایش اکوئینور در این باره گفت: نگاه به اکوئینور با کاهش جریان گاز از روسیه، تغییر چشمگیری پیدا کرد. مقطعی بود که اروپا، قدر ما را نمی‌دانست اما اکنون این طور نیست.

سلطه بی‌سروصدای غول گازی نروژی بر بازار اروپا

شـهرت جدید این شـرکت، همچنین سوالاتی را در خصوص این که آیا رهبران اروپایی بار دیگر کشورهای خـود را با اتکا به یک تامین‌کننده، در معرض خطر قرار می‌دهند، ایجاد کرده اسـت. اگرچه نروژ به عنوان یک شـریک تجاری ثابت با سـابقه طولانی تحویل انرژی به اروپا دیده می‌شـود، اختلالات طولانی مدت و مدیریت چالش‌های تعمیر و نگهداری که هر دو بر قیمت انرژی تاثیر می‌گذارند، اثرات موجی در سراسر این قاره داشته اسـت.تینا مارگرت سالت ودت، تحلیلگر ارشد فاینانس پایـدار در بانک نوردی در مصاحبه‌ای گفت: بخشـی از اقبال خوب این شـرکت به تغییر گسترده‌تر رابطه اروپا با سـوخت‌های فسیلی مربوط می‌شود. پنج سال پیش، گفت‌وگوهـای زیادی در خصوص گذار به انرژی سـبز و اینکـه چگونه غروب صنعت نفـت و گاز را می‌بینیم، وجود داشـت. سـپس پاندمی کووید شیوع کرد و پس از آن، جنـگ در اوکراین و اکنون دیگر چنین چیزی را نمی‌بینیم. تمرکز بر امنیت انرژی، معطوف شـده است. ایـن تصـور که گاز به ایـن زودی از میان نخواهد رفت، دیدگاهی که به شدت مورد تائید صنعت گاز است، نروژ را بـه مرکز گفت‌وگو پیرامـون تامین منابع انرژی اروپا سـوق داده اسـت. رابرت هابک، وزیر اقتصاد آلمان که همچنین مسئول سیاست آب و هوای این کشور است، در اوایل ژانویه ۲۰۲۳ به اسـلو سـفر کرد. اورسولا فون در لاین، رئیس کمیسیون اروپا، ۲ ماه بعد به میدان گاز طبیعی ترول نروژ سفر کرد که ۱۰ درصد از ذخایر این قاره را فراهم می‌کند.کادری سیمسـون، مسئول انرژی اتحادیه اروپا هم طی دو سال گذشته، دو بار از نروژ دیدار کرده اسـت. سیمسون در رویدادی در پایتخت نروژ در مارس، در سـالنی مملو از نخبگان نفت و گاز این کشور گفت: اتحادیه اروپا همچنان روی نروژ به‌عنوان شریکی برای منابع متعارف حساب می‌کند و از کمک این کشور در طول بحران انرژی قدردانی کرد.

غول گازی نروژی جای رقیب روسـی را در بازار اروپا گرفت

از آنجایی که قیمت گاز نروژ از روسـیه بالاتر است، پس از کاهش صادرات روسـیه به اروپا، برخی از سود بـردن نروژ به ضرر اروپا عصبانـی بودند اما با پذیرش شـرایط جدید بازار توسـط دولت‌ها و فروشـندگان، انتقادهـا کاهش یافـت. این عضو غیـر اتحادیه اروپا هرگـز از اهمیتـی که برای گاز قائل بوده، شـرمگین نبوده اسـت. نروژ مدت‌هاست حامی این بوده که گاز باید نقش اصلی را در گذار سـبز بلوک داشـته باشد و اکنون همتایان مشـتاق تری پیدا کرده است.اولاف شولتز، صدراعظم آلمان، در اواخر آوریل، از نروژ برای اینکه کشـورش را قادر ساخت ظرف مدت چند ماه از گاز روسـیه بی‌نیاز شود، تشکر کرد و از نروژ به عنوان شـریک عالی برای تامین انرژی آلمان و اروپا تمجید کرد.نقش جدید نروژ به‌عنوان تامین‌کننده گاز به اروپا، بسیار سودآور بوده اسـت. صادرات گاز به رکورد ۱.۴ تریلیـون کرون (۱۳۰ میلیارد دلار) در سـال ۲۰۲۲ رسید اما این موضوع، آینده سبز نروژ را هم زیر سوال برده اسـت. در حالی که این کشور در ابتکاراتی مانند ترویج اسـتفاده از وسـایل نقلیه برقی، به یک پیشرو تبدیل شـده، افزایش اخیر تقاضا برای گاز بر هدایت منابـع مالی و اسـتعدادها به بخش نفـت و گاز تاثیر داشته است. سازمان‌هایی مانند صلح سبز ابراز نگرانی کرده‌انـد که اتکای اروپا بـه گاز نروژ می‌تواند به ضرر گذار گسـترده‌تر سـبز تمام شـود.برای معامله‌گران، اتکا به اکوئینور، مجموعه متفاوتی از مشـکلات را به همراه دارد. اهمیت فزاینده اکوئینور در اروپا، تابستان گذشته که این شرکت اعلام کرد تعمیرات را در بعضی از بزرگترین تاسیسات گاز خود، تمدید کرد، به شدت مورد توجه قرار گرفت. ظرف مدت چند دقیقه، قیمت گاز تقریبا ۲۰ درصد افزایش یافت.

روزگار معدن

E-mail:info@madandaily.com • https://t.me/rozegarmadan • www.twitter.com/Madandaily • www.instagram.com/Madandaily • www.rouzegaremadan.ir

دوشنبه
• ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۳
• ۱۱ ذی القعده ۱۴۴۵
• ۲۰ مه ۲۰۲۴
• سال هفتم
• شماره ۱۳۰۸

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول: مهدی نجفی
سردبیر: شهریار خادمی

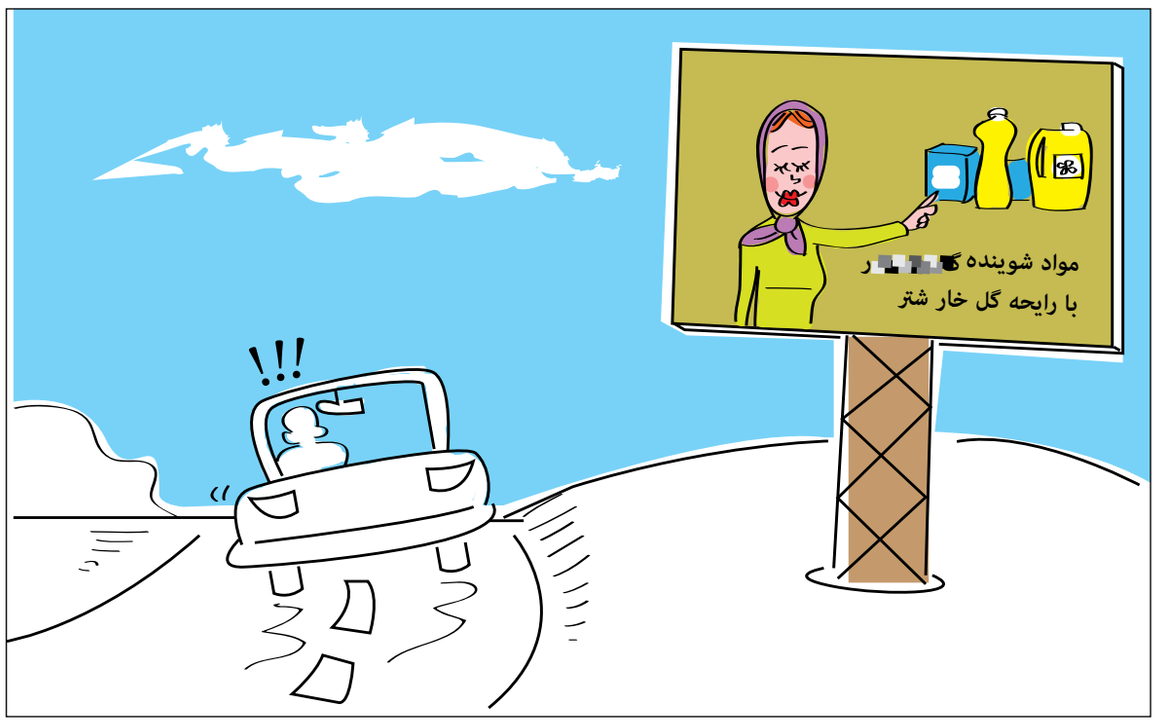
آدرس: تهران- خ قائم مقام فراهانی کوچه آزادگان شماره ۲۶
تلفن:۸۲۱۹۰(داخلی-۲۲۷-۱۵۶)
نمابر:۸۲۱۹۰(داخلی-۱۰۴)

تلفن‌سازمان‌آگهی‌ها:۸۸۷۲۲۷۳۲-۰۹۱۹۱۲۵۱۴۰۶
امورمشترکین:۸۸۱۰۵۳۰۶
توزیع‌وسازمان‌شهرستان‌ها:۸۸۷۲۴۲۱۱
چاپخانه:صمیم

بورس کالای ایران میزبان عرضه یک میلیون و ۳۵۳ هزار تن انواع محصول

تالارهـای بـورس کالای ایران در روز یکشـنبه ۳۰ اردیبهشـت ماه میزبان عرضه یک میلیون و ۳۵۳ هزار و ۷۰۱ تـن انواع کالا و محصول بودند و همچون هفته های گذشـته سـیمان در صدر عرضه های قرار داشت بـه گونه ای که یک میلیـون و۲۴۷ هزار و ۳۲۱ تن از این محصول در تالار سیمان عرضه شد.تالار محصولات صنعتی و معدنـی عرضه ۲۲ هزار تن آهن اسـفنجی بریکـت، ۱۵ هـزار و ۱۱۱ تن ورق گـرم، ۱۵ هزار تن شـمش بلوم، ۵ هزار و ۴۵۰ تن شـمش آلومینیوم، ۵ هزار تن مس کم عیار، ۲ هزار و ۱۰۰ تن شمش روی، یک هزار تن ورق سـرد خودرو، ۶۰۰ تن هیدروکسید آلومینیوم و ۶۰۰ تن اکسـید آلومینیوم را تجربه کرد. در تالار پتروشیمی و فرآورده های نفتی ۲۷ هزار و ۷۷ تن مواد پلیمری و شـیمیایی عرضه شد.تالار صادراتی نیز شاهد عرضه ۴ هزار و ۲۳۵ تن قیر و ۵۰ تن گوگرد پودر بود. همچنین ۷۰ دستگاه کامیونت فورس نیز در تالار خودرو روی تابلو رفت.تالار حراج باز میزبان عرضه ۳ هزار و ۵۰۰ تن مس کاتد، ۳ هزار تن سولفات سدیم و ۲۰۰ تن سـولفور مولیبدن بـود و در بازار فرعی هم یک هزار و ۳۳۷ تن تیشـو و ۱۲۰ تن سدیم لوریل اتر سولفات روی تابلو رفت.

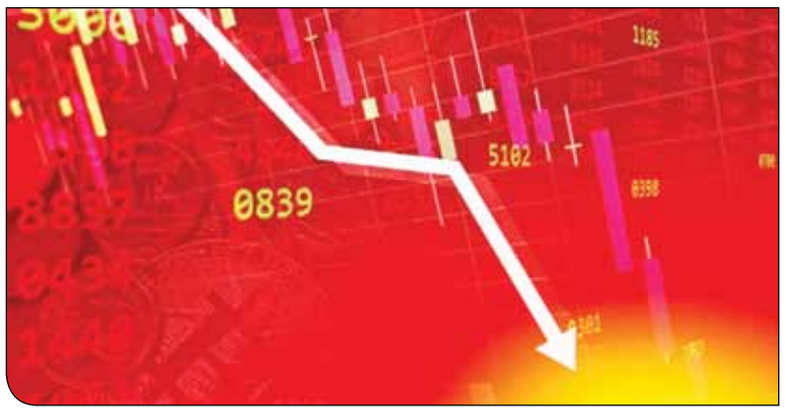
کارتن

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

مرگ تدریجی بازار سرمایه

گـروه بورس: نگاهی به عملکرد ۳ سـال اخیر بازار سرمایه و روند شاخص کل در کنار عقب‌ماندگی از سایر بازارهـا نشـان‌دهنده نکات قابل توجهی اسـت. به‌طور مثـال از ۸ آبان مـاه ۱۴۰۱ تا ۱۶ اردیبهشـت ۱۴۰۲ شـاهد رشـد بیش از ۱۰۰ درصدی شاخص کل بودیم اینکـه در مدت ۶ ماه شـاخص ۲ برابر شـد منطقی به نظر نمی‌رسـد. ریزش بازار از ۱۷ اردیبهشت تا ابتدای شهریور نیز مشـخصا نشـان‌دهنده بازاری غیرمنطقی و غیر قابل پیش بینی اسـت. در این ۴ ماه نیز شـاهد ریزش بیش از ۵۰ درصدی بودیم. به‌طوری که بسیاری معتقدند بازار از ریل حرکتی درسـت خارج شده است. مهم‌ترین عوامل بر فراز و فرود بازار سرمایه اخبار، رانت، از بین رفتن شـفافیت و پیش‌بینی ناپذیری حال حاضر آن هسـتند. پیش از این نیز در سـال ۹۸ و ۹۹ شاهد چنین اتفاقاتی بودیم.

سـایر بازارها در ۳ سـال اخیر رشد به مراتب بهتری نسـبت به بازار سرمایه داشته‌اند اما شاخص کل بورس رشد اندک و غیر قابل توجهی را نشان می‌دهد. بازدهی بورس در این مدت در مقایسـه با سـایر بازارها بسیار ناچیـز و غیـر جذاب بوده اسـت. شـاخص کل از ۲۵ اردیبهشـت سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ از حدود ۱ میلیون و ۱۸۵ هزار واحد به ۲ میلیون و ۱۶۰ هزار واحد رسـیده اسـت در حالی که طلا از حـدود یک میلیون تومان به ۳ میلیـون و ۴۰۰ هزار تومان، سـکه بهار آزادی از ۱۰ به ۳۸ میلیون تومان، میانگین قیمت مسـکن از حدود ۳۰ به ۸۳ میلیون رسـیده و متوسط قیمت خودرو نیز به‌طور میانگین ۲.۵ برابر شـده است. در این بازه زمانی نقدینگـی نیز از ۴ هزار همـت به نزدیک ۸ هزار همت رسیده اسـت. بنابراین مشخص است که رشد شاخص کل از ۱۴۰۰ تاکنون از تمام بازارها عقب مانده اسـت و حتی از نقدینگی نیز جا مانده است.

■ تخریب دورنمای بازار سرمایه

نایب رییس هیات‌مدیره کارگـزاری بانک خاور میانه دربـاره دلیل رشـد نکردن بازار سـرمایه گفت: در یک کلام فقدان دورنما یا دورنمای تخریب شده. وقتی نرخ صندوق‌هـای درآمد ثابت به ۳۵ درصد رسـیده اسـت طبیعتا میل به خرید سهام به‌شدت کاهش می‌یابد.

داریـوش روزبهانه افـزود: عواملی همچون رسـیدن risk free بـه ۳۴ درصـد، تثبیت نـرخ دلار روی ۶۰ هـزار تومان، افزایش نرخ رشـد نقدینگی سـالانه ۳۰ درصـد، تثبیت قیمت نرخ محصولات کارخانه‌ها و ... بر وضعیت حال حاضر موثر هستند؛ در چنین شرایطی که همه‌چیز فریز اسـت نمی‌توان انتظار داشت که شاخص رشد کند.

وی ادامه داد: همچنین شـاهدیم نـرخ نیما را پایین و نـرخ درآمدثابت را بـالا برده و جلوی رشـد P/E را می‌گیرند و شـرایط را بـرای فاندامنتال بحرانی کرده و مسائل مالی برای شرکت‌ها ایجاد می‌کنند به‌طور مثال هزینه برق ۲ سـال قبل را از فولاد می‌گیرند. از طرفی مسـائل مالیاتی کشـور در ابهام و ریسک‌های سیاسی بالاسـت. احتمال موفقیت ترامپ در ریاسـت‌جمهوری امریکا و از سـوی دیگر اینکه مشـخص نیسـت نتیجه ریاست‌جمهوری کشورمان چه خواهد شد. مجلس هم نه تنها در زمینه بازار سـرمایه که در سایر زمینه‌ها نیز ناکارآمد بوده و عملکرد قابل قبولی نداشـته اسـت، در روزهای اخیر شاهد نوسـان‌های شدیدی هستیم و در چنین وضعیتی مشـخص اسـت اتفاق مثبتی نخواهد افتاد.

روزبهانـه در ادامـه گفت: فقدان دورنمـا بزرگ‌ترین مشـکل پیـش روی بـورس اسـت. در بـورس، آینده خریداری می‌شـود اما فاقد آینده‌ایم زیرا آینده‌ای نشان داده نمی‌شـود که بخواهیم بخریم. این کارشناس بازار سـرمایه افزود: بازارهـای دیگر نیز همچـون ملک در رکود هسـتند، با سرمایه‌ای ملکی را می‌سازند و منتظر افزایش قیمت آن می‌شـوند، مشـخص نیسـت نرخ‌ها چگونه افزایش می‌یابد. وی ادامه داد: بازده صندوق‌های طلا بین‌المللی بوده و دلیل داخلی نداشـته‌اند، انتهای هفته شـاهد رشـد اونـس جهانی طلا هسـتیم اما در روزهای تعطیـل بین‌المللی که بازار ایران فعال اسـت اثـر آن را نمی‌بینیم زیرا همه‌چیز تصنعی اسـت. وقتی از روی ترس می‌خواهیم همه‌چیز تثبیت شـده باشـد نتیجه می‌شـود اینکه شاهد بورسی با این وضع باشیم. در یک سال و نیم اخیر حدود ۲۰۰ همت پول از بورس خارج شده، همچنین شاهد ماه‌ها ابهام مالیاتی هستیم و مشخص نیسـت درنهایت مجلس چه تصمیمی برای آن خواهـد گرفت از طرفی صندوق‌ها باید به سـختی با سیسـتم بانکی مبارزه کنند و ناگهان بانک مرکزی مجوز گواهی ۳۰ درصدی را می‌دهد در چنین شرایطی طبیعتا جانی برای بورس نمی‌ماند.

این کارشناس بازار سرمایه در انتها گفت: همه مدیران سرمایه‌گذاری مدل سال ۱۴۰۳ را نوسانگیری می‌دانند هرچند رسـما اعلام نمی‌کنند. بـا این روش عملا نظام فاندامنتال از بین می‌رود. نگاه بلندمدت به بازار سرمایه را تخریـب کرده‌ایم و به همین دلیل نمی‌توان انتظاری برای رشد بازار سرمایه داشت.

■ رشد بورس در گرو نرخ دلار نیمایی

ابراهیـم سـماوی در رابطه با وضعیت بازار سـرمایه گفت: تفاوت اصلی بازار سرمایه با سایر بازارهای موازی در این اسـت که اولا ترسوترین پول‌ها در آن قرار دارند و با اخبار منفی سـریع خارج می‌شـوند و به تفسیری بیش‌واکنشـی نسـبت به سـیگنال‌های منفی دارند تا بازار بهتری بیابند، دوم اینکه دولت به‌شـدت روی بازار سـرمایه تاثیرگذار و تعیین‌کننده است در حالی که در سایر بازارهای موازی به این شکل نیست.

این کارشـناس بازار سـرمایه افزود: نکته دیگر اینکه باید بـازار جذابیت داشـته باشـد تا حجـم نقدینگی قابـل توجهی وارد آن شـود. مادامی کـه صندوق‌های درآمـد ثابت نرخ بـالای ۳۰ درصد به سـرمایه گذاران می‌دهنـد یعنی باید از منظر بنیادی به دنبال سـهمی باشـیم که نسبت سـود به قیمت یا P/E آینده نگر یا فـوروارد آن کمتر از محدوده ۳ باشـد که به ندرت در بازار سـرمایه این مورد پیدا می‌شـود. نکته دیگر اینکه تصمیمات خلق‌الساعه‌ای که توسـط نهادهای ناظر و کابینه اقتصادی گرفته شـده اسـت و تصمیمات بانک مرکزی درباره نرخ بهره بین بانکی، انتشار اوراق گواهی سـپرده ۳۰ درصدی و ... نشـان‌دهنده این است دولت فعلی به بازار سـرمایه توجهی نـدارد و آن را صرفا یک بازار اقماری دانسـته و وزن چندانـی به آن نمی‌دهند. همچنیـن عرضه‌های اوراق اخـزا در روزهای اخیر نیز منجر به فشار بیش از بیش به بازار سهام شد.

سـماوی ادامـه داد: امیـدی کـه در هفتـه سـوم اردیبهشت‌ماه وجود داشت و در حال حاضر از بین رفته اسـت بحث افزایش نرخ نیما بود. فعالان بازار سـرمایه امید داشـتند با توجه به رشد دلار در بازار غیر رسمی که به بالای ۶۰ هزار تومان رسیده بود حداقل نرخ نیما ۲۰ تا ۲۵ درصد رشـد کند اما این اتفاق نیفتاد و با این وضعیت عملا بهای تمام شده شرکت‌ها با تورم بالا رفته و متورم می‌شـود اما نرخ فروش آنها نرخ دستوری بوده که منجربه کاهش شدید حاشیه سود خالص شرکت‌ها می‌شـود. با توجه به همه این مـوارد اگر همه تکه‌های پازل را کنار هم بگذاریم نشـان می‌دهد که با شـرایط فعلی بازار سـرمایه چندان جذابیتی نـدارد مگر اینکه تصمیمی بـه ویژه در حوزه نرخ نیما گرفته شـود زیرا نمی‌تـوان نرخ بهره را به سـادگی تغییر داد و تغییرات نیز در بلندمدت مشخص می‌شود اما دولت می‌تواند در دسـتور کار خود قرار دهد تا نرخ رانتی نیما را افزایش داده یا حداقل تک نرخی کند.

وی در رابطه با تاثیر افزایش نرخ دلار بر بازار سرمایه گفت: این افزایش نرخ دلار در بلندمدت در بازه زمانی ۲ تا ۵ سال جهش خود را نشان داده و جاماندگی خود را جبران می‌کند. جاماندگی فعلی بورس نیز به این دلیل اسـت که نرخ ارز جایی در بورس اثر گذار است که نرخ نیما اثر گذار است چون اثر شرکت‌های کامودیتی محور که صادرات دارند بر اسـاس نرخ نیمایی فروش خود را انجام می‌دهنـد بنابراین اثر واقعـی افزایش نرخ ارز بر بـورس را صرفا می‌توان با افزایـش نرخ ارز نیمایی دید هرچند تجربه ثابت کرده اسـت که دولتمردان بالاخره مجبور می‌شوند نرخ دستوری را تغییر دهند و این گپ ۵۰ درصدی که بین نرخ آزاد و نیمایی وجود دارد پایدار نخواهد ماند.

سـماوی درباره اسـتراتژی فعالان بازار سهام گفت: وقتی بـازار چشـم‌انداز خوبـی در کوتاه‌مـدت ندارد، سرمایه‌گذاران چه مبنای تصمیم‌گیری‌شان فاندامنتال چـه تکنیکال و چه تابلوخوانی باشـد سـودهای کم و کوچک را محقق می‌کنند چون می‌دانند پایدار نیست و پشـتوانه بنیادی ندارد. اما نکته این است که برندگان سـال ۹۸ و ۹۹ بازار سـرمایه کسانی بودند که در سال ۹۵ و ۹۶ در اوج رکود بازار سهام پرتفوی خود را چیدند و این نکته مهمی اسـت که باید مورد توجه قرار گیرد. در حال حاضر نیز بسیاری از سهامداران بنیادی همین کار را انجام می‌دهند که حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد پرتفوی خود را کنار گذاشته و با باقی آن نوسانگیری می‌کنند.

سبزی موقت در بورس

در آخرین روزهای کاری اردیبهشت ماه، شاخص کل بورس تهران مثبت شـد و در تلاش اسـت که بازدهی مثبتی در این مـاه برای خود برجای بگذارد. البته بازدهی مثبت همیشـه به معنای سـودآوری سهامداران و رشد بازار نیست و گاهی اوقات تنها شاخص‌ها برای ثبت بازدهی مثبت تغییر می‌کنند که این شـرایط در نهایت باعث می‌شـود اعتماد بازار تا حدود زیادی کاهش پیدا کند و شرایط طبیعی و قابل قبول نباشد. به عقیده بسیاری از کارشناسان، بازار سرمایه دیگر کاری با اخبار ندارد و تنها با تکیه به شرایط ایجاد شده حرکت می‌کند.

برای نمونه مدتی به واسـطه مصوبه مالیاتی بودجه یا همان بنـد «س» تبصره ۶ بودجه ۱۴۰۳ روند نزولی به خود گرفته و این روزها با رفع این مشکل به دنبال یک تکیه گاه جدید برای نزول است؛ چراکه درحال حاضر اعتماد و نقدینگی کافی برای رشـد در بازار وجود ندارد. در مجموع طی هفته گذشته ارزش معاملات بازار سـرمایه به ۱۵ هزار و ۱۸۲ میلیارد تومان رسید که برای پنج روز کاری عدد بسیار پایینی است و بالاترین ارزش معامـلات در این هفته نیز عدد ۳ هـزار و ۲۲۳ میلیارد تومان بـود که با توجه به حجم بازار می‌توان گفت که اصلا معامله‌ای در بازار صورت نمی‌گیرد و تنها چند سهامدارا با خرید و فروش روزانه سـعی دارند جانی به بورس ببخشند تا کسی نگوید که بورس، بازاری بدون معامله است! برخی از فعالان بازارها، ریزش ادامه‌دار بورس تهران را به عوامل دیگر گره می‌زنند؛ قیمت دلار نیمایی و بازار آزاد روند کاهشـی را تجربه می‌کنند (البته چند روزی اسـت که قیمت دلار نیمایی به روز نمی‌شود و علت آن مشـخص نیست) درحال حاضر آخرین قیمت دلار نیمایی ۴۱ هـزار تومـان و قیمت دلار بازار آزاد نیز بـا کاهش به محدوده ۵۷ هزار تومان رسـیده و احتمالا ایـن روند طی روزهای آتی نیز ادامه‌دار باشد.

برزو حق‌شناس، کارشناس بازارهای مالی درخصوص شرایط بازار سرمایه در صفحه خود نوشت: «بازار سرمایه شرایط چندان مسـاعد و خوشـایندی را پشت‌سـر نمی‌گذارد. سیاست‌های حداکثری انقباضی بانک مرکزی و افزایش کم‌سـابقه نرخ بهره در ماه‌های گذشـته شـرایط رکودی عجیبی به بازارهای مالی به خصوص بورس تحمیل کرده اسـت. از طرفی تامین کسری بودجه دولت که از چند سال گذشته شدت بیشتری پیدا کرده، معضل بزرگی برای سیاست‌گذاری‌ها ایجاد کرده است.

در شـرایطی که میانگین نرخ بهره بدون ریسک به ۳۳درصد افزایش پیدا می‌کند، سرازیر شدن نقدینگی بی‌بدیل به بورس تصور چندان درسـتی نخواهد بود. انتشار اوراق «اخزا» با نرخ ۳۳درصدی در شـرایطی کـه ارزش معامـلات چنگی به دل نمی‌زند و نااطمینانی بسـیاری مشاهده می‌شود، تنها به رکود و کم‌رونقی دامن خواهد زد. جلسـه دیروز مجلس در خصوص تبصره ۶ می‌تواند وضعیت نابسـامان این موضوع را پایان دهد و بـازار را از سـردرگمی دور کند. با توجه بـه تغییر لحظه‌ای تصمیم‌گیری‌های گوناگون اقتصادی، پیش‌بینی وضعیت بورس در ماه‌هـای آینده امکان‌پذیر نیسـت و رونـد را باید از عوامل و متغیرهای مختلفی که اثرگذار هسـتند، جسـت‌وجو کرد. با ایـن وجود امید می‌رود با نزدیک شـدن به فصل مجامع روند مساعدتری بگیرد.»

طبق اعلام بانک مرکزی، نرخ سود در بازار بین بانکی با رشد ۰،۰۶ درصدی نسـبت به آخرین نرخ به ۲۳.۵۶ درصد افزایش یافـت. بنابراین گزارش، نرخ سـود در بازار بیـن بانکی از ۳۰ آذر سـال ۱۴۰۱ به سـطح ۲۱ درصدی ورود و همچنان روند صعودی را تا مرز ۲۴ درصد حفظ کرده است.

ایجاد ابزارهای مالی جدید برای جذب سرمایه در بورس

شـهباز حسـن‌پور با اشـاره به نقش بازار سـرمایه در تحقق شـعار «جهـش تولید با مشارکت مردم» گفت: به منظور تحقق شعار سـال همه کارگزاران و فعالان اقتصادی باید در راستای شفاف‌سازی بیشتر گام بردارند.وی عنوان کرد: در راستای تحقق شعار سال باید بیش از گذشـته به حضور و مشارکت مردم در حـوزه تصمیم‌گیری‌های دولت و مجلس توجـه کرد چرا که حضور مردم یک ضرورت اسـت.عضو کمیسـیون اقتصادی مجلس در ادامه با اشـاره بـه جهش تولید در کشـور، اظهار داشـت: یکی از اهداف بازار سرمایه در تحقق شعار سال، توسعه ابزارهای مالی مورد نیـاز به منظور جذب سـرمایه‌گذاران خرد و کلان با هدف هدایت سـرمایه‌ها به سـمت واحدهای تولیدی است.حسـن‌پور افزود: از سوی دیگر، بازار سرمایه جهت فرهنگسازی می‌تواند بـا کمک و همکاری دسـتگاه‌های اجرایی کشـور از جمله صدا و سیما اقدام به برگزاری دوره‌های آموزشی برای سهامداران تازه وارد کند چرا که لازمه ورود سهامداران تازه به بورس، کسـب آگاهی لازم برای شناخت بازار، ریسـک‌های آن و استفاده از روش‌های غیرمسـتقیم برای سـرمایه‌گذاری از طریق صندوق‌های سرمایه‌گذاری است.

■ جـذب سـرمایه بـا صندوق‌هـای سرمایه‌گذاری

عضو کمیسـیون اقتصادی مجلس با اشاره به ایـن که مـردم را باید نسـبت به بورس آشـناتر کرد، افزود: به طور قطع بورس یکی از ۵ فاکتور مهم برای تحقق شعار سال است چرا که بخـش عمده‌ای از مـردم در بورس سهامدار هستند.

البتـه بـا اقدامات به موقـع و قابل توجه مدیران بورس طی سـال‌های گذشته شاهد عملکـرد مثبت بورس در بخش‌های مختلف هسـتیم به‌طـوری کـه زمینه بـرای جذب سرمایه از طریق صندوق‌های سرمایه‌گذاری فراهم‌تر شـده اسـت.وی گفت: امید می‌رود دولت و مجلس گام‌های بیشـتری به منظور حمایـت از بازار سـرمایه بردارند و البته کار مجلس در این میان سـخت‌تر است چرا که مردم از مجلس انتظار بیشتری برای حمایت دارند.

■ مولفه‌های جلب اعتماد مردم

حسن‌پور با بیان این که همه مشکلات بابت چند نرخی بـودن ارز و عدم پیش‌بینی‌پذیر شـدن اقتصاد اسـت، گفت: بر این اسـاس، پیش‌بینی‌پذیر شـدن اقتصـاد، ثبات قوانین و عـدم تغییـر قوانیـن بلندمدتـی کـه در گذشـته تصویب شـده، از جمله مولفه‌های مورد نظر برای جلب اعتماد مردم از سـوی حاکمیت اسـت. در واقع سـرمایه‌گذاران بر اساس تصویری که از آینده و در سایه ایفای تعهدات دولت‌ها ایجاد می‌شـود نسـبت به سرمایه‌گذاری اقدام می‌کنند.

یادداشت

مصائب بزرگ بازار سهام

احسان رضاپور
تحلیلگر بازار سهام

در ریشـه‌یابی وضعیت نامناسب بازار سـرمایه عمدتا عوامل زیر به‌عنوان موارد مهم و عاملی برای کاهش انگیزه سـرمایه‌گذاران برای حضوردر این بـازار و به طور کلی عدم انتخاب فعالیت صنعتی و تولیدی برای سرمایه‌گذاری مطرح می‌شوند:

بالا بودن نرخ بهره بدون ریسک، اختلاف دلار نیمایی با دلار آزاد، محدودیت‌های فراوان و پرهزینه بودن تبادلات مالی و تکنولوژیکی با شـرکای بین‌المللی به دلیل تحریم‌ها و دشـوار شـدن رقابت، قیمت‌گذاری دستوری، سیاست‌های دولت در نرخ خوراک و تعرفه‌ها، ریسک بالای سیاسی، اجتماعی و امنیتی کشـور، قطعی گاز و برق صنایع در فصول مختلف، توان پنهان‌سـازی فعالیت در بازارهای رقیب نظیر ارز، طلا و مسـکن و عدم شـفافیت فعالیت در آنها در مقابل شفافیت بالای بازار سرمایه و ...

بدون تردید این موارد همگی موضوعاتی است که بر پیچیدگی فضای اقتصادی و کسب‌وکارها در کشور برخلاف تمام وعده‌ها افزوده و هر یک به درجه متفاوت انگیزه و اولویت سرمایه گذاران را تحت تاثیر قرارداده و متاسفانه با کاهش بیشتر جاذبه‌های اقتصادی فعالیت تولیدی و صنعتی، مانع تقویت بنیه مالی شرکت‌ها و نوسازی و توسعه صنایع در بلندمدت خواهد شد. در کنار این موارد شرکت‌ها در برخی صنایع با شناسایی اشتباه هزینه استهلاک (ناصحیح بودن ارزش دارایی‌ها و سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تعمیرات یا بروزرسانی تجهیزات) از نظر حسابداری سودده هستند و با همین توجیه به آنها اجازه افزایش نرخ داده نمی‌شود و هر تعمیرات جزئی به دلیل موارد فوق بعضا به دلیل ضعف نقدینگی به بحرانی مهم در شرکت‌ها تبدیل می‌شود.

همانند کسـی که خودرویی ۱۰۰میلیون تومانی را ۱۰ سال پیش خریده و به دلیل عدم بازگشت سـرمایه متناسـب با هزینه‌های آتی، اکنون به دلیل تورم افسارگسـیخته و اثرات مالی و غیرمالی تحریم‌ها و ... توانایی تامین هزینه تعمیر یکی از قطعات خودرو را نخواهد داشت و خودرو به‌زودی متوقف و زمین‌گیر خواهد شد. بدتر اینکه بسیاری از این سیاست‌ها در دهه‌ها و سال‌های قبل تجربه شده و ناکارآیی آن بر دلسوزان اقتصاد و صنعت کشور آشکار است و مکرر بیان می‌شود و به جز رانت و فسـادزا بودن، ضمن تسریع فرسودگی و ناکارآیی صنایع، زمینه کاهش درآمد آنها و کسری منابع مالی، تضعیف درآمد و در سـطحی بالاتر بحران مالی سهامداران عمده صنایع از جمله صندوق‌های بازنشستگی و ... را در پی خواهد داشت و در ادامه به پیچیدگی بیشتر فضای اقتصادی کشور، تورم بیشـتر و درآمد ارزی کمتر و عمیق‌تر شـدن بحران‌ها و ناکارآیی‌های کلی حکمرانی اقتصاد کشـور ختم خواهد شد.

■ راهکار و بهترین ابزارها چیست؟

معتقد هسـتم برخی از فاکتورها و عوامل یادشـده انتخابی و به آسانی قابل‌ترمیم‌اند و برخی دیگر یا نتیجه اصلاحات سـاختاری اسـت یا برای ترمیم نیاز به تغییرات بزرگ و تصمیمات بزرگ‌تری در سطح سیاسی کشور دارند. به عنوان نمونه مجموعه‌ای از انتخاب‌ها، شرایط و وضعیت فعلی کشورهای رقیب ما در منطقه مانند امارات و کویت و عربستان و قطر و عمان و ... را به شکل فعلی رقم زده و چشـم‌اندازی امیدبخش و قابل‌تصورتری از آینده آنها را برای هموطنان و جوانانش امکان‌پذیر نموده و در مقابل وضعیت فعلی و شـرایط آتی پرابهام‌تر و پیچیده‌تری برای جوانان و سـرمای‌گذاران ما در کشـور رقم زده است و طبیعتا ترمیم و نتایج اصلاحات در صورت رخ دادن، منطقا به زمان بیشتری نیاز دارد. اما برخی دیگر مانند اصلاح نرخ نیمایی و قیمت‌گذاری‌های دستوری و مشوق‌های مالیاتی و نظـام تعرفه‌ای و... بعضا لاتاری‌ها و رانت‌های مختلفی در کشـور از جیـب عده‌ای دیگر (عمدتا سهامداران و سرمایه‌گذاران بخش تولید) به راه انداخته و البته ابعاد فسادزای گسترده آنها بر همگان روشن است.

به استناد گزارش‌های کارشناسی مختلف اثربخشی لازم را به جز تامین منافع خواص، در رسیدن مواهب آن به جامعه و صنعت نداشـته و در کوتاه‌مدت با عوارض کمتر دست‌یافتنی به نظر می‌رسد. فراموش نکنیم برخی از همین عوامل به‌شدت حاشیه سود شرکت‌ها را محدود ساخته و کاهش جدی جذابیت سـرمایه‌گذاری و تولید در کشـور و نتیجتا وضعیت فعلی بازار سـرمایه و التهاب و جذابیت بازارهای رقیب نسبت به بازار سرمایه را موجب شده است.

■ اولویت کدام است؟

اولویت شروع و تقویت امید و باور به اصلاحات در کشور است اما در ادامه و در بین موارد فوق که بعضا اختلاف نظر یا ملاحظات سیاسـی و امنیتی بیشـتری در مورد آنها وجود دارد، موضوع اصلاح سـریع‌تر دلار نیمایی و واقعی کردن آن اسـت که در مقایسه با سـایر تصمیمات اجماع کارشناسی بیشتری در مورد آن وجود دارد. در صورت اصلاح و نزدیک شدن فاصله با نرخ بازار آزاد، بدون تردید با بهبود نگرش سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه و صنعت و تولید همراه خواهد بود که در کوتاه‌مدت و به‌آسانی دست‌یافتنی و اجرا شدنی است. از آنجایی که برای بهبود اوضاع و چشم‌انداز تولید و صنعت کشـور در کوتاه‌مدت‌تر اثربخش اسـت، می‌تواند با مطالبه کارشناسـان به دلیل در دسترس بودن و تعارضـات کمتر در کنار سـایر موضوعات در اولویت قرار گیرد.این موضـوع مهم‌ترین اقدام عملی و دارای دسـتاورد در راستای سیاست جهش تولید با جلب مشارکت مردم خواهد بود، اما برای خروج از وضعیت فعلی توجه و اقدام در سـایر موضوعات یادشـده نیز بسـیار ضروری است. در آخر توجه داشـته باشـیم که مطابق آنچه در مورد اخیر مالیات نهادها یا تعیین وضعیت تعطیلات هفته تجربه شـد، شفاف‌سـازی ابعاد موضوعات و مطالبه و تلاش کانون‌ها، کارشناسـان و سرمایه‌گذاران دلسوز کشور از نمایندگان و رئوس اقتصادی کشور و همچنین استفاده از ظرفیت خاص شورای عالی بورس و در راس آن وزیر اقتصاد و وزیر صمت و رئیس بانک مرکزی و سـازمان بورس که اشـراف کاملی به موضوعات یاد شـده دارند، انتظار می‌رود به دلیل جایگاه و دسترسـی‌هایی که به ارکان حاکمیت اقتصادی و سیاسی دارند نقش اثرگذاری در اصلاحات کارشناسی‌شده و صحیح اقتصادی ایفا کنند؛ همچنان رویکردی سازنده و قابل‌تکرار است که امید است در صورت تحقق و نوای بلند و یکپارچه و پوشش رسانه‌ای مناسب، دستاوردهای مطلوبی نیز در کوتاه و بلندمدت حاصل کند.

دنیای رمز ارز

بی‌توجهی سرمایه‌گذاران به دعوای حقوقی ریپل

نهنگ‌های ریپل طی دو هفته گذشـته مجموعاً بیش از ۱۱۰ میلیون توکن XRP به ارزش حدود ۵۵ میلیون دلار خریداری کرده‌اند. این خرید گسترده نشان‌دهنده اعتماد رو به رشد سرمایه‌گذاران به چشـم‌انداز بلندمدت ریپل، علی‌رغم نبرد حقوقی جاری آن با کمیسـیون بـورس و اوراق بهادار (SEC) ایالات متحده است. طی ۲۴ ساعت گذشته، قیمت XRP با افزایشی ۳.۸ درصدی به ۰.۵۲ دلار رسیده است.

حجم معاملات آن نیز در مدت مشابه با جهشی ۲۰.۴ درصدی به ۱.۱۹ میلیارد دلار افزایش یافته که از احتمال ادامه روند صعودی در کوتاه‌مدت حکایت دارد.

علاوه بر این، شـاخص سـود باز ریپل ۲.۹۹ درصد افزایش یافته که نشـان می‌دهد معامله‌گران در حال باز کردن پوزیشـن‌های جدید، در انتظار تغییرات بیشـتر قیمت هستند. با این حال، حجم معاملات آپشن، کاهش قابل توجه ۴۶.۵۶ درصدی داشته است.

خرید گسترده نهنگ‌ها به طور بالقوه نشان‌دهنده تغییر در احساسات معامله‌گران است و می‌تواند بر پویایی بازار تأثیر بگذارد. این خرید در زمانی حیاتی صورت گرفته است و نشان می‌دهد معامله‌گران بابت شکایت SEC از ریپل لبز و طولانی شدن این نبرد حقوقی نگران نیستند.

دورخیز بانک برای صعود دوباره

بازار میم کوین‌ها در چند هفته گذشـته شاهد رشـد قابل‌توجهی بوده و میم‌کوین‌های مبتنی بر بلاکچین سولانا در صدر بوده‌اند. این رالی را می‌توان به علاقه گسترده به میم کوین‌ها نیز نسبت داد.

در ایـن میان، بانـک (Bonk)، یکی از میم کوین‌های مبتنی بر سـولانا، در ماه‌های اخیر رشـد چشمگیری را تجربه کرده و در مقایسه با ارزهای دیجیتال پیشرو مانند بیت‌کوین و اتریوم، عملکرد قابل‌توجهی را ارائه داده است.

این میم که توسط جامعه و برای جامعه ساخته شده، نیمی از کل عرضه خود را به صورت ایردراپ در اختیار جامعه سولانا قرار داده است.

در یک سال گذشته، قیمت بانک با بیش از ۵۰۰۰ درصد افزایش، عملکرد درخشانی از خود نشان داده است. بر اساس داده‌های سایت کوین مارکت کپ، قیمت بانک از ماه فوریه تاکنون بیش از ۲۰۰ درصد رشد کرده و در بازار میم کوین‌ها جایگاه ششم را به خود اختصاص است.

در زمان نگارش این خبر، قیمت بانک با ۱۳.۸۹ درصد افزایش روزانه در محدوده ۰.۰۰۰۰۲۸ دلار قرار دارد و حجم معاملات ۲۴ ساعته نیز ۱۷۶ درصد افزایش یافته است.

ارزش بازار بانک نیز در ماه‌های گذشته افزایش چشمگیری داشته و اکنون به حدود ۱.۸۴ میلیارد دلار رسـیده اسـت. بررسی داده‌های مربوط به احساسـات فعالان بازار نیز نشان‌دهنده تمایل بالای سرمایه‌گذاران به خرید و انباشت این توکن است.

اکنون با تثبیت قیمت در بالاتر از سطح حمایتی ۰.۰۰۰۰۲۳ دلار، خوش‌بینی‌ها نسبت به نزدیک شدن بانک به اوج قیمتی خود افزایش یافته است. لازم به ذکر است که این میم کوین در ۲۶ روز از ۳۰ روز گذشته، کندل قیمتی خود را با رنگ سبز بسته است.

از طرفی، شـاخص ترس و طمع این میم کوین روی عدد ۷۰ قرار دارد که وضعیت طمع در بازار را نشان می‌دهد.

در حالـت کلی، داده‌های مثبت و تحلیل تکنیکال بانک، خوش‌بینی سـرمایه‌گذاران و پتانسـیل بیشتر این میم کوین را تأیید می‌کنند.

در همین راسـتا، گروهی از تحلیلگران پیش‌بینی می‌کنند که بانک می‌تواند با حذف یک صفر از قیمت خود تا ماه ژوئن، به اوج ۰.۰۰۰۱ دلار برسد.